

Journal of Interdisciplinary Social Development (JISDIADP)

วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม

ปีที่ 2 ฉบับที่ 6 - พฤศจิกายน - ธันวาคม 2567 Vol.2 No.7 - November - December 2027

ISSN : 2822-1060 (Online)

สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจการศึกษาระดับสูง เลขที่ 1 ม.12 ต.เหล่าต่างคำ อ.โพนพิสัย จ.หนองคาย
DR KEY Institute of Academic Development and Promotion 1 M.12, Laothangham Sub-district, Phonphisal District,
Nong Khai Province, 43120, Thailand. Tel: +66610186156

วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม

Journal of Interdisciplinary Social Development

ปีที่ 2 ฉบับที่ 6 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2567)

Vol 2 No.6 (November - December 2024)

ISSN : 2822-1060 (Online)

_ ***** _

📖 วัตถุประสงค์

วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม เป็นวารสารในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทัศน์ บทความหนังสือ แก่นักวิชาการ นักวิจัย คณาจารย์ นักศึกษาทุกระดับ และผู้สนใจทั่วไป ในมิติทางด้านศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณี ท้องถิ่น นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ได้รับการพิจารณาให้ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) อย่างน้อย 2 ใน 3 ท่าน พิจารณาตีพิมพ์บทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

กำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ เป็นราย 2 เดือน

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - กุมภาพันธ์ (เผยแพร่ฉบับเต็มทางเว็บไซต์ 28 กุมภาพันธ์)

ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม - เมษายน (เผยแพร่ฉบับเต็มทางเว็บไซต์ 30 เมษายน)

ฉบับที่ 3 เดือน พฤษภาคม - มิถุนายน (เผยแพร่ฉบับเต็มทางเว็บไซต์ 30 มิถุนายน)

ฉบับที่ 4 เดือนกรกฎาคม – สิงหาคม (เผยแพร่ฉบับเต็มทางเว็บไซต์ 30 สิงหาคม)

ฉบับที่ 5 เดือนกันยายน – ตุลาคม (เผยแพร่ฉบับเต็มทางเว็บไซต์ 30 ตุลาคม)

ฉบับที่ 6 เดือน พฤศจิกายน – ธันวาคม (เผยแพร่ฉบับเต็มทางเว็บไซต์ 30 ธันวาคม)

เจ้าของ

สถาบันส่งเสริมและพัฒนาวิชาการดีออกเตอร์เกซ เลขที่ 1 หมู่ที่ 12 ตำบลเหล่าต่างคำ

อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย 43120 โทร 061-0186156, 082-9356452

E-mail : journalsocialdevelopment@gmail.com

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

E-mail: zumsa_17@hotmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9833-4759>

Google Scholar: <https://scholar.google.com/citations?user=Ex2SJ-8AAAAJ&hl=th>

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษฎา ผาทอง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ

พระมหาบุญเลิศ อินทปญฺโญ, ศาสตราจารย์ ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร. บุญทัน ดอกไธสง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์

มหาวิทยาลัยรังสิต

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.ธโสธร ตูทองคำ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

รองศาสตราจารย์ ดร.ประภาส ปิ่นตบแต่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิจ ผาเจริญ

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ดำเนิน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ดร.สมพงษ์ พิพัฒน์เอกสกุล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

ดร.ประภาส แก้วเกตุพงษ์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พระมหาจันทน์ ผมไผ่, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต ปุณัณรมย์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรียงดาว ทวะชาติ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศรีเสด็จ กองแกน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

พระนัสชนะ ส่างช้าง, ดร.

นักวิชาการอิสระ

พระมหาฐิติวัตร หนั่นกิจ, ดร.

โรงเรียนพระเทพบัณฑิตวิทยานุสรณ์

พระครูสุทธิเมธาวัฒน์, ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

 ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

พิชญ์ ศรีพรรณ

สถาบันส่งเสริมและพัฒนาวิชาการต๋อเกอ

 ฝ่ายประสานงานและการจัดการ

วรรณภา บุปผาโสภ

โทร.061-0186156, Line ID: Ketsada11

e-mail: ketsada.iadp@gmail.com

 ฝ่ายกฎหมาย

นายชัยวิทย์ ฤทธิพิชัยวัฒน์

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

 พิสูจน์อักษร

สมศักดิ์ พะปะเสน

โรงเรียนพระเทพบัณฑิตวิทยานุสรณ์ จังหวัดหนองคาย

 ออกแบบปก

นายสุริยาทิศ โพธิ์ประสิทธิ์

นักวิชาการอิสระ

👉 จัดรูปเล่ม

นายสมศักดิ์ พะปะเสน

โรงเรียนพระเทพบัณฑิตวิทยานุสรณ์ จังหวัดหนองคาย

👉 พิมพ์ที่

ศูนย์เรียนรู้การผลิตและจัดการธุรกิจสิ่งพิมพ์ดิจิทัล มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ เลขที่ 1 หมู่ 20 ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง
จังหวัดปทุมธานี 13180 โทรศัพท์ 0 2529 0574 7, 0 2909 1633 www.vru.ac.th

บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้เป็นปีที่ 2 ฉบับที่ 6 (พฤศจิกายน - ธันวาคม) ปีพุทธศักราช 2567 บทความที่ได้รับการคัดเลือกให้เผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ มีเนื้อหาสาระของบทความที่หลากหลาย มีจำนวนบทความทั้งหมด จำนวน 5 เรื่อง เป็นบทความวิชาการ จำนวน 5 เรื่อง วารสารกำลังพัฒนาปรับปรุงรูปแบบและประเด็นหลักของวารสารเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI เพื่อรองรับการประเมินจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) และเพื่อให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัยและนักศึกษาระดับทุกระดับ ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการ บทความวิจัย บทความปริทัศน์ และบทวิจารณ์หนังสือ ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทุกประการ

กองบรรณาธิการวารสารศาสตร์การพัฒนาสังคม ขอขอบคุณท่านผู้เขียน ท่านสมาชิก และท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมาและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์มีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง

บรรณาธิการ

สารบัญ

บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(ข)
สารบัญ	(ค)
นโยบายวัฒนธรรมของรัฐบาลนางสาวแพทองธาร ชินวัตร	1-18
CULTURAL POLICY OF THE GOVERNMENT OF MS. PAETONGTARN SHINAWATRA	
เตชวัน ปัญญาวุฒิธรรม	
ความย้อนแย้งของบทบาทนักการเมืองในโลกความจริงกับจริยธรรมทาง	19-35
การเมืองเชิงอุดมคติ	
THE PARADOX OF THE ROLE OF POLITICIANS IN THE REAL WORLD AND	
IDEALISTIC POLITICAL ETHICS	
สัญญา เคนาภูมิ และ ศุภชัย คล่องขยัน	
การวิเคราะห์ทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์สมัยใหม่และการเปลี่ยนแปลงทาง	36-55
สังคมในปัจจุบัน	
ANALYSIS OF MODERN PUBLIC ADMINISTRATION THEORY AND CURRENT SOCIAL	
CHANGES	
ศุภชัย คล่องขยัน และ สัญญา เคนาภูมิ	
นโยบายดิจิทัลวอลเล็ต: การวิเคราะห์ที่มา, ทฤษฎีฐาน, ความเสี่ยงต่อการทุจริต	56-66
และผลกระทบ	
DIGITAL WALLET POLICY: ANALYSIS OF ORIGINS, THEORETICAL FOUNDATIONS,	
CORRUPTION RISKS, AND IMPACTS	
ศตวรรษ ชาญญานนท์ และ สัญญา เคนาภูมิ	
มือที่มองไม่เห็นของผู้กุมอำนาจการเมืองไทย	67-88
THE INVISIBLE HAND OF THOSE HOLDING POWER IN THAI POLITICS	
สนธยา บัวผาย และ สัญญา เคนาภูมิ	
คำแนะนำสำหรับผู้เขียน	89-112

นโยบายวัฒนธรรมของรัฐบาลนางสาวแพทองธาร ชินวัตร*

CULTURAL POLICY OF THE GOVERNMENT OF MS. PAETONGTARN SHINAWATRA

เดชวัน ปัญญาวุฒิธรรม

Tachawan Panyawutthitham

สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

Office of Knowledge Management and Development (Public Organization), Thailand

Corresponding author E-mail: tachawan@okmd.or.th

Received 27 September 2023; Revised 7 December 2024; Accepted 8 December 2024

บทคัดย่อ

นโยบายวัฒนธรรมเป็นนโยบายหนึ่งที่สำคัญที่รัฐบาลจำเป็นต้องมีการเสนอและนำไปใช้เพื่อบริหารงานวัฒนธรรมของประเทศ ทว่ามักไม่ได้อยู่ในความสนใจมากนักเมื่อเปรียบเทียบกับนโยบายด้านอื่น ๆ บทความนี้จึงมุ่งศึกษานโยบายวัฒนธรรมของรัฐบาลนางสาวแพทองธาร ชินวัตร เพื่อศึกษาประเด็นต่าง ๆ ที่ปรากฏในนโยบายที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม ศึกษาความสืบเนื่องของนโยบายวัฒนธรรมจากรัฐบาลที่ผ่านมา และศึกษาอิทธิพลจากแนวคิดต่าง ๆ ที่ปรากฏในนโยบายวัฒนธรรม โดยการศึกษาเอกสารจากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2567 ผลการศึกษาพบว่า นโยบายวัฒนธรรมของรัฐบาลนางสาวแพทองธาร ชินวัตร มุ่งเน้นนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมวัฒนธรรมเพื่อสร้างมูลค่าเชิงเศรษฐกิจ เพื่อส่งเสริมอำนาจละมุนของประเทศ ผ่านนโยบายการมุ่งจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมวัฒนธรรมสร้างสรรค์ (THACCA) และนโยบาย 1 ครอบคลุม 1 ซอฟท์พาวเวอร์ (OFOS) ซึ่งเป็นการสานต่อจากรัฐบาลที่ผ่านมาและมีการต่อยอดนโยบายควบคู่กับเศรษฐกิจเชิงรุกเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ รวมถึงยังมีนโยบายการเคารพ

Citation:

* เดชวัน ปัญญาวุฒิธรรม. (2567). นโยบายวัฒนธรรมของรัฐบาลนางสาวแพทองธาร ชินวัตร. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาลังคม, 2(6), 1-18.

Tachawan Panyawutthitham. (2024). Cultural Policy of the Government of Ms. Paetongtarn Shinawatra.

Journal of Interdisciplinary Social Development, 2(6), 1-18.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jisdiadp.2024.17>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

พหุวัฒนธรรมในการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน และนโยบายวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันหลักของชาติ ซึ่งมุ่งจะพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ และมุ่งให้สถาบันศาสนาเป็นกลไกสำคัญในการสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับประชาชน โดยนโยบายวัฒนธรรมของรัฐบาลได้สะท้อนถึงแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ แนวคิดอำนาจละมุน และแนวคิดชาตินิยม ทั้งนี้ นโยบายวัฒนธรรมของรัฐบาลมีเพียงข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบาย แต่ไม่ได้สะท้อนให้เห็นมิติกระบวนการของนโยบาย

คำสำคัญ: นโยบายวัฒนธรรม, การวิเคราะห์นโยบาย, รัฐบาลนางสาวแพทองธาร ชินวัตร

Abstract

Cultural policy is one of the important policies that the government needs to propose and implement to manage the country's culture. However, they are often not in the spotlight compared to other policies. Therefore, this article aims to study the cultural policy of the government of Ms. Paetongtarn Shinawatra to study the various issues that appear in the policies related to culture. To study the continuity of cultural policies from the previous government and to study the influence of various ideas that appear in cultural policies by studying the documents from the policy statements of the Cabinet to the National Assembly. On September 12, 2024, the results of the study showed that the cultural policy of the government of Ms. Paetongtarn Shinawatra focuses on the promotion of culture to create economic value to promote the country's soft power through the policy of establishing the Thailand Creative Content Agency (THACCA) and the policy of One Family, One Soft Power (OFOS), which is a continuation of the previous government and has been extended in parallel with the proactive economy to promote the international economy, as well as the policy of respecting multiculturalism in the preparation of the people's version of the Constitution and the cultural policy related to the main institutions of the nation, which aims to protect and preserve the monarchy. Disseminate information about the monarchy and aim

for religious institutions to be an important mechanism to create morality and ethics for the people. The government's cultural policy reflects the concept of the creative economy. The concept of soft power and the concept of nationalism. The government's cultural policy only provides basic information about the policy, but it does not reflect the process dimension of the policy.

Keywords: Cultural Policy, Policy Analysis, Government of Ms. Paetongtarn Shinawatra

บทนำ

จากกรณีที่เป็นรัฐมนตรีของนายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี ได้สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 170 วรรคหนึ่ง (4) ประกอบมาตรา 160 (4) (5) และสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเลือกผู้สมควรดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนใหม่ ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีมติเห็นชอบด้วยในการแต่งตั้ง นางสาวแพทองธาร ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร และมีพระบรมราชโองการทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีแล้วนั้น (ประกาศแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี, 2567) นายกรัฐมนตรีจึงได้เลือกสรรผู้สมควรดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีเพื่อบริหารราชการแผ่นดิน (ประกาศแต่งตั้งรัฐมนตรี, 2567) ซึ่งก่อนเข้ารับหน้าที่ คณะรัฐมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ และคณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินจะต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภา ภายใน 15 วันนับแต่วันเข้ารับหน้าที่ อันเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 161 และมาตรา 162

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินจะต้องสอดคล้องกับหน้าที่ของรัฐ แนวนโยบายแห่งรัฐ และยุทธศาสตร์ชาติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่านโยบายที่รัฐบาลจะใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน จะต้องครอบคลุมการบริหารราชการแผ่นดินในทุกภาคส่วนและครอบคลุมนโยบายในทุกด้านเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน ซึ่งนโยบายด้านวัฒนธรรมนับเป็นนโยบายหนึ่งที่สำคัญที่รัฐบาลจำเป็นต้องมีการเสนอและนำไปใช้เพื่อบริหารงานวัฒนธรรมของประเทศ โดยนโยบายวัฒนธรรมหรือนโยบายที่เกี่ยวข้องกับศิลปะและวัฒนธรรมเป็นหนึ่งในนโยบายที่รัฐบาลประเทศต่าง ๆ ให้

ความสำคัญและพบว่ามี การให้ความสำคัญมากขึ้นเป็นลำดับและการกำหนดนโยบายวัฒนธรรม ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเพียงแต่มิติด้านศิลปะและวัฒนธรรมเท่านั้น หากแต่ยังกว้างออกไปสู่ประเด็นที่ แสดงให้เห็นถึงอำนาจของรัฐ ซึ่งเกี่ยวข้องกับกับประเด็นเรื่องสิทธิ เสรีภาพ การกดทับ ความ ชัดแย้ง ความรุนแรง อัตลักษณ์ และการพัฒนาเศรษฐกิจ (วิริยะ สว่างโชติ, 2561) ซึ่งนับเป็น หนึ่งในนโยบายสำคัญที่จะก่อประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชน ทว่านโยบายวัฒนธรรม ของรัฐบาลต่าง ๆ ของไทย มักไม่ได้อยู่ในความสนใจของผู้คนมากนักเมื่อเปรียบเทียบกับ นโยบายด้านอื่น ๆ อย่างเช่น นโยบายเศรษฐกิจหรือนโยบายการเมือง

ด้วยความสำคัญของนโยบายวัฒนธรรมดังกล่าว บทความนี้จึงศึกษา นโยบาย วัฒนธรรมของรัฐบาลนางสาวแพทองธาร ชินวัตร (คณะรัฐมนตรีคณะที่ 64) ซึ่งเป็นรัฐบาลใหม่ ที่เข้าบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อศึกษาประเด็นต่าง ๆ ที่ปรากฏในนโยบายที่เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรม ศึกษาความสืบเนื่องของนโยบายวัฒนธรรมจากรัฐบาลก่อนหน้า (รัฐบาลนาย เศรษฐา ทวีสิน / คณะรัฐมนตรีคณะที่ 63) และศึกษาอิทธิพลจากแนวคิดต่าง ๆ ที่ปรากฏใน นโยบายวัฒนธรรมของรัฐบาลปัจจุบัน โดยการศึกษาเอกสารจากคำแถลงนโยบายของ คณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2567 ซึ่งจะทำให้เข้าใจและเห็น ภาพรวมของนโยบายวัฒนธรรมของประเทศในปัจจุบัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน ด้านวัฒนธรรมของภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและการศึกษานโยบายวัฒนธรรมของประเทศได้ ต่อไป

นโยบายวัฒนธรรม

นโยบายวัฒนธรรมนับเป็นหนึ่งในนโยบายสาธารณะ อันเป็นแนวทาง กิจกรรม การกระทำ หรือการเลือกตัดสินใจของรัฐ ซึ่งได้ตัดสินใจและกำหนดไว้ล่วงหน้าเพื่อการชี้นำ การกระทำที่ตามมาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ด้วยการวางแผน การจัดทำโครงการ การกำหนดวิธีบริหารหรือกระบวนการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงและความ ต้องการของประชาชน (สัญญา เคนาภูมิ, 2559) ซึ่งรัฐพึงตัดสินใจและกำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการ บริหารงานที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของประเทศ

นโยบายวัฒนธรรมเป็นนโยบายที่ก่อตัวขึ้นอย่างเป็นทางการช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จากรัฐบาลของหลายประเทศโดยเฉพาะในทวีปยุโรป ซึ่งรัฐบาลของหลายประเทศได้ฟื้นฟูวิถี ชีวิตทางสังคมและวัฒนธรรมของประชาชนไปพร้อมกับการฟื้นฟูบ้านเมืองด้านเศรษฐกิจช่วง

ภาวะหลังสงคราม โดยการดำเนินงานด้านสังคมวัฒนธรรม รัฐบาลของประเทศส่วนใหญ่จะสนับสนุนการศึกษาและส่งเสริมกิจกรรมทางศิลปะและวัฒนธรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับประโยชน์ของสาธารณะ โดยประเทศที่มีความโดดเด่น คือ ประเทศอังกฤษที่มีการส่งเสริมนโยบายวัฒนธรรมอย่างเข้มข้นตั้งแต่การส่งเสริมและฟื้นฟูสังคมช่วงหลังสงครามโลก การประกาศนโยบายสำหรับศิลปะที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมโดยให้ความสำคัญกับการเข้าถึงของประชาชน และการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นจัดการกับทรัพยากรวัฒนธรรมของตนเอง ซึ่งมีการกำหนดเป็นนโยบายวัฒนธรรมและพัฒนาเรื่อยมา ตลอดจนเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในช่วงทศวรรษ 1990 ที่นโยบายวัฒนธรรมได้ปรับเปลี่ยนไปสู่ประเด็นทางเศรษฐกิจผ่านการส่งเสริมอุตสาหกรรมวัฒนธรรมหรืออุตสาหกรรมสร้างสรรค์จากการเริ่มต้นของประเทศออสเตรเลียและการปรับเปลี่ยนที่ขยายขอบเขตของนโยบายวัฒนธรรมจากระดับชาติไปสู่ระดับชาติกับโลกมากขึ้น (วิริยะ สว่างโชติ, 2561) โดยการส่งเสริมนโยบายวัฒนธรรมตั้งแต่ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 และช่วงการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่แนวคิดอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ได้ส่งอิทธิพลไปสู่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งก่อให้เกิดการกำหนดและการให้ความสำคัญต่อนโยบายวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ

นโยบายวัฒนธรรมของประเทศไทยก่อตัวขึ้นมาอย่างยาวนาน เริ่มจากการดำเนินการเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมที่อยู่ในความรับผิดชอบของหลายหน่วยงานซึ่งไม่ได้มีหน่วยงานได้รับผิดชอบเป็นการเฉพาะ จนกระทั่งมีการจัดตั้งกรมศิลปากรเมื่อปี พ.ศ. 2454 เพื่อดำเนินงานเกี่ยวกับมรดกวัฒนธรรม (กรมศิลปากร, ม.ป.ป.) ภายหลังได้มีการก่อตั้งกองวัฒนธรรมในปี พ.ศ. 2481 ขึ้นในสังกัดกรมศิลปากร หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2495 ได้รับการตั้งขึ้นเป็นกระทรวงวัฒนธรรม แต่เพียงระยะเวลาไม่นานก็มีการปรับเปลี่ยนให้กลับไปเป็นกองวัฒนธรรมเช่นเดิมภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ ก่อนจะมีการจัดตั้งกระทรวงวัฒนธรรมขึ้นใหม่อีกครั้งในปี พ.ศ. 2545 และดำเนินงานมาจนถึงปัจจุบัน (กระทรวงวัฒนธรรม, 2565) ในช่วงเวลาต่าง ๆ นั้น นโยบายวัฒนธรรมได้รับการกำหนดขึ้นเพื่อรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติ และมีการพัฒนานโยบายต่อมาสู่การส่งเสริมวัฒนธรรมให้สามารถสร้างมูลค่าได้ผ่านการส่งเสริมแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) รวมถึงมีการปรับเปลี่ยนเรื่อยมาและได้รับอิทธิพลมาจากนโยบายวัฒนธรรมจากประเทศต่าง ๆ ในตะวันตกและจากองค์การระหว่างประเทศอย่างองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือองค์การยูเนสโก (United Nations Educational, Scientific and

Cultural Organization: UNESCO) โดยในปัจจุบัน นโยบายวัฒนธรรมนับเป็นนโยบายภาคบังคับที่รัฐบาลจะต้องมีการกำหนดไว้ เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 162 กำหนดให้นโยบายที่รัฐบาลจะแถลงต่อรัฐสภาต้องสอดคล้องกับหน้าที่ของรัฐ แนวนโยบายแห่งรัฐ และยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งหน้าที่ของรัฐตามมาตรา 57 (1) กำหนดให้รัฐต้องอนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมเกี่ยวกับวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ ส่วนแนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 67 กำหนดให้รัฐพึงอุปถัมภ์และคุ้มครองศาสนา และมาตรา 70 กำหนดให้รัฐพึงส่งเสริมและให้ความคุ้มครองกลุ่มชาติพันธุ์ให้มีสิทธิในสังคมตามวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตดั้งเดิม และยุทธศาสตร์ชาติได้มีการกำหนดประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทั้งในมิติของการอนุรักษ์ ส่งเสริม และการใช้ประโยชน์จากวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ (ประกาศเรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ, 2561) ดังนั้น รัฐบาลจึงจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดนโยบายวัฒนธรรมขึ้น เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างเรียบร้อยและครบถ้วนครอบคลุมทุกประเด็น

นโยบายวัฒนธรรมในคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี

คณะรัฐมนตรีโดยนางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2567 โดยแถลงนโยบายด้านต่าง ๆ ที่รัฐบาลจะใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน ประกอบด้วยนโยบายเร่งด่วน และนโยบายระยะกลางและระยะยาว ซึ่งมีนโยบายวัฒนธรรมและประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม (คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี, 2567) ดังนี้

1. นโยบายเร่งด่วน

รัฐบาลแถลงนโยบายเร่งด่วนต่อรัฐสภา จำนวน 10 นโยบาย ซึ่งเป็นนโยบายที่มุ่งเน้นแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนด้านค่าครองชีพ ความมั่นคงและปลอดภัยในสังคม และการกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยนโยบายส่วนที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการกระตุ้นเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นนโยบายเร่งด่วนที่ 7 คือ การส่งเสริมการท่องเที่ยว อันเป็นการใช้ทุนทางวัฒนธรรมเพื่อสร้างรายได้ให้ประเทศ โดยรัฐบาลจะเร่งส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยการสานต่อความสำเร็จในการปรับโครงสร้างการตรวจลงตรา (Visa Issuance) ทั้งหมดของประเทศเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ขอวีซ่า (Visa) เช่น กลุ่มผู้เข้าร่วมงานแสดงสินค้า การจัดประชุม และงานนิทรรศการนานาชาติ (Meetings, Incentives, Conventions, Exhibitions: MICE) และกลุ่มชาวต่างชาติที่ทำงานทางไกล (Digital Nomad) โดยส่งเสริม

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ เพิ่มแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-made Destinations) เช่น สวนน้ำ สวนสนุก ศูนย์การค้า สถานบันเทิงครบวงจร (Entertainment Complex) และนำคอนเสิร์ต เทศกาล และการแข่งขันกีฬาระดับโลกมาจัดในประเทศไทย รวมถึงส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองน่าเที่ยว (เมืองรอง) เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและกระจายรายได้สู่ผู้ประกอบการภายในประเทศ

ทั้งนี้ นโยบายเร่งด่วนที่ 6 นโยบายเกี่ยวกับการยกระดับการทำเกษตรแบบดั้งเดิมให้เป็นเกษตรทันสมัย ซึ่งมุ่งแก้ปัญหาด้านการเกษตร ในนโยบายนี้รัฐบาลยังมุ่งผลักดันการสร้างโอกาสในตลาดอาหารผ่านการส่งเสริมอาหารฮาลาล และฟื้นฟูนโยบาย “ครัวไทยสู่ครัวโลก” อันเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมผ่านการใช้ทุนทางวัฒนธรรมด้านอาหารไทยเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและรายได้ของเกษตรกร

2. นโยบายระยะกลางและระยะยาว

รัฐบาลแถลงนโยบายระยะกลางและระยะยาวต่อรัฐสภาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ นโยบายต่อยอดการพัฒนาของภาคการผลิตและการบริการเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน นโยบายส่งเสริมผลักดันให้เกิดการพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัย นโยบายการสร้างความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นโยบายพลิกฟื้นความเชื่อมั่นของคนไทยและต่างชาติ นโยบายด้านภูมิรัฐศาสตร์ระหว่างประเทศ นโยบายการคลัง และนโยบายพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันหลักของชาติ โดยมีนโยบายวัฒนธรรมสอดแทรกอยู่ในนโยบายแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 นโยบายต่อยอดการพัฒนาของภาคการผลิตและการบริการเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันเพื่อวางรากฐานสู่การพัฒนาประเทศในอนาคต

นโยบายวัฒนธรรมสอดแทรกอยู่ในนโยบายการสร้างโอกาสต่อยอดจากอุตสาหกรรมเดิม ซึ่งรัฐบาลจะส่งเสริมการยกระดับภูมิปัญญาไทยไปสู่วัฒนธรรมสร้างสรรค์ (Creative Culture) เพื่อส่งเสริมอำนาจละมุน (Soft Power) ของประเทศ โดยการสนับสนุนและส่งเสริมการปรับใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ซึ่งเป็นศักยภาพของคนไทยและทุนทางวัฒนธรรมของประเทศไทย ทั้งด้านอาหารท้องถิ่นไทย ผ้าไทย มวยไทย ศิลปะการแสดงไทย ดนตรีไทย ผสมผสานกับศิลปะร่วมสมัย และสุราชุมชน เพื่อยกระดับสินค้าโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Tambon One Product: OTOP) ทั้งด้านมาตรฐานและการออกแบบให้ทันสมัย โดดเด่น แตกต่าง และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคทั่วโลก รวมทั้งการสนับสนุนการสอดแทรกทุนทางวัฒนธรรมในภาพยนตร์ไทยและสื่อทุกรูปแบบ

2.2 นโยบายส่งเสริมผลักดันให้เกิดการพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยอย่างเต็มกำลังและความสามารถ

นโยบายวัฒนธรรมสอดแทรกอยู่ในนโยบายพัฒนาทักษะให้ประชาชน ซึ่งรัฐบาลมุ่งจะยกระดับทักษะและปลดล็อกศักยภาพของคนไทยเพื่อสร้างงานสร้างรายได้ โดยการสนับสนุนการสร้างอำนาจละมุน (Soft Power) ของประเทศ ผ่านการส่งเสริมโครงการ 1 ครอบครัว 1 ซอฟต์พาวเวอร์ (One Family One Soft Power: OFOS) การจัดตั้งศูนย์สร้างสรรค์การออกแบบและส่งเสริมวัฒนธรรมในพื้นที่ เช่น ศูนย์สร้างสรรค์การออกแบบ (Thailand Creative & Design Center: TCDC) สำนักงานส่งเสริมวัฒนธรรมสร้างสรรค์ (Thailand Creative Content Agency: THACCA) เพื่อยกระดับและพัฒนาความสามารถด้านวัฒนธรรมสร้างสรรค์ของคนไทยให้สร้างมูลค่า โดยการเสริมทักษะเดิม (Reskill) และเพิ่มทักษะใหม่ (Upskill) ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เพื่อให้แรงงานได้รับค่าจ้างที่เหมาะสมกับทักษะที่เพิ่มขึ้น

อีกทั้ง ยังสอดแทรกอยู่ในนโยบายส่งเสริมการเกิดและเติบโตอย่างมีคุณภาพของเด็กทุกคนอย่างเท่าเทียม ซึ่งรัฐบาลมุ่งจะส่งเสริมการปลดล็อกศักยภาพด้านศิลปวัฒนธรรม และความสามารถทางกีฬาของเด็กและเยาวชน โดยนโยบายวัฒนธรรมที่สอดแทรกอยู่ในนโยบายส่งเสริมผลักดันให้เกิดการพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยนี้ มุ่งพัฒนาคนเพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาอำนาจละมุน (Soft Power) ของประเทศ

2.3 นโยบายพลิกฟื้นความเชื่อมั่นของคนไทยและต่างชาติ ด้วยการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้เข้มแข็ง มีเสถียรภาพ มีนิติธรรม และความโปร่งใส

นโยบายวัฒนธรรมสอดแทรกอยู่ในนโยบายการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน ซึ่งรัฐบาลให้ความสำคัญกับประเด็นด้านการเคารพพหุวัฒนธรรม ควบคู่ไปกับการยึดโยงกับประชาชน หลักการประชาธิปไตย และหลักสิทธิมนุษยชนสากล เพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน

2.4 นโยบายแปลงความท้าทายด้านภูมิรัฐศาสตร์ระหว่างประเทศมหาอำนาจไปสู่ยุทธศาสตร์ที่จะเสริมสร้างโอกาสให้ประเทศไทยและเกื้อกูลผลประโยชน์ของประชาชน

นโยบายวัฒนธรรมสอดแทรกอยู่ในนโยบายการทูต ซึ่งรัฐบาลมุ่งสร้างอำนาจละมุน (Soft Power) ควบคู่กับเศรษฐกิจเชิงรุก เพื่อส่งเสริมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ โดยเฉพาะตลาดใหม่ ๆ เพื่อเสริมสร้างโอกาสความร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ

2.5 นโยบายพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันหลักของชาติ

นโยบายวัฒนธรรมเกี่ยวกับสถาบันหลักของชาติ รัฐบาลได้แสดงความมุ่งมั่นที่จะพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติพระราชกรณียกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์ รวมถึงดำเนินงานตามแนวพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง อีกทั้ง การส่งเสริมสถาบันศาสนาให้เป็นกลไกในการสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิตของประชาชน

จากนโยบายวัฒนธรรมที่คณะรัฐมนตรีโดยนางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาข้างต้น จะเห็นได้ว่านโยบายวัฒนธรรมของรัฐบาลสรุปได้ 3 ประเด็นสำคัญ คือ การส่งเสริมวัฒนธรรมสร้างสรรค์ การเคารพพหุวัฒนธรรม และการพิทักษ์รักษาสถาบันหลักของชาติ ซึ่งรัฐบาลให้ความสำคัญกับการส่งเสริมวัฒนธรรมสร้างสรรค์เป็นพิเศษ โดยการมุ่งส่งเสริมอำนาจละมุน (Soft Power) ของประเทศ ผ่านการใช้ทุนทางวัฒนธรรมมาต่อยอดสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ การสร้างทักษะวัฒนธรรมหรือทักษะสร้างสรรค์เพื่อสร้างงานในระบบอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ และการใช้อุตสาหกรรมสร้างสรรค์เพื่อการส่งเสริมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

ความสืบเนื่องของนโยบายวัฒนธรรมจากรัฐบาลก่อนหน้า

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 (ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2566ก) ผลปรากฏว่าพรรคก้าวไกลได้รับเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาเป็นลำดับที่ 1 และพรรคเพื่อไทยเป็นลำดับที่ 2 (ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2566ข; 2566ค) หากแต่พรรคก้าวไกลไม่สามารถจัดตั้งรัฐบาลได้สำเร็จ พรรคเพื่อไทยจึงเป็นแกนนำในการรวมเสียงเพื่อจัดตั้งรัฐบาลและมีนายเศรษฐา ทวีสิน เป็นนายกรัฐมนตรี (ประกาศแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี, 2566) เมื่อความเป็นรัฐมนตรีของนายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี ได้สิ้นสุดลงเฉพาะตัว จึงมีการจัดตั้งรัฐบาลใหม่โดยที่พรรคเพื่อไทยยังคงเป็นพรรคแกนนำและรวมเสียงจัดตั้งรัฐบาลได้สำเร็จ ส่งผลให้รัฐบาลนางสาวแพทองธาร ชินวัตร จึงเป็นรัฐบาลที่มีความต่อเนื่องกับรัฐบาลนายเศรษฐา ทวีสิน เนื่องจากพรรคแกนนำและพรรคร่วมรัฐบาลยังคงเป็นกลุ่มเดียวกัน ส่งผลให้นโยบายที่พรรคเพื่อไทยเคยหาเสียงไว้ได้กลายเป็นนโยบายที่รัฐบาลนายเศรษฐา ทวีสิน แถลงเพื่อเข้าบริหารราชการ

แผ่นดินและรัฐบาลนางสาวแพทองธาร ชินวัตร ได้สานต่อเพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินมีความต่อเนื่อง

นโยบายวัฒนธรรมของรัฐบาลนางสาวแพทองธาร ชินวัตร จึงไม่ได้มีความแตกต่างมากนักกับรัฐบาลนายเศรษฐา ทวีสิน ซึ่งยังคงให้ความสำคัญกับนโยบายการส่งเสริมอำนาจละมุน (Soft Power) ของประเทศ โดยการส่งเสริมวัฒนธรรมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และสร้างงานสร้างรายได้ให้กับคนไทย ผ่านการส่งเสริมอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ด้านต่าง ๆ และการมุ่งจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมวัฒนธรรมสร้างสรรค์ (Thailand Creative Content Agency: THACCA) เพื่อเป็นหน่วยงานกลางในการส่งเสริมงานวัฒนธรรมสร้างสรรค์ รวมถึงการส่งเสริมทักษะสร้างสรรค์ให้คนไทยผ่านนโยบาย 1 ครอบครัว 1 ซอฟท์พาวเวอร์ (One Family One Soft Power: OFOS) ซึ่งนางสาวแพทองธาร ชินวัตร มีบทบาทสำคัญในการผลักดันนโยบายนี้มาตั้งแต่เริ่มต้น และเป็นหนึ่งในนโยบายเป้าหมายสำคัญของรัฐบาลที่ผ่านมาและได้รับสานต่อในรัฐบาลปัจจุบัน โดยนอกจากจะสานต่อนโยบายเหล่านี้ให้มีความต่อเนื่องแล้ว รัฐบาลปัจจุบันยังได้แถลงนโยบายที่เป็นการต่อยอดจากรัฐบาลที่ผ่านมา โดยการมุ่งสร้างอำนาจละมุน (Soft Power) ควบคู่กับเศรษฐกิจเชิงรุก ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการทูต เพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ เพื่อจะก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและระหว่างประเทศ

ทั้งนี้ แม้การแถลงนโยบายจะแสดงให้เห็นถึงการขับเคลื่อนนโยบายวัฒนธรรมที่มีความสืบเนื่องจากรัฐบาลที่ผ่านมา แต่การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติจะมีความต่อเนื่องหรือไม่นั้น จะต้องมีการศึกษาต่อไปเมื่อมีการมอบหมายนโยบายและหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบนำนโยบายไปปฏิบัติจริง

อิทธิพลจากแนวคิดต่าง ๆ ที่ปรากฏในนโยบายวัฒนธรรมของรัฐบาลปัจจุบัน

การกำหนดนโยบายจะมีผลมาจากปัจจัยต่าง ๆ ทั้งปัจจัยองค์ประกอบพื้นฐาน อย่างเรื่องผลประโยชน์ของชาติ วิธีการที่ใช้ในการกำหนดนโยบาย และความรู้ต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการกำหนดนโยบาย รวมถึงปัจจัยสิ่งแวดล้อม ทั้งประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ การเมือง สังคม และเศรษฐกิจ (กุลธนะ ธนาพงศธร, 2520) จึงทำให้นโยบายมีความหลากหลายซึ่งจะเป็นทั้งนโยบายริเริ่ม (Originated policy) นโยบายร้องเรียน (Appealed policy) นโยบายเรียกร้อง (Imposed policy) และนโยบายโดยปริยายหรือนโยบายโดยนัย (Implied policy) (ไพฑูริย์

สุขเจตน์, 2565) โดยการก่อตัวขึ้นของนโยบายภายใต้ปัจจัยต่าง ๆ จะสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดที่เป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลส่งเสริมกับปัจจัยนั้น ๆ ทำให้เกิดการกำหนดนโยบายนั้น ๆ ขึ้น โดยนโยบายวัฒนธรรมของรัฐบาลนางสาวแพทองธาร ชินวัตร ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยต่าง ๆ ได้สะท้อนให้เห็นแนวคิดเบื้องหลังของนโยบาย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy)

การเกิดขึ้นของแนวคิดและนโยบายอุตสาหกรรมวัฒนธรรม (Cultural Industries) หรืออุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Creative Industries) ในประเทศออสเตรเลียและการเติบโตในประเทศอังกฤษตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1990 ได้ส่งอิทธิพลไปสู่การเปลี่ยนแปลงของนโยบายวัฒนธรรมเพื่อตอบรับกับการส่งเสริมด้านเศรษฐกิจจนนำไปสู่การใช้ทุนทางวัฒนธรรมขับเคลื่อนเศรษฐกิจและพัฒนาไปสู่แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) ซึ่งกลายมาเป็นวาทกรรมสำคัญในการขับเคลื่อนงานวัฒนธรรมของทั่วโลก โดยประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับอิทธิพลจากวาทกรรมนี้ ทำให้ประเทศไทยตื่นตัวและหยิบยกนำเอาแนวคิดอุตสาหกรรมสร้างสรรค์มาใช้ในการกำหนดนโยบายวัฒนธรรม ซึ่งพบเห็นได้ผ่านการใช้คำที่เกี่ยวข้องอย่างหลากหลายไม่ว่าจะเป็น “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” “เศรษฐกิจวัฒนธรรม” “เศรษฐกิจวัฒนธรรมสร้างสรรค์” “อุตสาหกรรมสร้างสรรค์” และ “อุตสาหกรรมวัฒนธรรม” เป็นต้น ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของนโยบายวัฒนธรรมของไทยอย่างหลากหลายไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นใหม่เพื่อตอบรับต่อแนวคิดนี้ อาทิ การจัดตั้งศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (Thailand Creative & Design Center: TCDC) ในปี พ.ศ. 2548 และต่อมาได้พัฒนาเป็นสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน) ในปี พ.ศ. 2561 (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน), ม.ป.ป.) ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนผ่านตัวบทของนโยบายซึ่งเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของชาติ ตั้งแต่นโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Tambon One Product: OTOP) ซึ่งเริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2544 ซึ่งเป็นการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ที่สร้างสรรค์ขึ้นในชุมชน อันเป็นการใช้ทรัพยากรและวัตถุดิบในท้องถิ่นมาต่อยอดและสร้างอัตลักษณ์ให้ชุมชน (กาญจนา เหล่าโชคชัยกุล, 2564) ตลอดจนการผลักดันโครงการ “ไทยสร้างสรรค์ ไทยเข้มแข็ง” ในการกระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันระยะยาว ในปี พ.ศ. 2552 (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน), 2564) และมีการพัฒนาของนโยบายเรื่อยมาโดยตลอดทุกรัฐบาล

วาทกรรมอุตสาหกรรมสร้างสรรค์หรือเศรษฐกิจสร้างสรรค์ยังคงส่งอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายวัฒนธรรมของไทยมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งนโยบายวัฒนธรรมของรัฐบาลนางสาวแพทองธาร ชินวัตร ก็ได้รับอิทธิพลมาจากวาทกรรมนี้เป็นหลักเช่นกัน ส่งผลให้นโยบายวัฒนธรรมหลักของรัฐบาลมุ่งเป้าไปสู่การส่งเสริมวัฒนธรรมให้สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจตลอดจนการสร้างงานสร้างอาชีพให้กับประชาชนและการสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศ ผ่านนโยบายการยกระดับภูมิปัญญาไทยไปสู่วัฒนธรรมสร้างสรรค์ (Creative Culture) และการพัฒนาทักษะสร้างสรรค์ให้คนไทยเพื่อส่งเสริมการพัฒนาของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่จะใช้ในการส่งเสริมและผลักดันอำนาจละมุน (Soft Power) ของประเทศ ซึ่งเป็นนโยบายต่อเนื่องจากรัฐบาลที่ผ่านมา

2. แนวคิดอำนาจละมุน (Soft Power)

อำนาจละมุน (Soft Power) เป็นแนวคิดเรื่องอำนาจของรัฐรูปแบบหนึ่ง คือ อำนาจในการสร้างเสน่ห์หรือการโน้มน้าวดึงดูด (Co-optive Power) ทำให้เกิดการยอมรับโดยปราศจากการบังคับ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านวัฒนธรรม ด้านค่านิยมหรือคุณค่า และด้านนโยบายต่างประเทศ โดยอำนาจละมุน (Soft Power) จะมีความแตกต่างตรงข้ามกับอำนาจแข็ง (Herd Power) ซึ่งเป็นอำนาจเชิงบังคับที่มีก่เกิดจากอำนาจทางทหารและอำนาจทางเศรษฐกิจ (Joseph Nye, 2004) โดยอำนาจละมุน (Soft Power) ได้กลายเป็นวาทกรรมที่ส่งผลไปสู่การกำหนดนโยบายของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งในบริบทประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากวาทกรรมนี้เช่นกันและมักใช้กับงานด้านวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ โดยเป็นสิ่งที่ได้รับความสนใจและถูกกล่าวถึงอย่างมากตั้งแต่ช่วงรัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่มีกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้อง เช่น โครงการผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย (Cultural Product of Thailand: CPOT) และโครงการ 5F Soft Power (Food, Film, Fashion, Fighting and Festival) เป็นต้น (กรมประชาสัมพันธ์, 2566) และมีนโยบายส่งเสริมอย่างชัดเจนในสมัยรัฐบาลนายเศรษฐา ทวีสิน ซึ่งมีนโยบายเด่นเรื่องการส่งเสริมวัฒนธรรมในฐานะส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่อสร้างรายได้และส่งเสริมอำนาจละมุน (Soft Power) ดังจะเห็นได้จากนโยบาย 1 ครอบครัว 1 ซอฟท์พาวเวอร์ (One Family One Soft Power: OFOS) การมุ่งจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมวัฒนธรรมสร้างสรรค์ (Thailand Creative Content Agency: THACCA) (คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี, 2566) และการแต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ซอฟท์พาวเวอร์แห่งชาติ รวมถึงคณะกรรมการพัฒนาซอฟท์พาวเวอร์แห่งชาติ และคณะกรรมการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมด้านต่าง ๆ อีก 12 ด้าน เพื่อดำเนินงานด้าน

ยุทธศาสตร์ นโยบาย และการพัฒนาอำนาจละมุน (Soft Power) ของประเทศผ่านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ โดยนางสาวแพทองธาร ชินวัตร มีบทบาทสำคัญในการผลักดันนโยบายนี้มาตั้งแต่เริ่มต้นในรัฐบาลนายเศรษฐา ทวีสิน (THACCA, 2567) ส่งผลให้เมื่อมีการจัดตั้งรัฐบาลใหม่ นโยบายเหล่านี้จึงได้รับการสานต่อทั้งหมดและยังคงเป็นนโยบายสำคัญที่อยู่ในกระแสสังคมไทยในปัจจุบัน

นโยบายอำนาจละมุน (Soft Power) ตั้งแต่รัฐบาลนายเศรษฐา ทวีสิน ถึงรัฐบาลนางสาวแพทองธาร ชินวัตร ให้ความสำคัญกับอำนาจด้านวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นการใช้วัฒนธรรมเพื่อสร้างมูลค่าในเชิงเศรษฐกิจ และในรัฐบาลนางสาวแพทองธาร ชินวัตร ได้ให้ความสำคัญเพิ่มเติมด้านนโยบายต่างประเทศ ซึ่งมุ่งสร้างอำนาจละมุน (Soft Power) ควบคู่กับเศรษฐกิจเชิงรุก เพื่อส่งเสริมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ แต่ทั้งด้านวัฒนธรรมและด้านนโยบายต่างประเทศ รัฐบาลยังไม่ได้แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าจะส่งเสริมไปสู่การส่งออกวัฒนธรรมและสร้างอิทธิพลทางวัฒนธรรม รวมถึงสามารถสร้างความสัมพันธ์ในบริบทระหว่างประเทศ ต่างประเทศ หรือโลกได้หรือไม่ อย่างไร

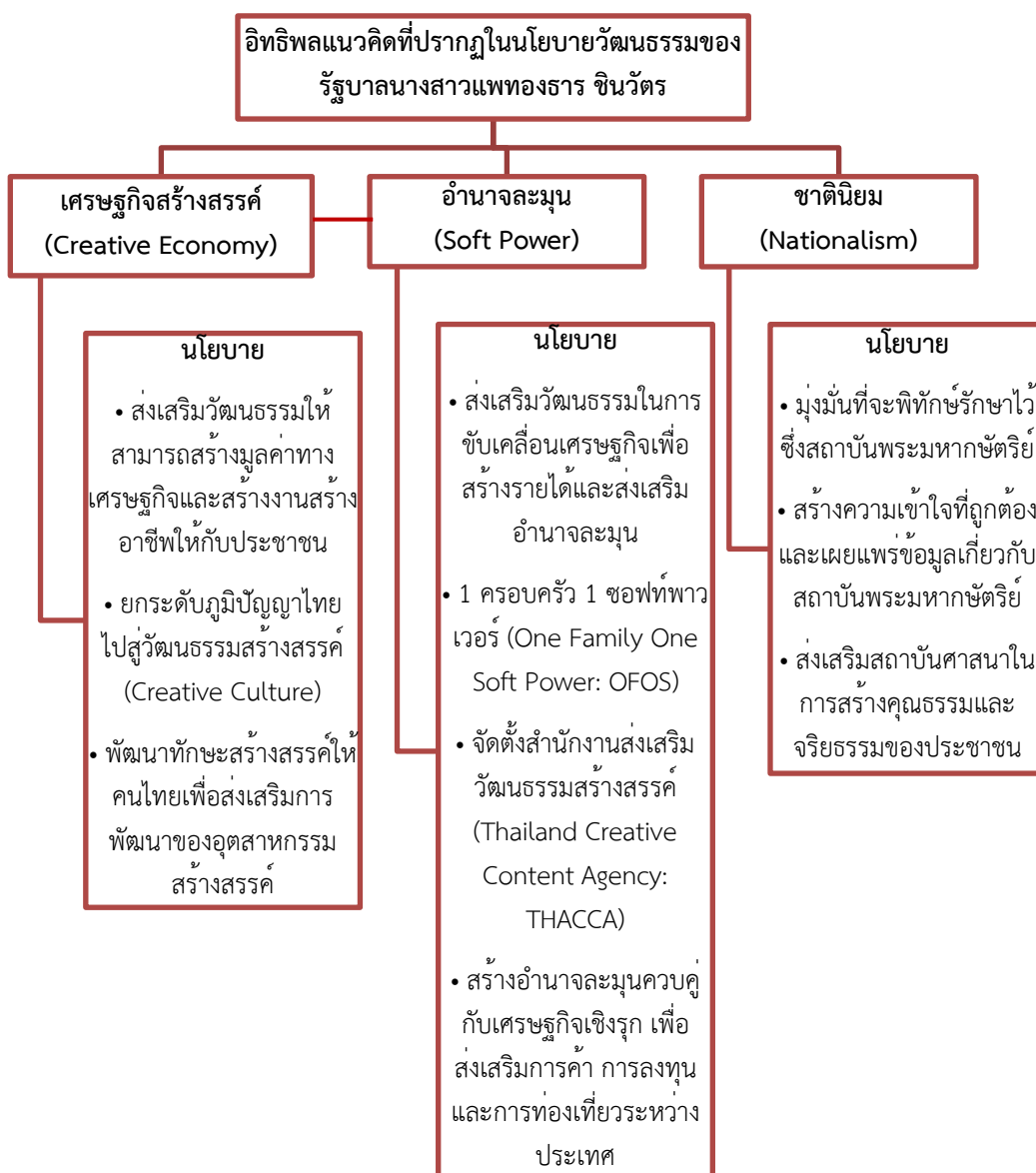
3. แนวคิดชาตินิยม (Nationalism)

ชาติและชาตินิยม (Nationalism) ถือเป็นเครื่องมืออันนำไปสู่การสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Homogeneity) และปลูกฝังความรู้สึกเป็นกลุ่มก้อนเดียวกันของคนในชาติ (ธีรยุทธ บุญมี, 2546) ซึ่งมักเป็นเครื่องมือของรัฐที่จะใช้เพื่อหลอมรวมคนในรัฐชาตินั้น ๆ ภายใต้อุดมการณ์ชาตินิยมที่รัฐนั้น ๆ ยึดถือ สำหรับชาตินิยมไทย รัฐจะปลูกฝังความเป็นชาติไทย โดยให้ความสำคัญเรื่องเชื้อชาติ สถาบันพระมหากษัตริย์ ศาสนา และการแสดงออกถึงวัฒนธรรมไทย (สิทธิชัย สุขะตะ และ ณัฐวิทย์ บุณนาค. 2558) ซึ่งนับเป็นแนวคิดที่ปรากฏในนโยบายของทุกรัฐบาลเสมอมา โดยมีปรากฏในนโยบายที่เกี่ยวข้องกับสถาบันหลักของชาติ การสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ และการเชิดชูชาติผ่านสิ่งต่าง ๆ

นโยบายของรัฐบาลนางสาวแพทองธาร ชินวัตร มีนโยบายที่สะท้อนแนวคิดชาตินิยม คือ นโยบายวัฒนธรรมเกี่ยวกับสถาบันหลักของชาติที่รัฐบาลมุ่งมั่นที่จะพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ รวมถึงการส่งเสริมสถาบันศาสนาในการสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของประชาชน ซึ่งเป็นการกำหนดนโยบายที่เน้นย้ำอุดมการณ์ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็น

อุดมการณ์ราชาชาตินิยมของรัฐสมบูรณาญาสิทธิราชย์และเป็นอุดมการณ์สำคัญของชาตินิยมไทย

อิทธิพลแนวคิดที่ปรากฏในนโยบายวัฒนธรรมของรัฐบาลนางสาวแพทองธาร ชินวัตร สามารถสรุปได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 อิทธิพลแนวคิดที่ปรากฏในนโยบายวัฒนธรรมของรัฐบาลนางสาวแพทองธาร ชินวัตร

ทั้งนี้ นอกจากนโยบายวัฒนธรรมของรัฐบาลจะสะท้อนให้เห็นแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) อำนาจละมุน (Soft Power) และชาตินิยม (Nationalism) แล้ว อีกประเด็นที่น่าสนใจ คือ การแถลงนโยบายของรัฐบาลไม่ได้สะท้อนให้เห็นมิติกระบวนการของนโยบาย (Policy Process) ซึ่งรัฐบาลควรแสดงให้เห็นอย่างครบถ้วนตั้งแต่การก่อตัวของนโยบาย การกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ การประเมินผลนโยบาย และการต่อเนื่อง ทดแทน หรือยุตินโยบาย (Thomas Dye, 1984) ซึ่งจะก่อให้เกิดความเข้าใจในนโยบาย เห็นถึงแนวทางการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินความสำเร็จของนโยบายได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

สรุป

นโยบายวัฒนธรรมเป็นหนึ่งในนโยบายสาธารณะที่รัฐพึงกำหนดขึ้นเป็นแนวทางการกิจกรรม การกระทำ หรือการเลือกตัดสินใจของรัฐซึ่งได้ตัดสินใจและกำหนดไว้ล่วงหน้าเพื่อการบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของประเทศ โดยบริบทของประเทศไทย นโยบายวัฒนธรรมเป็นสิ่งจำเป็นที่รัฐบาลจะต้องกำหนดให้มีเนื่องจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้กำหนดให้นโยบายที่รัฐบาลจะแถลงต่อรัฐสภาต้องสอดคล้องกับหน้าที่ของรัฐ แนวนโยบายแห่งรัฐ และยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งหน้าที่ของรัฐ แนวนโยบายแห่งรัฐ และยุทธศาสตร์ชาติต่างมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมอยู่ทั้งสิ้น โดยนโยบายวัฒนธรรมของรัฐบาลนางสาวแพทองธาร ชินวัตร มุ่งเน้นนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมวัฒนธรรมเพื่อสร้างมูลค่าเชิงเศรษฐกิจ เพื่อส่งเสริมอำนาจละมุน (Soft Power) ของประเทศ ผ่านนโยบายการมุ่งจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมวัฒนธรรมสร้างสรรค์ (Thailand Creative Content Agency: THACCA) เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ไทยด้านต่าง ๆ และนโยบาย 1 ครอบครัว 1 ซอฟท์พาวเวอร์ (One Family One Soft Power: OFOS) เพื่อการพัฒนาทักษะสร้างสรรค์ให้กับคนไทยให้สามารถสร้างงานสร้างรายได้และส่งเสริมกับการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ซึ่งเป็นการสานต่อจากนโยบายของรัฐบาลที่ผ่านมา ซึ่งนางสาวแพทองธาร ชินวัตร มีบทบาทในการผลักดันและพัฒนามาตั้งแต่เริ่มต้น โดยได้มีการต่อยอดนโยบายดังกล่าวควบคู่กับเศรษฐกิจเชิงรุก เพื่อส่งเสริมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ รัฐบาลยังมีนโยบายที่ให้ความสำคัญกับประเด็นด้านการเคารพพหุวัฒนธรรม ควบคู่ไปกับความยืดหยุ่นกับประชาชน หลักการประชาธิปไตย และหลักสิทธิ

มนุษยชนสากล ในนโยบายการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน รวมถึงนโยบายวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันหลักของชาติ ซึ่งรัฐบาลมุ่งจะพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ และมุ่งให้สถาบันศาสนาเป็นกลไกสำคัญในการสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับประชาชน โดยนโยบายวัฒนธรรมของรัฐบาลได้สะท้อนถึงแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) แนวคิดอำนาจละมุน (Soft Power) และแนวคิดชาตินิยม (Nationalism) ซึ่งเป็นวาทกรรมสำคัญที่ส่งอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาล ทั้งนี้ นโยบายวัฒนธรรมของรัฐบาลมีเพียงข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบาย แต่ไม่ได้สะท้อนให้เห็นมิติกระบวนการของนโยบาย ซึ่งนโยบายวัฒนธรรมดังกล่าวเป็นเพียงนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภาเพื่อเริ่มต้นการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลใหม่ ดังนั้น รายละเอียดของนโยบายที่มากขึ้นและการดำเนินการตามนโยบายหรือการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ จึงยังคงเป็นสิ่งที่จะต้องศึกษาต่อไปในช่วงที่รัฐบาลดำรงตำแหน่ง ซึ่งในอนาคตควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้เห็นถึงผลสำเร็จและแนวทางในการพัฒนานโยบายวัฒนธรรมของประเทศต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงวัฒนธรรม. (2565). ประวัติกระทรวงวัฒนธรรม. เรียกใช้เมื่อ 14 กันยายน 2567 จาก <https://www.m-culture.go.th/th/history>
- กาญจนา เหล่าโชคชัยกุล. (2564). จาก OTOP ถึง OTOP นวัตกรรม: นโยบายการพัฒนาที่มีชุมชนเป็นฐาน?. วารสารไทยคดีศึกษา, 18(2), 114 - 146.
- กุลธน ธนาพงศธร. (2520). ปัจจัยในการกำหนดนโยบายของรัฐ. วารสารสังคมศาสตร์, 14(1), 73 - 88.
- กรมประชาสัมพันธ์. (2566). Soft Power (5F) ไทยดึงดูดใจนักท่องเที่ยว. เรียกใช้เมื่อ 14 กันยายน 2567 จาก https://thailand.go.th/issue-focus-detail/001_02_070?hl=th
- กรมศิลปากร. (ม.ป.ป.). ประวัติและบทบาทหน้าที่. เรียกใช้เมื่อ 14 กันยายน 2567 จาก <https://www.finearts.go.th/main/categorie/history>

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันจันทร์ที่ 11 กันยายน 2566. (2566). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 140 ตอนพิเศษ 221 ง หน้า 1 - 41 (11 กันยายน 2566).

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันพฤหัสบดีที่ 12 กันยายน 2567. (2567). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 141 ตอนพิเศษ 251 ง หน้า 1 - 64 (12 กันยายน 2567).

ธีรยุทธ บุญมี. (2546). ชาตินิยมและหลังชาตินิยม. กรุงเทพมหานคร: สารธาร.

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2566ก). เรื่อง กำหนดวันเลือกตั้ง วันรับสมัครรับเลือกตั้ง แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง วันรับสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและสถานที่ที่พรรคการเมืองจะส่งบัญชีรายชื่อผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 140 ตอนที่ 23 ก หน้า 4 (22 มีนาคม 2566).

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2566ข). เรื่อง ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 140 ตอนที่ 36 ก หน้า 36 - 40 (20 มิถุนายน 2566).

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2566ค). เรื่อง ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 140 ตอนที่ 36 ก หน้า 41 - 62 (20 มิถุนายน 2566).

ประกาศแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี. (2566). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 140 ตอนพิเศษ 201 ง หน้า 1 (23 สิงหาคม 2566).

ประกาศแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี. (2567). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 141 ตอนพิเศษ 224 ง หน้า 1 (18 สิงหาคม 2567).

ประกาศแต่งตั้งรัฐมนตรี. (2567). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 141 ตอนพิเศษ 220 ง หน้า 1 - 3 (4 กันยายน 2567).

ประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580). (2567). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก หน้า 1 (13 ตุลาคม 2561).

ไพบุลย์ สุขเจตนิ. (2565). ปัจจัยการกำหนดนโยบายของพรรคการเมือง. วารสาร มจร. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 11(5), A84 - A93.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก หน้า 1 - 90 (6 เมษายน 2560).

วิริยะ สว่างโชติ. (2561). อุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.

สัญญา เคนาภูมิ. (2559). กรอบแนวคิดการศึกษานโยบายสาธารณะ. วารสารวิชาการและวิจัย สังคมศาสตร์, 11(33), 1 - 16.

สิทธิชัย สุขกะตะ และ ณัฐวิณ บุนนาค. (2558). การวิเคราะห์วาทกรรมชาตินิยมไทยในแบบเรียนสังคมศึกษาและประวัติศาสตร์, วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา, 4(1), 126 - 137.

สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน). (2564). Thailand's Creative Movement Report 2021 รายงานความเคลื่อนไหวเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศ ไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน).

สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน). (ม.ป.ป.). รู้จักสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์. เรียกใช้เมื่อ 14 กันยายน 2567 จาก <https://www.cea.or.th/th/background>

Dye, Thomas R. (1984). Understanding Public Policy. (5th ed.). New Jersey: Prentice-Hall, Inc.

Nye J. (2004). Soft power: The means to success in world politics. New York: Public Affairs.

THACCA. (2567). คณะกรรมการและอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง. เรียกใช้เมื่อ 14 กันยายน 2567 จาก <https://thacca.go.th/committee/>

ความย้อนแย้งของบทบาทนักการเมืองในโลกความจริงกับจริยธรรมทาง การเมืองเชิงอุดมคติ*

THE PARADOX OF THE ROLE OF POLITICIANS IN THE REAL WORLD AND IDEALISTIC POLITICAL ETHICS

สัญญา เคนาภูมิ¹ และ ศุภชัย คล่องขันธ์²

Sanya Kenaphoom¹ and Supphachai Klongkhayan²

¹มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand

²บริษัท เดอะฮิลล์เขาค้อจำกัด

²The Hill Khao Kho Company Limited, Thailand

Corresponding Author's Email: sup_ax@hotmail.com

Received 7 October 2023; Revised 28 October 2024; Accepted 7 December 2024

บทคัดย่อ

การศึกษบทบาทของนักการเมืองในการสร้างสมดุลระหว่างความท้าทายในโลกแห่งความเป็นจริงกับจริยธรรมทางการเมืองในอุดมคติถือเป็นสิ่งสำคัญในการทำความเข้าใจความซับซ้อนของการปกครองและข้อสงสัยทางจริยธรรมที่ผู้นำต้องเผชิญ การวิจัยนี้ให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับความซับซ้อนของการตัดสินใจทางการเมือง ส่งผลให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้รับข้อมูลมากขึ้น และสามารถเรียกร้องความรับผิดชอบจากนักการเมืองได้ในขณะที่สนับสนุนมาตรฐานทางจริยธรรมในบริการสาธารณะ ผลการศึกษาพบว่า ความขัดแย้งในการที่นักการเมืองต้องสร้างสมดุลระหว่างความท้าทายในโลกแห่งความเป็นจริงกับจริยธรรมทาง

Citation:

* สัญญา เคนาภูมิ และ ศุภชัย คล่องขันธ์. (2567). ความย้อนแย้งของบทบาทนักการเมืองในโลกความจริงกับจริยธรรมทางการเมืองเชิงอุดมคติ. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 2(6), 19-35.

Sanya Kenaphoom and Supphachai Klongkhayan. (2024). The paradox of the role of politicians in the real world and idealistic political ethics. Journal of Interdisciplinary Social Development, 2(6), 19-35.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jisdiadp.2024.18>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

การเมืองในอุดมคติเผยให้เห็นปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างการประนีประนอมทางศีลธรรม ความไว้วางใจของสาธารณชน และแรงกดดันจากพรรคการเมือง ในขณะที่หลักการในอุดมคติ ส่งเสริมความซื่อสัตย์ ความครอบคลุม และวิสัยทัศน์ระยะยาว ความเป็นจริงของการปกครอง มักต้องการการประนีประนอมที่บั่นทอนอุดมคติเหล่านี้ นักการเมืองต้องเผชิญกับข้อสงสัยทาง จริยธรรม ซึ่งความต้องการในการอยู่รอดและความสะดวกสบายทางการเมืองมักขัดแย้งกับ ความรับผิดชอบในการเป็นตัวแทนของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลายและรักษาความ รับผิดชอบ ความตึงเครียดที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องนี้เน้นย้ำถึงความท้าทายที่แฝงอยู่ในระบบ การเมือง ซึ่งการแสวงหาอำนาจและการแสวงหาการปกครองที่มีจริยธรรมมักขัดแย้งกัน ส่งผลให้เกิดความผิดหวังและเรียกร้องให้มีการไตร่ตรองอย่างลึกซึ้งมากขึ้นเกี่ยวกับธรรมชาติ ของความเป็นผู้นำทางการเมือง

คำสำคัญ: ความย้อนแย้ง, บทบาทนักการเมือง, โลกความจริง, จริยธรรมทางการเมือง

Abstract

The study of politicians' roles in balancing real-world challenges with idealistic political ethics is critical for comprehending the complexities of governance and the ethical quandaries that leaders face. This research educates citizens about the complexities of political decision-making, resulting in a more informed electorate capable of holding politicians accountable while advocating for ethical standards in public service. The finding found that the paradox of politicians balancing real-world challenges with idealistic political ethics reveals a complicated interplay of moral compromise, public trust, and partisan pressures. While idealistic principles promote integrity, inclusivity, and long-term vision, the realities of governance frequently require compromises that undermine these very ideals. Politicians face ethical quandaries in which the demands of political survival and expediency frequently conflict with their responsibilities to represent diverse constituents and maintain accountability. This ongoing tension highlights the inherent challenges within political systems,

where the pursuit of power and the quest for ethical governance frequently clash, resulting in a disillusioned landscape and a call for deeper reflection on the nature of political leadership.

Keywords: Paradox, Role of Politicians, Real World, Political Ethics

บทนำ

จริยธรรมทางการเมืองมีบทบาทสำคัญในการทำงานของสังคมประชาธิปไตย โดยทำหน้าที่เป็นกรอบแนวทางในการประพฤติปฏิบัติของผู้นำทางการเมือง สถาบัน และประชาชน โดยพื้นฐานแล้ว จริยธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับหลักการและมาตรฐานที่ควบคุมพฤติกรรมของบุคคลในตำแหน่งราชการและกระบวนการตัดสินใจภายในสถาบันของรัฐ ความสำคัญของจริยธรรมทางการเมืองสามารถสังเกตได้จากความสามารถในการส่งเสริมความไว้วางใจและความชอบธรรมของสาธารณชนในสถาบันของรัฐ เมื่อผู้นำทางการเมืองยึดมั่นตามมาตรฐานจริยธรรม จะทำให้ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และความซื่อสัตย์เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการรักษาความเชื่อมั่นของพลเมืองในระบบการเมือง (Bok, 1999) ในทางกลับกัน การไม่มีพฤติกรรมทางจริยธรรมอาจนำไปสู่การทุจริต การใช้อำนาจในทางที่ผิด และการกัดเซาะความไว้วางใจของสาธารณชน ซึ่งท้ายที่สุดแล้วจะทำให้สถาบันประชาธิปไตยไม่มั่นคง ยิ่งไปกว่านั้น จริยธรรมทางการเมืองยังเป็นกรอบในการประเมินผลกระทบทางศีลธรรมของการตัดสินใจและนโยบายทางการเมืองอีกด้วย การส่งเสริมให้ผู้นำทางการเมืองพิจารณาไม่เพียงแต่ผลทางกฎหมายของการกระทำของตนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงผลที่ตามมาทางจริยธรรมที่ส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบและสังคมโดยรวมด้วย ตัวอย่างเช่น เมื่อผู้กำหนดนโยบายให้ความสำคัญกับการพิจารณาทางจริยธรรม พวกเขาก็มีแนวโน้มที่จะส่งเสริมความยุติธรรมทางสังคม ความเสมอภาค และสวัสดิการของกลุ่มที่ถูกละเลยมากขึ้น (Peters, 2010) มุมมองทางจริยธรรมนี้ยังช่วยในการนำทางประเด็นที่ซับซ้อน เช่น การดูแลสุขภาพ นโยบายด้านสิ่งแวดล้อม และสิทธิมนุษยชน เพื่อให้แน่ใจว่าการตัดสินใจสะท้อนถึงความมุ่งมั่นเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัวหรือวาระทางการเมือง สุดท้าย การศึกษาและส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองมีความสำคัญต่อการศึกษาและการมีส่วนร่วมของพลเมืองในการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยการเข้าใจความสำคัญของจริยธรรมในทางการเมือง พลเมืองจะมีความพร้อมมากขึ้นในการเรียกร้องความรับผิดชอบจากเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการเลือกตั้งและสนับสนุน

นโยบายที่สะท้อนมาตรฐานทางจริยธรรม โปรแกรมการศึกษาพลเมืองที่เน้นจริยธรรมทางการเมืองส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการลงคะแนนเสียงอย่างมีข้อมูล ซึ่งท้ายที่สุดแล้วจะช่วยเสริมสร้างประชาธิปไตย (Sullivan, 2009) ดังนั้นการส่งเสริมวัฒนธรรมการเมืองที่มีจริยธรรมไม่เพียงแต่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้นำเท่านั้น แต่ยังช่วยให้พลเมืองมีอำนาจเรียกร้องมาตรฐานที่สูงขึ้นจากผู้นำและมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญในกระบวนการประชาธิปไตยอีกด้วย

นักการเมืองมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางการปกครองและภูมิทัศน์ทางการเมืองของประเทศของตน โดยทำหน้าที่เป็นตัวแทนของผลประโยชน์สาธารณะและผู้มีอำนาจตัดสินใจในหน่วยงานของรัฐต่างๆ นักการเมืองมีหน้าที่ในการสร้าง แก้ไข และยกเลิกกฎหมายที่ควบคุมสังคม ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อชีวิตของประชาชน ในระบบประชาธิปไตย นักการเมืองได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนแสดงทัศนคติและความต้องการของประชาชน และประสิทธิภาพของนักการเมืองสามารถส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อคุณภาพของการปกครองและผลลัพธ์ของนโยบายสาธารณะ ในฐานะตัวแทน นักการเมืองทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมที่สำคัญระหว่างรัฐบาลและประชาชน ช่วยอำนวยความสะดวกในการสื่อสารและสนับสนุนในนามของประชาชนที่พวกเขาให้บริการ (Dahl, 1989) ยิ่งไปกว่านั้น นักการเมืองยังมีบทบาทสำคัญในกระบวนการกำหนดนโยบาย พวกเขามีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่ซับซ้อน ซึ่งต้องอาศัยความสมดุลระหว่างผลประโยชน์และลำดับความสำคัญที่ขัดแย้งกัน ซึ่งมักเกี่ยวข้องกับการเจรจากับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ รวมถึงผู้นำทางการเมืองอื่นๆ กลุ่มผลประโยชน์ และประชาชนทั่วไป ประสิทธิภาพของนักการเมืองในเรื่องนี้ได้รับอิทธิพลจากความสามารถในการสร้างพันธมิตร สร้างความร่วมมือกับผู้อื่น และมีส่วนร่วมในการอภิปรายสาธารณะที่ส่งเสริมฉันทมติ นักการเมืองยังต้องปรับตัวให้เข้ากับความรู้สึกของประชาชนและปรับนโยบายให้เหมาะสมเพื่อให้แน่ใจว่าตอบสนองและรับผิดชอบ การตัดสินใจของพวกเขาสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในพื้นที่ต่างๆ เช่น การดูแลสุขภาพ การศึกษา และโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งท้ายที่สุดแล้วจะเป็นการกำหนดทิศทางของสังคม (Lasswell, 1958) ในที่สุด นักการเมืองมีอิทธิพลอย่างลึกซึ้งต่อการมีส่วนร่วมของพลเมืองและวัฒนธรรมทางการเมืองโดยรวม การกระทำและวาทกรรมของพวกเขาสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นผ่านการลงคะแนนเสียง การรณรงค์ หรือการเคลื่อนไหวเพื่อพลเมือง นักการเมืองที่ให้ความสำคัญกับความโปร่งใส การปกครองที่มีจริยธรรม และการบริการสาธารณะสามารถช่วยสร้างความไว้วางใจในสถาบันประชาธิปไตย กระตุ้นให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีส่วนร่วมและมีส่วนร่วมมากขึ้น ในทางกลับกัน

นักการเมืองที่ใช้วาทกรรมที่สร้างความแตกแยกหรือปฏิบัติทุจริตอาจทำให้ประชาชนแตกแยกและลดความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล ในฐานะแบบอย่าง นักการเมืองสามารถส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตยที่คึกคักหรือสนับสนุนความเฉยเมยและความผิดหวังทางการเมืองได้ โดยเน้นย้ำถึงความสำคัญของความเป็นผู้นำที่มีจริยธรรมในการรักษาประชาธิปไตยที่ดี (Putnam, 2000)

การศึกษาความขัดแย้งระหว่างบทบาทของนักการเมืองในโลกแห่งความเป็นจริงและจริยธรรมทางการเมืองในอุดมคติเผยให้เห็นพลวัตที่ซับซ้อนซึ่งเน้นย้ำถึงความท้าทายของการปกครองในสังคมประชาธิปไตย นักการเมืองมักถูกมองว่าเป็นข้าราชการที่มีหน้าที่เป็นตัวแทนผลประโยชน์ของผู้แทนราษฎร รักษามาตรฐานจริยธรรม และออกนโยบายเพื่อประโยชน์ส่วนรวม อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ ความเป็นจริงของชีวิตทางการเมืองมักเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างผลประโยชน์ การเมืองของพรรคการเมือง และการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวหรือของพรรคการเมือง ความขัดแย้งนี้สามารถนำไปสู่ความผิดหวังในหมู่ประชาชน ซึ่งอาจมองเห็นช่องว่างระหว่างอุดมคติทางจริยธรรมที่นักการเมืองสนับสนุนกับการกระทำของพวกเขาในตำแหน่ง นักวิชาการเช่นซุมเพเตอร์ (1942) ได้แย้งว่าแม้ว่าทฤษฎีประชาธิปไตยจะมองว่านักการเมืองเป็นตัวแทนทางศีลธรรม แต่ธรรมชาติของการแข่งขันทางการเมืองมักจำเป็นต้องมีการประนีประนอมที่ขัดแย้งกับหลักจริยธรรม ยิ่งไปกว่านั้น ความตึงเครียดระหว่างอุดมคติและความสมจริงในทางการเมืองนั้นเห็นได้ชัดจากปัญหาทางจริยธรรมที่นักการเมืองต้องเผชิญ จริยธรรมทางการเมืองในอุดมคติสนับสนุนหลักการต่างๆ เช่น ความยุติธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต และความรับผิดชอบ อย่างไรก็ตาม นักการเมืองมักจะต้องตัดสินใจที่ให้ความสำคัญกับการพิจารณาตามหลักปฏิบัติมากกว่าอุดมคติทางจริยธรรมเหล่านี้ ตัวอย่างเช่น นักการเมืองอาจสนับสนุนนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวนมาก ในขณะเดียวกันก็ประนีประนอมกับมาตรฐานทางจริยธรรมบางประการอันเนื่องมาจากแรงกดดันจากกลุ่มลوبيบิยิสต์หรือผู้นำพรรค สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดที่ว่า แม้ว่าแนวทางทางจริยธรรมจะมีความจำเป็นต่อประชาธิปไตยที่ทำงานได้ แต่ความเป็นจริงของการเคลื่อนไหวทางการเมืองมักทำให้การยึดมั่นในอุดมคติเหล่านี้ซับซ้อนขึ้น (Miller, 2009) ความขัดแย้งดังกล่าวเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการทำความเข้าใจพฤติกรรมทางการเมืองอย่างละเอียดถี่ถ้วน ซึ่งต้องยอมรับข้อจำกัดและแรงกดดันที่นักการเมืองเผชิญในบทบาทของตน สุดท้าย การตรวจสอบความขัดแย้งนี้จะกระตุ้นให้มีการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับความคาดหวังที่มีต่อ

นักการเมืองและระบบที่ควบคุมพฤติกรรมของพวกเขา จริยธรรมทางการเมืองในอุดมคติมักจะตั้งมาตรฐานที่สูงสำหรับพฤติกรรมทางการเมือง แต่มาตรฐานเหล่านี้บางครั้งอาจไม่สมจริงเมื่อพิจารณาถึงความซับซ้อนและธรรมชาติที่ขัดแย้งของการตัดสินใจทางการเมือง นักวิชาการเช่น Putnam (2000) แนะนำว่าแนวทางที่เน้นที่ปฏิบัติได้จริงมากขึ้นต่อจริยธรรมทางการเมือง ซึ่งคำนึงถึงความเป็นจริงของชีวิตทางการเมือง สามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความไว้วางใจที่มากขึ้นในสถาบันประชาธิปไตย มุมมองนี้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนากรอบจริยธรรมที่ไม่เพียงแต่เป็นแรงบันดาลใจเท่านั้น แต่ยังสามารถปรับให้เข้ากับความท้าทายที่นักการเมืองเผชิญในการแสวงหาบริการสาธารณะได้อีกด้วย ในท้ายที่สุด การทำความเข้าใจความขัดแย้งนี้ถือเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองที่สมดุลระหว่างอุดมคติทางจริยธรรมกับการปฏิบัติจริงของการปกครอง ดังนั้นจึงส่งเสริมให้ระบบการเมืองมีประสิทธิภาพและรับผิดชอบต่อมากขึ้น

ความย้อนแย้งของบทบาทนักการเมืองในโลกความจริงกับจริยธรรมทางการเมืองเชิงอุดมคติ

ความขัดแย้งระหว่างบทบาทของนักการเมืองในโลกแห่งความเป็นจริงกับจริยธรรมทางการเมืองในอุดมคติ แสดงให้เห็นถึงความตึงเครียดพื้นฐานในการปกครองและความเป็นผู้นำต่อไปนี้เป็นปัญหาสำคัญ 7 ประการของความขัดแย้งนี้

1. การประนีประนอมทางศีลธรรมกับการปกครองในทางปฏิบัติ (Moral Compromise vs. Practical Governance)

ความตึงเครียดระหว่างการประนีประนอมทางศีลธรรมกับการปกครองในทางปฏิบัติเป็นปัญหาสำคัญในจริยธรรมทางการเมือง ซึ่งเน้นถึงความท้าทายที่นักการเมืองต้องเผชิญในการรักษาสถิติของมาตรฐานทางจริยธรรมกับความต้องการในการปกครองที่มีประสิทธิภาพ จริยธรรมทางการเมืองในอุดมคติสนับสนุนมาตรฐานทางศีลธรรมสูง เช่น ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม และความรับผิดชอบต่อสาธารณะ โดยกำหนดให้หลักการเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ ในทางทฤษฎี นักการเมืองควรพยายามยึดมั่นในอุดมคติเหล่านี้ในกระบวนการตัดสินใจ อย่างไรก็ตาม ความเป็นจริงของชีวิตทางการเมืองมักจำเป็นต้องมีการประนีประนอมซึ่งอาจบ่อนทำลายมาตรฐานทางจริยธรรมเหล่านี้ได้ ตัวอย่างเช่น ในระบบที่โดดเด่นด้วยผลประโยชน์ที่ขัดแย้งกันและความจำเป็นในการสร้างพันธมิตร นักการเมืองอาจพบว่า

ตนเองถูกบังคับให้ร่วมมือกับพันธมิตรที่ไม่ซื่อสัตย์หรือสนับสนุนนโยบายที่ขัดแย้งกับความเชื่อทางจริยธรรมของตนเพื่อบรรลุเป้าหมายทางกฎหมาย (Schumpeter, 1942)

ความขัดแย้งทางจริยธรรมนี้สามารถก่อให้เกิดความขัดแย้งภายในและภายนอกที่สำคัญสำหรับนักการเมือง ในทางหนึ่ง แรงกดดันในการรักษาความอยู่รอดทางการเมือง ไม่ว่าจะผ่านการเลือกตั้งซ้ำหรือการรักษาการสนับสนุนจากพรรคการเมือง อาจทำให้บรรดานักการเมืองให้ความสำคัญกับการพิจารณาตามหลักปฏิบัติมากกว่าความเชื่อทางศีลธรรมของตน ในอีกทางหนึ่ง ความคาดหวังจากประชาชนและกลุ่มผู้สนับสนุนให้ยึดมั่นตามมาตรฐานจริยธรรมอาจสร้างความรู้สึกละอายใจและหงุดหงิดเมื่อนักการเมืองกระทำการที่คลุมเครือทางศีลธรรม ความขัดแย้งนี้ไม่เพียงส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริตของนักการเมืองแต่ละคนเท่านั้น แต่ยังอาจส่งผลให้ความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อสถาบันประชาธิปไตยลดน้อยลงอีกด้วย ประชาชนอาจเริ่มมองโลกในแง่ร้ายเกี่ยวกับกระบวนการทางการเมือง โดยมองว่าผู้นำของตนเห็นแก่ตัวและไม่สอดคล้องกับอุดมคติทางจริยธรรมที่ตนยึดมั่นต่อสาธารณะ (Miller, 2009)

ยิ่งไปกว่านั้น ความจำเป็นในการประนีประนอมทางศีลธรรมยังทำให้เกิดคำถามเกี่ยวกับธรรมชาติของจริยธรรมทางการเมืองและความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองอีกด้วย แม้ว่ามาตรฐานทางศีลธรรมที่สูงจะมีความสำคัญอย่างไม่ต้องสงสัยในการชี้นำพฤติกรรมทางการเมือง แต่การยึดมั่นในหลักการในอุดมคติอย่างไม่ยืดหยุ่นอาจส่งผลเสียต่อภูมิทัศน์ทางการเมืองที่ซับซ้อน นักวิชาการเสนอแนะให้ใช้แนวทางที่ปฏิบัติได้จริงมากขึ้นในการตัดสินจริยธรรมทางการเมือง โดยคำนึงถึงความเป็นจริงของการปกครองในขณะที่ยังคงมุ่งมั่นเพื่อความประพฤติที่ถูกต้องตามจริยธรรม แนวทางดังกล่าวจะช่วยให้เข้าใจการตัดสินใจทางการเมืองได้อย่างละเอียดอ่อน และสามารถประนีประนอมทางจริยธรรมได้โดยไม่ละทิ้งค่านิยมหลักของความซื่อสัตย์สุจริตและความรับผิดชอบโดยสิ้นเชิง การส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการไตร่ตรองทางจริยธรรมในขณะที่รับทราบถึงความซับซ้อนของชีวิตทางการเมือง จะทำให้เราสามารถสนับสนุนนักการเมืองในการพยายามนำทางภูมิประเทศที่ยากลำบากของการปกครองในทางปฏิบัติได้ดีขึ้น (Putnam, 2000)

2. ความไว้วางใจของสาธารณะกับความเหมาะสมทางการเมือง (Public Trust vs. Political Expediency)

ความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจของสาธารณะกับความเหมาะสมทางการเมืองเป็นประเด็นสำคัญในจริยธรรมทางการเมือง ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อความสมบูรณ์ของการ

ปกครองในระบอบประชาธิปไตย นักการเมืองได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนผลประโยชน์ของผู้แทนราษฎร และด้วยเหตุนี้ นักการเมืองจึงคาดว่าจะต้องกระทำการในลักษณะที่ส่งเสริมความไว้วางใจ ความโปร่งใส และความรับผิดชอบ ความคาดหวังนี้มีความจำเป็นต่อการรักษาความชอบธรรมของสถาบันประชาธิปไตยและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของพลเมือง เมื่อ นักการเมืองให้ความสำคัญกับผลประโยชน์สาธารณะและตัดสินใจที่สะท้อนถึงผลประโยชน์และค่านิยมของผู้แทนราษฎร นักการเมืองจะสามารถสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจในระบบการเมืองได้ อย่างไรก็ตาม แรงกดดันจากความเหมาะสมทางการเมืองมักจะนำไปสู่การกระทำที่เน้นผลประโยชน์ในทันทีมากกว่าผลประโยชน์ที่ยั่งยืนในระยะยาว ซึ่งอาจทำให้ความไว้วางใจอันสำคัญยิ่งนี้ตกอยู่ในอันตราย (Bok, 1999)

ความเหมาะสมทางการเมืองมักแสดงออกมาในรูปแบบของการตอบสนองต่อความต้องการในการเลือกตั้งซ้ำ ความภักดีต่อพรรคการเมือง หรือแรงกดดันจากกลุ่มผลประโยชน์ ในการพยายามรักษาชัยชนะในระยะสั้น เช่น การผ่านกฎหมายอย่างรวดเร็วหรือการรวบรวมการสนับสนุนจากประชาชน นักการเมืองอาจใช้แนวทางที่บั่นทอนความโปร่งใสหรือความรับผิดชอบต่อทางจริยธรรม ตัวอย่างเช่น พวกเขาอาจยอมประนีประนอมที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มล็อบบี้ที่มีอำนาจ หรือส่งเสริมนโยบายที่ให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจทันทีแต่ไม่ได้แก้ไขปัญหาระยะยาว เช่น ความไม่เท่าเทียมกันในระบบหรือความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม การตัดสินใจดังกล่าวแม้จะได้เปรียบทางการเมืองในระยะสั้น แต่ก็อาจส่งผลเสียต่อความไว้วางใจของสาธารณชน ทำให้ประชาชนรู้สึกผิดหวังและสงสัยเกี่ยวกับแรงจูงใจและความซื่อสัตย์ของผู้นำ (Peters, 2010) เมื่อเวลาผ่านไป ความไว้วางใจที่ลดลงนี้อาจส่งผลให้การมีส่วนร่วมของพลเมืองลดลง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่สนใจ และโครงสร้างประชาธิปไตยอ่อนแอลง

ยิ่งไปกว่านั้น การแลกเปลี่ยนระหว่างความไว้วางใจของสาธารณชนและประโยชน์ทางการเมืองยังทำให้เกิดคำถามสำคัญเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการเลือกตั้ง และการออกแบบระบบการเมืองอีกด้วย เพื่อฟื้นฟูและรักษาความไว้วางใจของสาธารณชน นักการเมืองต้องสร้างสมดุลระหว่างการตัดสินใจตามหลักปฏิบัติและการยึดมั่นในหลักจริยธรรมที่ให้ความสำคัญกับสวัสดิการของผู้แทนราษฎร นักวิชาการได้เข้าถึงกลไกที่ช่วยเพิ่มความรับผิดชอบและความโปร่งใสภายในสถาบันทางการเมือง เช่น กฎหมายการเงินการรณรงค์ที่เข้มงวดยิ่งขึ้น ข้อกำหนดในการรายงานต่อสาธารณะ และความคิดริเริ่มในการมีส่วนร่วมของพลเมือง (Putnam, 2000) นักการเมืองสามารถทำงานเพื่อสร้างความไว้วางใจของสาธารณชนขึ้นมาใหม่ได้ โดยให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ในระยะยาวและการปกครองที่มีจริยธรรม ซึ่ง

ท้ายที่สุดแล้วจะทำให้กระบวนการประชาธิปไตยมีความชอบธรรมมากขึ้นและส่งเสริมให้พลเมืองมีส่วนร่วมและมีความรู้มากขึ้น

3. การเป็นตัวแทนเทียบกับความเชื่อส่วนบุคคล (Representation vs. Personal Beliefs)

ความตึงเครียดระหว่างการเป็นตัวแทนและความเชื่อส่วนบุคคลเป็นประเด็นสำคัญในจริยธรรมทางการเมือง เนื่องจากนักการเมืองต้องดำเนินการในบริบทที่ซับซ้อนของผลประโยชน์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่หลากหลายในขณะที่ยังคงยึดมั่นในค่านิยมและความเชื่อมั่นของตนเอง ในอุดมคติ เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการเลือกตั้งควรเป็นตัวแทนมุมมองและความต้องการของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนผลประโยชน์สาธารณะ หลักการประชาธิปไตยนี้มีความจำเป็นเพื่อให้แน่ใจว่ามีการพิจารณามุมมองที่หลากหลายในกระบวนการทางการเมือง อย่างไรก็ตาม ความเป็นจริงของการเป็นตัวแทนทางการเมืองมักนำมาซึ่งความท้าทาย เนื่องจากนักการเมืองอาจเผชิญกับผลประโยชน์ที่ขัดแย้งกันภายในกลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งนำไปสู่ภาวะกลืนไม่เข้าคายไม่ออกทางจริยธรรมเกี่ยวกับวิธีที่ดีที่สุดในการรับใช้ประชาชนในขณะที่ยึดมั่นในความเชื่อส่วนบุคคล (Dahl, 1989)

จริยธรรมทางการเมืองในอุดมคติสนับสนุนให้ผู้นำให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ร่วมกันโดยแนะนำว่านักการเมืองควรละทิ้งความเชื่อส่วนบุคคลเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสังคมโดยรวม อย่างไรก็ตาม ความคาดหวังดังกล่าวอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งสำหรับนักการเมืองที่รู้สึกว่าการจำเป็นต้องยึดมั่นในคุณค่าของตนในขณะเดียวกันก็ตระหนักถึงความจำเป็นในการพูดถึงมุมมองที่หลากหลายของผู้มีสิทธิเลือกตั้งของตน ตัวอย่างเช่น ผู้ตรากฎหมายอาจสนับสนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นการส่วนตัวแต่ต้องเผชิญกับแรงกดดันจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งในอุตสาหกรรมที่ให้ความสำคัญกับการเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่าความยั่งยืน ความขัดแย้งดังกล่าวอาจนำไปสู่การเจรจาหลักการจริยธรรมพื้นฐาน เนื่องจากนักการเมืองอาจประนีประนอมจุดยืนของตนหรือใช้ความยืดหยุ่นทางศีลธรรมเพื่อสนองความต้องการที่แตกต่างกัน (Miller, 2009) การประนีประนอมดังกล่าวอาจส่งผลให้เกิดนโยบายที่ไม่สะท้อนความต้องการของผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือความเชื่อมั่นทางจริยธรรมของนักการเมืองได้อย่างเต็มที่

ยิ่งไปกว่านั้น พลวัตนี้ยังเน้นย้ำถึงความสำคัญของการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองที่ให้คุณค่ากับความเป็นผู้นำที่มีจริยธรรมในขณะที่รองรับความซับซ้อนของการเป็นตัวแทน นักวิชาการได้แย้งถึงความจำเป็นของการสนทนาและการปรึกษาหารือภายในสถาบันทาง

การเมือง โดยเน้นบทบาทของการมีส่วนร่วมของพลเมืองในการเชื่อมช่องว่างระหว่างความเชื่อส่วนบุคคลและมุมมองที่หลากหลายของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (Putnam, 2000) การสร้างพื้นที่สำหรับการสนทนาอย่างเปิดเผยทำให้บรรดานักการเมืองสามารถเข้าใจความกังวลของผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ดีขึ้น ส่งผลให้การตัดสินใจมีข้อมูลมากขึ้น ซึ่งสะท้อนถึงความสมดุลระหว่างค่านิยมส่วนบุคคลและความต้องการส่วนรวม ในท้ายที่สุด การนำทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเป็นตัวแทนและความเชื่อส่วนบุคคลเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักการเมืองที่มุ่งมั่นที่จะรักษาความซื่อสัตย์ทางจริยธรรมของตนในขณะที่รับใช้ผลประโยชน์ที่หลากหลายของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ความสมบูรณ์ทางอุดมการณ์เทียบกับการเมืองตามความเป็นจริง (Ideological Integrity vs. Realpolitik)

ความขัดแย้งระหว่างความสมบูรณ์ทางอุดมการณ์และการเมืองตามความเป็นจริงเป็นความท้าทายที่สำคัญในจริยธรรมทางการเมืองร่วมสมัย นักการเมืองมักสนับสนุนอุดมการณ์เฉพาะ โดยสนับสนุนอุดมการณ์ เช่น ความยุติธรรม ความเสมอภาค และสวัสดิการสังคม ความมุ่งมั่นทางอุดมการณ์เหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างแรงบันดาลใจและระดมการสนับสนุนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่แสวงหาการเปลี่ยนแปลงและการเป็นตัวแทนที่มีความหมาย อย่างไรก็ตาม ความซับซ้อนของชีวิตทางการเมืองมักทำให้จำเป็นต้องเปลี่ยนจากหลักการทางอุดมการณ์เหล่านี้ไปใช้แนวทางที่เน้นในทางปฏิบัติมากขึ้น ซึ่งเรียกว่าการเมืองตามความเป็นจริง โดยที่อำนาจและผลประโยชน์เชิงกลยุทธ์มีอำนาจเหนือกระบวนการตัดสินใจ การเปลี่ยนแปลงนี้สามารถนำไปสู่ความผิดหวังในหมู่ผู้สนับสนุนที่รู้สึกว่าคุณนำของพวกเขาได้ ประนีประนอมค่านิยมของพวกเขาเพื่อประโยชน์ทางการเมือง (Schumpeter, 1942)

การเมืองตามความเป็นจริงเน้นย้ำถึงการปฏิบัติจริงของอำนาจและความจำเป็นที่นักการเมืองจะต้องนำทางธรรมชาติของสภาพแวดล้อมทางการเมืองที่มักเต็มไปด้วยการโต้แย้งและการแข่งขัน สิ่งนี้อาจส่งผลให้นักการเมืองตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีอำนาจหรือวาระของพรรคการเมืองมากกว่าที่จะคำนึงถึงความมุ่งมั่นทางอุดมการณ์ของตน ตัวอย่างเช่น นักการเมืองที่สนับสนุนการปฏิรูปสวัสดิการสังคมอาจพบว่าตนเองสนับสนุนกฎหมายที่บ่อนทำลายหลักการเหล่านั้นเนื่องจากแรงกดดันจากกลุ่มล็อบบี้ยิสต์หรือความจำเป็นในการได้รับการสนับสนุนจากทั้งสองพรรค การประนีประนอมดังกล่าวอาจสร้างการรับรู้ว่าคุณนำทางการเมืองให้ความสำคัญกับอำนาจของตนเองหรือผลประโยชน์ของคนเพียง

ไม่กี่คนมากกว่าอุดมคติที่กว้างกว่าที่พวกเขาเคยสนับสนุนในตอนแรก ส่งผลให้ผู้สนับสนุนรู้สึกถูกทรยศ (Miller, 2009)

ยิ่งไปกว่านั้น ความตึงเครียดระหว่างความซื่อสัตย์ทางอุดมการณ์และการเมืองตามความเป็นจริงยังเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการมีความโปร่งใสและความรับผิดชอบในการเป็นผู้นำทางการเมือง เพื่อลดความผิดหวังและรักษาความไว้วางใจของประชาชน นักการเมืองต้องพยายามสื่อสารถึงเหตุผลเบื้องหลังการตัดสินใจของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพวกเขาเบี่ยงเบนไปจากจุดยืนทางอุดมการณ์ของตน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพูดคุยกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่ออธิบายถึงความซับซ้อนของการปกครองและความจำเป็นในการประนีประนอมในภูมิทัศน์ทางการเมืองที่หลากหลาย นักวิชาการโต้แย้งว่าการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองที่ให้ความสำคัญกับทั้งความซื่อสัตย์ทางอุดมการณ์และการตัดสินใจตามหลักปฏิบัติจริงสามารถส่งเสริมให้นักการเมืองสามารถรับมือกับความซับซ้อนของการปกครองได้โดยไม่ต้องละทิ้งหลักการพื้นฐานของตน (Putnam, 2000) การส่งเสริมความเข้าใจในปฏิสัมพันธ์ระหว่างอุดมการณ์และการเมืองตามความเป็นจริง จะทำให้นักการเมืองสามารถทำงานไปสู่แนวทางการปกครองที่มีความสอดคล้องและมีหลักการมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับอุดมคติของความยุติธรรมและความเสมอภาค ขณะเดียวกันก็ยังคงตอบสนองต่อความเป็นจริงในชีวิตทางการเมืองได้

5. วิสัยทัศน์ระยะยาวกับเป้าหมายระยะสั้น (Long-term Vision vs. Short-term Goals)

ความแตกต่างระหว่างวิสัยทัศน์ระยะยาวกับเป้าหมายระยะสั้นเป็นความท้าทายที่สำคัญในจริยธรรมทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการเลือกตั้ง จริยธรรมทางการเมืองในอุดมคติสนับสนุนแนวทางการบริหารจัดการที่เน้นความยั่งยืน การมองการณ์ไกล และนโยบายที่ออกแบบมาเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อคนรุ่นต่อไป นักการเมืองควรคิดนอกกรอบผลประโยชน์จากการเลือกตั้งในทันที และพิจารณาถึงผลกระทบในวงกว้างของการตัดสินใจของตนที่มีต่อสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม มุมมองระยะยาวนี้มีความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การดูแลสุขภาพ และการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งต้องอาศัยความมุ่งมั่นและการวางแผนเชิงกลยุทธ์อย่างต่อเนื่อง (Dahl, 1989) อย่างไรก็ตาม แรงกดดันโดยธรรมชาติของวัฏจักรการเลือกตั้งมักบังคับให้นักการเมืองต้องให้ความสำคัญกับเป้าหมายระยะสั้นที่น่าจะมีโอกาสได้รับการสนับสนุนจาก

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในทันที ส่งผลให้เกิดความตึงเครียดระหว่างอุดมคติทางจริยธรรมและความเป็นจริงในทางปฏิบัติ

วงจรการเลือกตั้งสร้างบรรยากาศที่นักการเมืองอาจรู้สึกว่าเป็นต้องนำเสนอผลลัพธ์อย่างรวดเร็วเพื่อแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของตนต่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แรงกดดันดังกล่าวอาจนำไปสู่การดำเนินนโยบายที่ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ในระยะสั้น เช่น การลดหย่อนภาษี การกระตุ้นเศรษฐกิจในทันที หรือโครงการเพื่อประชาชน มากกว่ากลยุทธ์ระยะยาวที่ส่งเสริมการเติบโตอย่างยั่งยืนและสวัสดิการสังคม ตัวอย่างเช่น นักการเมืองอาจเลือกที่จะสนับสนุนเงินทุนสำหรับโครงการโครงสร้างพื้นฐานที่สร้างงานได้ทันที แต่กลับมองข้ามความจำเป็นในการลงทุนในพลังงานหมุนเวียนที่จะส่งผลดีต่อคนรุ่นต่อไป การมุ่งเน้นไปที่ผลประโยชน์ในระยะสั้นไม่เพียงแต่บั่นทอนศักยภาพในการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนเท่านั้น แต่ยังอาจส่งผลให้เกิดนโยบายที่ไม่ยั่งยืนหรือส่งผลเสียในระยะยาว ส่งผลให้ปัญหารุนแรงขึ้นแทนที่จะแก้ไขปัญหา (Miller, 2009)

เพื่อเชื่อมช่องว่างระหว่างวิสัยทัศน์ระยะยาวและเป้าหมายระยะสั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่นักการเมืองจะต้องปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมืองที่ให้ความสำคัญกับความยั่งยืนและการปกครองที่รับผิดชอบ สามารถทำได้โดยใช้กลยุทธ์ต่างๆ เช่น การกำหนดวัตถุประสงค์ระยะยาวที่ชัดเจน การดึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการอภิปรายเกี่ยวกับอนาคต และการส่งเสริมความโปร่งใสเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่แลกเปลี่ยนกันได้ใน การตัดสินใจด้านนโยบาย นอกจากนี้ การปฏิรูปการเลือกตั้งที่มุ่งใจให้มีการวางแผนระยะยาว เช่น วาระที่ขยายออกไปหรือการลงคะแนนแบบเลือกอันดับ อาจส่งเสริมให้นักการเมืองให้ความสำคัญกับแนวทางแก้ปัญหาที่ยั่งยืนมากกว่าผลประโยชน์ทางการเมืองในทันที การส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการคิดในระยะยาว ผู้นำทางการเมืองสามารถปรับแนวทางการกระทำของตนให้สอดคล้องกับหลักจริยธรรมในอุดมคติได้ดีขึ้น ซึ่งท้ายที่สุดจะนำไปสู่การปกครองที่มีประสิทธิภาพและรับผิดชอบต่อมากขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อทั้งคนรุ่นปัจจุบันและรุ่นอนาคต (Putnam, 2000)

6. ความรับผิดชอบต่อทางจริยธรรมกับการอยู่รอดทางการเมือง (Ethical Accountability vs. Political Survival)

การต่อสู้ระหว่างความรับผิดชอบต่อทางจริยธรรมกับการอยู่รอดทางการเมืองเป็นประเด็นสำคัญในจริยธรรมทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการปกครองสมัยใหม่ นักการเมืองคาดว่าจะยึดมั่นในมาตรฐานทางจริยธรรมที่สูง รวมถึงความซื่อสัตย์ ความโปร่งใส

และความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่สาธารณะ มาตรฐานเหล่านี้มีความจำเป็นสำหรับการส่งเสริมความไว้วางใจของสาธารณชนและการทำให้แน่ใจว่าเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการเลือกตั้งทำหน้าที่เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน อย่างไรก็ตาม ความเป็นจริงอันเลวร้ายของชีวิตทางการเมืองมักบังคับให้นักการเมืองให้ความสำคัญกับการอยู่รอด—การรักษาตำแหน่งและรักษาอำนาจ—มากกว่าความรับผิดชอบต่อจริยธรรม พลวัตนี้สามารถนำไปสู่พฤติกรรมที่บ่อนทำลายหลักการทางจริยธรรม รวมถึงการทุจริต การหลอกลวง และการประพฤติมิชอบรูปแบบอื่นๆ (Bok, 1999) เมื่อสภาพแวดล้อมทางการเมืองให้รางวัลแก่พฤติกรรมฉวยโอกาสหรือลอบโทษจุดยืนทางจริยธรรม แรงจูงใจที่นักการเมืองจะประนีประนอมค่านิยมของตนก็จะเพิ่มขึ้นอย่างมาก

ในสภาพแวดล้อมที่การอยู่รอดทางการเมืองมีความสำคัญเหนือกว่า พฤติกรรมที่ผิดจริยธรรมอาจกลายเป็นเรื่องปกติ ส่งผลให้เกิดวัฏจักรของการทุจริตที่กัดกร่อนความไว้วางใจของประชาชนและทำลายความสมบูรณ์ของสถาบันประชาธิปไตย ตัวอย่างเช่น นักการเมืองอาจใช้วิธีการหลอกลวง เช่น การบิดเบือนข้อเท็จจริง การบิดเบือนความคิดเห็นของประชาชน หรือการให้สัญญาที่ตนไม่มีเจตนาจะรักษาเพื่อชนะการเลือกตั้งหรือรักษาอำนาจ แรงกดดันให้ปฏิบัติตามพฤติกรรมเหล่านี้อาจรุนแรงขึ้นเนื่องจากความภักดีต่อพรรคการเมือง ซึ่งความปรารถนาที่จะยึดมั่นในกลยุทธ์ของพรรคการเมืองอาจขัดแย้งกับมาตรฐานทางจริยธรรมของแต่ละบุคคล ดังนั้น การแสวงหาความอยู่รอดทางการเมืองอาจส่งเสริมบรรยากาศที่ความรับผิดชอบถูกละเลย ซึ่งท้ายที่สุดจะนำไปสู่วัฒนธรรมการปกครองที่มีลักษณะเฉพาะคือความเย้ยหยันและความผิดหวังในหมู่ประชาชน (Peters, 2010)

เพื่อรับมือกับความท้าทายนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างโครงสร้างและวัฒนธรรมทางการเมืองที่ให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อจริยธรรมควบคู่ไปกับความจำเป็นในการอยู่รอดทางการเมือง ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการใช้กลไกความรับผิดชอบที่เข้มงวด เช่น กฎหมาย ความโปร่งใส คณะกรรมการจริยธรรม และหน่วยงานกำกับดูแลอิสระ ซึ่งถือว่านักการเมืองต้องรับผิดชอบต่อการทำของตน นอกจากนี้ การส่งเสริมวัฒนธรรมที่ให้รางวัลแก่พฤติกรรมที่มีจริยธรรม - ผ่านการรับรู้ต่อความซื่อสัตย์สุจริตในที่สาธารณะ รวมถึงการปฏิรูปการเลือกตั้งที่ส่งเสริมความรับผิดชอบ - สามารถช่วยเปลี่ยนโฟกัสจากการเอาตัวรอดไปสู่การปกครองที่มีหลักการได้ การสร้างสภาพแวดล้อมที่ไม่เพียงแต่คาดหวังให้มีการประพฤติตนตามจริยธรรมเท่านั้น แต่ยังได้รับการเสริมสร้างด้วย จะทำให้สามารถกระตุ้นให้นักการเมืองให้ความสำคัญกับ

ความรับผิดชอบ ซึ่งท้ายที่สุดแล้วจะช่วยให้ฟื้นฟูความไว้วางใจในระบบการเมืองและเสริมสร้างสุขภาพโดยรวมของประชาธิปไตย (Putnam, 2000)

7. การรวมกลุ่มกับการแบ่งพรรคการเมือง (Inclusivity vs. Partisanship)

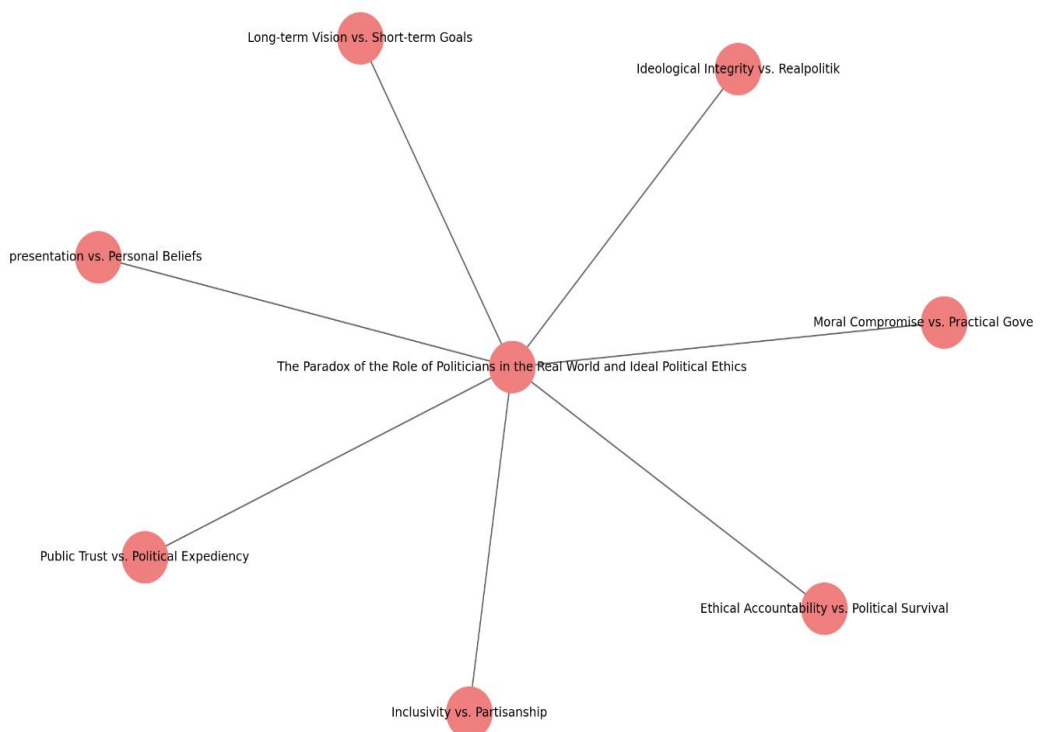
ความตึงเครียดระหว่างการรวมกลุ่มกับการแบ่งพรรคการเมืองเป็นความท้าทายที่สำคัญในจริยธรรมทางการเมือง โดยเฉพาะในยุคสมัยที่มีการแบ่งขั้วและความแตกแยกเพิ่มมากขึ้น จริยธรรมในอุดมคติเน้นย้ำถึงความสำคัญของการรวมกลุ่ม โดยสนับสนุนให้นักการเมืองร่วมกันแก้ไขปัญหาเพื่อข้ามพ้นความขัดแย้งทางการเมือง แนวทางนี้สนับสนุนการสนทนา ความเข้าใจ และความร่วมมือระหว่างกลุ่มต่างๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองที่ให้ความสำคัญกับมุมมองที่หลากหลายและความเป็นอยู่ที่ดีร่วมกัน (Dahl, 1989) อย่างไรก็ตาม ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในภูมิทัศน์ทางการเมืองหลายๆ แห่งคือการแบ่งพรรคการเมืองที่ยังรากลึก ซึ่งความภักดีต่ออุดมการณ์ของพรรคการเมืองมักจะมาแทนที่การพิจารณาทางจริยธรรมและความพยายามร่วมมือกัน พลวัตดังกล่าวอาจสร้างอุปสรรคต่อการสนทนาที่มีความหมาย ขัดขวางความสามารถของนักการเมืองในการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาสังคมที่เร่งด่วน

การแบ่งพรรคการเมืองไม่เพียงแต่ทำให้วาทกรรมทางการเมืองแตกแยกเท่านั้น แต่ยังนำไปสู่การเน้นที่การเอาชนะการต่อสู้มากกว่าการส่งเสริมฉันทามติ นักการเมืองอาจรู้สึกว่าการบังคับให้ยึดมั่นในแนวทางของพรรคอย่างเคร่งครัด แม้ว่าจะต้องแลกมาด้วยการตัดสินใจทางจริยธรรมหรือประโยชน์ส่วนรวมก็ตาม ตัวอย่างเช่น ในสภาพแวดล้อมที่มีการแบ่งแยกพรรคการเมืองอย่างมาก นักการเมืองอาจปฏิเสธข้อเสนอของพรรคการเมืองทั้งสองพรรคหรือปฏิเสธที่จะร่วมมือกับพรรคฝ่ายค้าน โดยให้ความสำคัญกับความภักดีต่อพรรคการเมืองมากกว่าความต้องการและผลประโยชน์ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พฤติกรรมดังกล่าวอาจทำให้เกิดความแตกแยกในสังคม ส่งผลให้เกิดทัศนคติแบบ "พวกเราต่อต้านพวกเขา" ซึ่งทำให้ประชาชนห่างเหินจากกระบวนการทางการเมืองและบั่นทอนความไว้วางใจในสถาบันประชาธิปไตย (Miller, 2009) วัฒนธรรมที่ขับเคลื่อนด้วยการแบ่งแยกพรรคการเมืองนี้สามารถขัดขวางการอภิปรายเชิงสร้างสรรค์และจำกัดความสามารถในการดำเนินการร่วมกันในประเด็นสำคัญ เช่น การปฏิรูประบบการรักษายาบาล การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และความยุติธรรมทางสังคม

ในการรับมือกับความท้าทายของการรวมเอาทุกฝ่ายไว้ด้วยกันกับการแบ่งแยกพรรคการเมือง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมืองที่ให้ความสำคัญกับความร่วมมือทางจริยธรรมและการเคารพซึ่งกันและกันโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางอุดมการณ์

สามารถทำได้โดยส่งเสริมแนวทางปฏิบัติต่างๆ เช่น การเจรจาข้ามพรรค การประชุมสภา และกระบวนการกำหนดนโยบายร่วมกันที่ดึงดูดประชาชนจากทุกภูมิภาคหลังทางการเมือง การสนับสนุนให้นักการเมืองมีส่วนร่วมในโครงการที่เน้นย้ำถึงค่านิยมและเป้าหมายร่วมกันสามารถช่วยลดความขัดแย้งและฟื้นฟูศรัทธาในกระบวนการทางการเมืองได้ ยิ่งไปกว่านั้น การส่งเสริมภูมิทัศน์สื่อที่เน้นย้ำถึงการเจรจาที่สร้างสรรค์มากกว่าความขัดแย้งที่เน้นความรู้สึกอาจช่วยส่งเสริมให้เกิดสภาพแวดล้อมทางการเมืองที่ครอบคลุมมากขึ้น การให้ความสำคัญกับการครอบคลุมมากกว่าการแบ่งฝ่าย ผู้นำทางการเมืองสามารถทำงานไปสู่รูปแบบการปกครองที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองได้ดีกว่า ซึ่งเป็นตัวแทนของเสียงที่หลากหลายภายในสังคมได้อย่างแท้จริง (Putnam, 2000)

The Paradox of the Role of Politicians in the Real World and Ideal Political Ethics

ภาพที่ 1 ความย้อนแย้งของบทบาทนักการเมืองในโลกความจริงกับจริยธรรมทางการเมืองเชิงอุดมคติ

จากแผนภาพแสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งโดยธรรมชาติในบทบาทของนักการเมือง โดยเน้นย้ำถึงความตึงเครียดระหว่างจริยธรรมทางการเมืองในอุดมคติและความเป็นจริงของการปกครอง นักการเมืองต้องสร้างสมดุลระหว่างอุดมคติทางจริยธรรม เช่น ความไว้วางใจของสาธารณชนและความซื่อสัตย์ทางอุดมการณ์ กับความต้องการในทางปฏิบัติสำหรับความเหมาะสมทางการเมืองและการเมืองตามความเป็นจริงอยู่เสมอ ความขัดแย้งเหล่านี้ เช่น การเลือกระหว่างวิสัยทัศน์ระยะยาวและเป้าหมายระยะสั้น หรือความครอบคลุมกับการแบ่งฝ่าย เน้นย้ำถึงความซับซ้อนของการตัดสินใจทางการเมืองที่ความรับผิดชอบทางจริยธรรมมักขัดแย้งกับการอยู่รอดทางการเมือง ในท้ายที่สุด แบบจำลองนี้จะแสดงให้เห็นว่าบทบาททางการเมืองถูกกำหนดอย่างไรโดยการนำทางความต้องการทั้งสองประการนี้ โดยมุ่งมั่นที่จะจัดแนวความเชื่อส่วนบุคคลและความรับผิดชอบของสาธารณะให้ตรงกัน

สรุป

ความขัดแย้งระหว่างบทบาทของนักการเมืองในโลกแห่งความเป็นจริงกับจริยธรรมทางการเมืองในอุดมคติเน้นย้ำถึงความท้าทายโดยธรรมชาติที่เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการเลือกตั้งต้องเผชิญเมื่อพวกเขาเผชิญกับความซับซ้อนของการปกครอง ในขณะที่จริยธรรมในอุดมคติสนับสนุนหลักการต่างๆ เช่น ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความครอบคลุม ความเป็นจริงของชีวิตทางการเมืองมักจำเป็นต้องมีการประนีประนอมซึ่งสามารถบ่อนทำลายค่านิยมเหล่านี้ได้ แรงกดดันจากวัฏจักรการเลือกตั้ง ความภักดีต่อพรรคการเมือง และความจำเป็นในการตัดสินใจตามหลักปฏิบัติ มักบังคับให้นักการเมืองต้องให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ในระยะสั้นมากกว่าผลประโยชน์ในระยะยาว ส่งผลให้เกิดปัญหาทางจริยธรรมที่กัดกร่อนความไว้วางใจและความผิดหวังของประชาชนในหมู่ประชาชน ความตึงเครียดที่ดำเนินอยู่นี้เน้นย้ำถึงความจำเป็นในการทำความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างอุดมคติทางจริยธรรมและการปฏิบัติจริงของชีวิตทางการเมือง ตลอดจนผลกระทบต่อการปกครองแบบประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะ

เพื่อปรับช่องว่างระหว่างจริยธรรมทางการเมืองในอุดมคติและความเป็นจริงที่นักการเมืองเผชิญ อาจมีคำแนะนำหลายประการ ประการแรก การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองที่ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมที่มีจริยธรรมควบคู่ไปกับการตัดสินใจในทางปฏิบัติถือ

เป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งสามารถทำได้ผ่านโครงการฝึกอบรมสำหรับนักการเมืองที่เน้นย้ำถึงความสำคัญของการเป็นผู้นำที่มีจริยธรรม ความโปร่งใส และคุณค่าของความร่วมมือข้ามพรรคการเมือง ประการที่สอง การดำเนินการปฏิรูปโครงสร้าง เช่น กฎระเบียบการเงินการณรงค์หาเสียงและกลไกความรับผิดชอบ สามารถช่วยลดอิทธิพลของเงินและการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายในการเมือง ทำให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการเลือกตั้งสามารถมุ่งเน้นไปที่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ในการเลือกตั้งในระยะสั้น และประการสุดท้าย การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของพลเมืองและการอภิปรายในที่สาธารณะสามารถช่วยให้ประชาชนมีอำนาจในการเรียกร้องความรับผิดชอบต่อผู้นำของตน ส่งเสริมสภาพแวดล้อมทางการเมืองที่ให้ความสำคัญกับการพิจารณาทางจริยธรรมและการทำงานร่วมกันได้รับรางวัล ด้วยการใช้กลยุทธ์เหล่านี้ ภูมิทัศน์ทางการเมืองสามารถมุ่งไปสู่รูปแบบการปกครองที่มีหลักการและมีประสิทธิภาพมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับอุดมคติทางจริยธรรมที่จำเป็นสำหรับประชาธิปไตยที่มีสุขภาพดี

เอกสารอ้างอิง

- Bok, S. (1999). *Lying: Moral choice in public and private life*. Vintage Books.
- Dahl, R. A. (1989). *Democracy and its critics*. Yale University Press.
- Lasswell, H. D. (1958). *Politics: Who gets what, when, how*. Whittlesey House.
- Miller, D. (2009). *Political philosophy: A very short introduction*. Oxford University Press.
- Peters, B. G. (2010). The role of ethics in public policy. In *Ethics in public policy and management* (pp. 1-20). Routledge.
- Putnam, R. D. (2000). *Bowling alone: The collapse and revival of American community*. Simon & Schuster.
- Schumpeter, J. A. (1942). *Capitalism, socialism and democracy*. Harper & Brothers.
- Sullivan, L. (2009). Civic engagement and ethics in public life. In *Civic engagement in American democracy* (pp. 43-61). University Press of Kansas.

การวิเคราะห์ทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์สมัยใหม่และการ
เปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบัน*

ANALYSIS OF MODERN PUBLIC ADMINISTRATION THEORY AND
CURRENT SOCIAL CHANGES

ศุภชัย คล่องขยัน¹ และ สันญา เคนาภูมิ²

Supphachai Klongkhayan¹ and Sanya Kenaphoom²

¹บริษัท เดอะฮิลล์เขาค้อจำกัด

¹ The Hill Khao Kho Company Limited, Thailand

²คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

²Faculty of Political Science and Public Administration, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand

Corresponding Author's Email: zumsa_17@hotmail.com

Received 7 October 2024; Revised 7 December 2024; Accepted 8 December 2024

บทคัดย่อ

การวิเคราะห์ทฤษฎีการบริหารสาธารณะสมัยใหม่ในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบันถือเป็นสิ่งสำคัญในการทำความเข้าใจว่าการกำกับดูแลสามารถปรับตัวให้เข้ากับความท้าทายระดับโลก เช่น การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล ความไม่เท่าเทียมกันทางสังคม และความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมได้อย่างไร การวิเคราะห์นี้จะช่วยพัฒนานโยบายที่ยืดหยุ่นครอบคลุม และสร้างสรรค์มากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้บริการประชากรที่หลากหลายได้ดีขึ้น ผลการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์ทฤษฎีการบริหารสาธารณะสมัยใหม่เผยให้เห็นถึงการ

Citation:

* ศุภชัย คล่องขยัน และ สันญา เคนาภูมิ. (2567). การวิเคราะห์ทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์สมัยใหม่และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบัน. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 2(6), 36-55.

Supphachai Klongkhayan and Sanya Kenaphoom. (2024). Analysis of Modern Public Administration Theory and Current Social Changes. Journal of Interdisciplinary Social Development, 2(6), 36-55.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jisdiadp.2024.19>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

เปลี่ยนแปลงจากรูปแบบลำดับชั้นแบบดั้งเดิมไปสู่แนวทางที่มีความยืดหยุ่น มีส่วนร่วม และร่วมมือกันมากขึ้น กรอบการทำงานเหล่านี้ช่วยแก้ไขปัญหาในระดับโลกและระดับท้องถิ่น เช่น โลกาภิวัตน์ การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล และความไม่เท่าเทียมกันทางสังคม ทฤษฎีสมัยใหม่เน้นที่ความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของประชาชน และความร่วมมือระหว่างภาคส่วน รัฐบาลต้องปรับตัวได้ ครอบคลุม และสร้างสรรค์เพื่อตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของสังคม

คำสำคัญ: การวิเคราะห์, ทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์สมัยใหม่, การเปลี่ยนแปลงทางสังคม

Abstract

Analyzing modern public administration theory in light of current societal changes is critical for understanding how governance can respond to global challenges such as digital transformation, social inequality, and environmental sustainability. This analysis will aid in the development of more adaptable, inclusive, and innovative policies to better serve diverse populations. The study's findings reveal a shift away from traditional hierarchical models and toward more flexible, participatory, and collaborative approaches. These frameworks contribute to addressing global and local issues such as globalization, digital transformation, and social inequality. Modern theory emphasizes transparency, citizen participation, and cross-sector collaboration. To respond to society's changing needs, governments must be adaptable, inclusive, and creative.

Keywords: Analysis, Modern Public Administration Theory, Social Changes

บทนำ

ทฤษฎีการบริหารสาธารณะสมัยใหม่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดว่ารัฐบาลและสถาบันต่างๆ จะตอบสนองต่อความซับซ้อนของสังคมร่วมสมัยอย่างไร ซึ่งแตกต่างจากรูปแบบดั้งเดิมที่เน้นที่โครงสร้างระบบราชการแบบลำดับชั้นเป็นหลัก ทฤษฎีสมัยใหม่เน้นที่ความยืดหยุ่น ความร่วมมือ และความสามารถในการปรับตัว แนวทางเหล่านี้เหมาะสมกว่าสำหรับการแก้ไขความ

ท้าทายหลายมิติของการปกครองในปัจจุบัน เช่น โลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และพลวัตทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ดังที่ Denhardt และ Denhardt (2015) ชี้ให้เห็น ทฤษฎีการบริหารสาธารณะสมัยใหม่เน้นที่การบูรณาการพลเมืองเข้าสู่กระบวนการบริหารผ่านรูปแบบการมีส่วนร่วมที่ช่วยเพิ่มความรับผิดชอบและการตอบสนองของประชาธิปไตย การบริหารสาธารณะสมัยใหม่ทำให้รัฐบาลสามารถจัดการกับปัญหาที่ซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยพัฒนาจากกรอบงานบนลงล่างที่เข้มงวดยิ่งขึ้นไปสู่ระบบที่ครอบคลุมและกระจายอำนาจมากขึ้น

ทฤษฎีการบริหารสาธารณะสมัยใหม่เน้นย้ำถึงความสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคมและความโปร่งใสในการปกครอง ระบบราชการแบบดั้งเดิมมักขาดกลไกสำหรับการมีส่วนร่วมและการกำกับดูแลของพลเมือง ซึ่งส่งผลให้เกิดความรู้สึกไม่สอดคล้องกันระหว่างการดำเนินการของรัฐบาลกับความคาดหวังของสาธารณะ ทฤษฎีร่วมสมัย เช่น การบริหารจัดการสาธารณะรูปแบบใหม่ (NPM) และรูปแบบการบริหารจัดการร่วมกัน สนับสนุนให้รัฐบาลเปิดกว้างและตอบสนองมากขึ้น ซึ่งต้องรับผิดชอบต่อประชาชน (Osborne, 2010) ทฤษฎีเหล่านี้แนะนำการวัดผลการปฏิบัติงาน การริเริ่มข้อมูลเปิด และแพลตฟอร์มการมีส่วนร่วมของพลเมือง ซึ่งช่วยให้มั่นใจได้ว่าการดำเนินการของรัฐบาลสอดคล้องกับผลประโยชน์สาธารณะ เป็นผลให้การบริหารจัดการสาธารณะสมัยใหม่เพิ่มความไว้วางใจในสถาบันสาธารณะ และทำให้มั่นใจว่าประชาชนไม่เพียงแต่เป็นผู้รับบริการแบบเฉยๆ แต่ยังมีส่วนร่วมในการบริหารอีกด้วย

ความสำคัญสำคัญอีกประการหนึ่งของทฤษฎีการบริหารจัดการสาธารณะสมัยใหม่คือการเน้นที่การจัดการกับความเท่าเทียมทางสังคมและความครอบคลุมในการพัฒนานโยบายและการให้บริการ เมื่อความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมชัดเจนขึ้น ทฤษฎีการบริหารจัดการสาธารณะสมัยใหม่จึงเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการออกแบบนโยบายที่ยุติธรรมและตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของประชากรที่ถูกละเลย ซึ่งสะท้อนให้เห็นในกรอบงาน เช่น บริการสาธารณะรูปแบบใหม่ ซึ่งสนับสนุนการบริหารจัดการที่ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์สาธารณะและความยุติธรรมทางสังคมมากกว่าประสิทธิภาพเพียงอย่างเดียว (Denhardt & Denhardt, 2003) นอกจากนี้ ทฤษฎีสมัยใหม่ยังมอบเครื่องมือแก่รัฐบาลในการตอบสนองต่อความท้าทายระดับโลกที่เชื่อมโยงกันอย่างซับซ้อน เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การขยายตัวของเมือง และการอพยพ ซึ่งต้องใช้แนวทางการปรับตัวและการทำงานร่วมกันระหว่างภาคส่วนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายฝ่าย (Ansell & Gash, 2008) ด้วยวิธีนี้ ทฤษฎีการ

บริหารสาธารณะสมัยใหม่จึงมีความจำเป็นต่อการสร้างระบบการปกครองที่ยืดหยุ่นและยุติธรรม ซึ่งสามารถรับมือกับความซับซ้อนของศตวรรษที่ 21 ได้

การวิเคราะห์ทฤษฎีการบริหารสาธารณะสมัยใหม่ในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบันถือเป็นสิ่งสำคัญในการทำความเข้าใจว่าโครงสร้างการบริหารสามารถปรับตัวให้เข้ากับความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างไร ทฤษฎีการบริหารสาธารณะเป็นกรอบการทำงานที่รัฐบาลใช้ดำเนินการ และเมื่อสภาพทางสังคมเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัจจัยต่างๆ เช่น โลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงทางประชากร ทฤษฎีเหล่านี้ก็ต้องมีการพัฒนาเช่นกัน แบบจำลองของระบบราชการแบบดั้งเดิมมักจะยืดหยุ่นเกินไปที่จะจัดการกับธรรมชาติที่เปลี่ยนแปลงและเชื่อมโยงกันของความท้าทายทางสังคมสมัยใหม่ได้ (Frederickson, Smith, Larimer, & Licari, 2018) นักวิชาการและผู้ปฏิบัติสามารถระบุวิธีที่มีประสิทธิภาพที่สุดในการทำให้การบริหารตอบสนอง ครอบคลุม และปรับตัวได้ดีขึ้นเมื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยการวิเคราะห์ทฤษฎีการบริหารสาธารณะสมัยใหม่ เช่น การบริหารจัดการสาธารณะแบบใหม่ (NPM) หรือการบริหารจัดการร่วมกัน

ความสำคัญที่สำคัญประการหนึ่งของการวิเคราะห์ทฤษฎีการบริหารสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมคือความสามารถในการจัดการกับความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมที่เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากปัญหาต่างๆ เช่น ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ความอยุติธรรมทางเชื้อชาติ และการเข้าถึงทรัพยากรที่ไม่เท่าเทียมกันมีมากขึ้น การบริหารสาธารณะจึงต้องปรับตัวเพื่อสร้างการบริหารที่ยุติธรรมมากขึ้น ทฤษฎีสมัยใหม่ เช่น รูปแบบบริการสาธารณะใหม่ เน้นบทบาทของรัฐบาลในการส่งเสริมความเท่าเทียมทางสังคมโดยเน้นที่ผลประโยชน์สาธารณะและการมีส่วนร่วมของประชาชน (Denhardt & Denhardt, 2015) การวิเคราะห์แนวทางสมัยใหม่เหล่านี้ช่วยให้มั่นใจได้ว่ารัฐบาลสามารถออกแบบนโยบายและบริการที่ครอบคลุมและตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของประชากร โดยเฉพาะกลุ่มที่ถูกละเลยซึ่งได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างไม่สมส่วน กระบวนการนี้ไม่เพียงแต่ปรับปรุงความไว้วางใจของสาธารณะเท่านั้น แต่ยังเสริมสร้างการบริหารแบบประชาธิปไตยด้วย โดยทำให้ยุติธรรมและเป็นตัวแทนมากขึ้น

ความสำคัญของการวิเคราะห์ทฤษฎีการบริหารสาธารณะสมัยใหม่โดยคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบันยังอยู่ที่ความสามารถในการเพิ่มความสามารถในการปรับตัวและความยืดหยุ่นของโครงสร้างการบริหารสาธารณะอีกด้วย ความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของ

นวัตกรรมทางเทคโนโลยี ความท้าทายด้านสิ่งแวดล้อม และวิกฤตการณ์ระดับโลก เช่น โรคระบาด ต้องใช้แนวทางการบริหารที่ยืดหยุ่นและมองการณ์ไกล ทฤษฎีการบริหารสาธารณะสมัยใหม่สนับสนุนการกำกับดูแลแบบร่วมมือกันผ่านเครือข่ายที่รวบรวมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายฝ่าย รวมถึงองค์กรเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคส่วนระหว่างประเทศ เพื่อรับมือกับความท้าทายที่ซับซ้อน (Ansell & Gash, 2008) การวิเคราะห์นี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้บริหารสาธารณะในการพัฒนานโยบายที่ไม่เพียงแต่มีประสิทธิภาพแต่ยังยั่งยืนเมื่อเผชิญกับอนาคตที่ไม่แน่นอน โดยการบูรณาการทฤษฎีสมัยใหม่กับความเข้าใจในพลวัตทางสังคมในปัจจุบัน การบริหารสาธารณะจะมีความยืดหยุ่นมากขึ้น ทำให้มั่นใจได้ว่าพร้อมที่จะรับมือกับความท้าทายระดับโลกที่เกิดขึ้น

วัตถุประสงค์การศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์สมัยใหม่และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบัน

บทการวิเคราะห์ทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์สมัยใหม่และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบัน

เมื่อทำการวิเคราะห์ทฤษฎีการบริหารสาธารณะสมัยใหม่ในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบัน จะพบปัญหาสำคัญหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อวิวัฒนาการของแนวทางการบริหารจัดการ ดังนี้

1. โลกาภิวัตน์และธรรมาภิบาล: การขยายขอบเขตของการบริหารสาธารณะ (Globalization and Governance)

โลกาภิวัตน์ได้เปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ของการบริหารสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญ โดยผลักดันให้การบริหารสาธารณะดำเนินการเกินขอบเขตของพรมแดนประเทศ โดยทั่วไป การบริหารสาธารณะมุ่งเน้นที่ความกังวลในประเทศเป็นหลัก โดยตอบสนองต่อความต้องการและผลประโยชน์ของชาติเดียว อย่างไรก็ตาม โลกาภิวัตน์ได้นำมาซึ่งปัญหาที่ซับซ้อนและข้ามพรมแดน เช่น การค้าระหว่างประเทศ การย้ายถิ่นฐาน และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือและการประสานงานระหว่างประเทศต่างๆ สถาบันระหว่างประเทศและองค์กรนอกภาครัฐ (NGO) (Farazmand, 1999) การขยายขอบเขตความรับผิดชอบในการบริหารสาธารณะดังกล่าวทำให้การบริหารสาธารณะมีความซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากปัจจุบัน

ดำเนินการในโลกที่เป็นโลกาภิวัตน์ ซึ่งการตัดสินใจในประเทศใดประเทศหนึ่งอาจส่งผลกระทบในวงกว้างในที่อื่นได้ ลักษณะที่เชื่อมโยงกันของปัญหาระดับโลกทำให้การบริหารสาธารณะสมัยใหม่ต้องก้าวข้ามความกังวลเฉพาะที่เพื่อบูรณาการมุมมองระดับโลกที่กว้างขึ้นในการกำหนดนโยบาย

ความท้าทายในการจัดการปัญหาข้ามพรมแดน

ความท้าทายหลักประการหนึ่งที่เกิดจากโลกาภิวัตน์คือ ปัจจุบันรัฐบาลจำเป็นต้องจัดการปัญหาข้ามพรมแดน เช่น กฎระเบียบการค้าระหว่างประเทศ นโยบายด้านสิ่งแวดล้อมข้ามชาติ และการเคลื่อนย้ายของผู้คนข้ามพรมแดน (Rosenau, 2003) ปัญหาเหล่านี้มักไม่ได้รับการแก้ไขภายในเขตอำนาจศาลของประเทศเดียว และต้องประสานงานความต้องการในระดับการปกครองหลายระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก ตัวอย่างเช่น นโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต้องมีข้อตกลงระหว่างประเทศ เช่น ข้อตกลงปารีส ซึ่งประเทศต่างๆ ร่วมมือกันเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ในทำนองเดียวกัน วิกฤตด้านสุขภาพระดับโลก เช่น การระบาดของ COVID-19 จำเป็นต้องมีการตอบสนองระหว่างประเทศที่ประสานงานกัน การพึ่งพากันนี้เป็นความท้าทายต่อรูปแบบการบริหารสาธารณะแบบเดิม ซึ่งโดยทั่วไปมักมีศูนย์กลางอยู่ที่อำนาจอธิปไตยของชาติแต่ละรัฐ โลกาภิวัตน์ต้องการแนวทางการบริหารที่ปรับตัวได้และสร้างสรรค์มากขึ้น ซึ่งสามารถจัดการกับความไม่แน่นอนและความซับซ้อนของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและความท้าทายระดับโลกร่วมกันได้

การปรับการบริหารสาธารณะให้เข้ากับบริบทโลกาภิวัตน์

เพื่อจัดการกับความซับซ้อนที่เกิดจากโลกาภิวัตน์ การบริหารสาธารณะจะต้องนำแบบจำลองการบริหารที่ปรับตัวได้มาใช้ ซึ่งส่งเสริมความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ หน่วยงานระดับภูมิภาค และกลุ่มภาคประชาสังคม แนวทางการบริหารราชการแบบบนลงล่างแบบดั้งเดิมมักไม่เพียงพอต่อการแก้ไขปัญหาโลกที่ข้ามพรมแดน (Keohane & Nye, 2000) ในทางกลับกัน รัฐบาลจำเป็นต้องใช้การบริหารแบบเครือข่าย ซึ่งเกี่ยวข้องกับแนวทางหลายผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยนำผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ ตั้งแต่บริษัทเอกชนไปจนถึงองค์กรพัฒนาเอกชน มาร่วมมือกันแก้ไขปัญหาโลกาภิวัตน์ ความร่วมมือดังกล่าวเห็นได้ชัดจากความพยายามในการต่อสู้กับอาชญากรรมข้ามชาติ เช่น การค้ามนุษย์และอาชญากรรมทางไซเบอร์ ซึ่งต้องมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างประสานงานกันข้ามพรมแดน โครงสร้างการบริหารสาธารณะระดับ

โลก เช่น สหประชาชาติหรือองค์การการค้าโลก มีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวกให้กับความร่วมมือเหล่านี้ แต่ผู้บริหารสาธารณะทุกระดับต้องมีความเชี่ยวชาญด้านการทูต การเจรจา และความร่วมมือข้ามภาคส่วน เพื่อนำทางภูมิทัศน์โลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Scholte, 2005)

ความต้องการนโยบายที่มุ่งเน้นระดับโลก

เนื่องจากโลกาภิวัตน์ยังคงมีอิทธิพลต่อการบริหารงาน ผู้บริหารสาธารณะจึงจำเป็นต้องพัฒนาและนำนโยบายที่มุ่งเน้นระดับโลกไปปฏิบัติ ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาคอขวดที่เชื่อมโยงกันของความท้าทายในปัจจุบันได้ นโยบายในประเทศไม่เพียงพออีกต่อไปเมื่ออยู่โดดเดี่ยว รัฐบาลต้องปรับกลยุทธ์ระดับชาติให้สอดคล้องกับบรรทัดฐานและกรอบการทำงานระหว่างประเทศเพื่อให้มีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น กฎหมายคุ้มครองสิ่งแวดล้อมต้องสอดคล้องกับเป้าหมายความยั่งยืนระดับโลก เช่น เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ (SDGs) นอกจากนี้ นโยบายการย้ายถิ่นฐานต้องสร้างสมดุลระหว่างผลประโยชน์ของประเทศกับพันธกรณีสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงไปสู่การบริหารงานระดับโลกนี้ต้องการทักษะใหม่สำหรับผู้บริหารสาธารณะ ซึ่งรวมถึงความเข้าใจในกฎหมายระหว่างประเทศ เศรษฐศาสตร์ระดับโลก และการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (Peters & Pierre, 2016) การรวมการพิจารณาระดับโลกเข้ากับทฤษฎีและการปฏิบัติในการบริหารงานสาธารณะ จะทำให้รัฐบาลสามารถจัดการกับความซับซ้อนของโลกาภิวัตน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ในขณะเดียวกันก็มั่นใจได้ว่านโยบายของตนตอบสนองต่อความต้องการทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลและรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์: การปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารสาธารณะ (Digital Transformation and E-Government)

การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานและการให้บริการของรัฐบาลโดยพื้นฐาน ส่งผลให้รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์กลายมาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการบริหารสาธารณะสมัยใหม่ รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์หมายถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพ ความสามารถในการเข้าถึง และการตอบสนองของบริการและกระบวนการของรัฐบาล (Heeks, 2006) ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการต่างๆ เช่น การยื่นภาษี สวัสดิการสังคม และระบบลงคะแนนเสียงทางออนไลน์ได้ผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล ซึ่งช่วยลดความจำเป็นในการโต้ตอบทางกายภาพกับสำนักงานของรัฐบาล การเปลี่ยนแปลงนี้ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสาธารณะโดยลดเอกสาร ลดขั้นตอนราชการ และเพิ่มความเร็วและความสะดวกในการให้บริการ นอกจากนี้ การเพิ่มขึ้นของการแปลงเป็นดิจิทัลยังทำให้รัฐบาล

สามารถสร้างการดำเนินงานที่โปร่งใสมากขึ้นโดยทำให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้ จึงส่งเสริมความรับผิดชอบและความไว้วางใจ

การขยายบริการและการมีส่วนร่วมของรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์

โครงการริเริ่มของรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ยังเปลี่ยนแปลงวิธีการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอีกด้วย แพลตฟอร์มการมีส่วนร่วมทางดิจิทัล เช่น การปรึกษาหารือออนไลน์ การยื่นคำร้องทางอิเล็กทรอนิกส์ และการประชุมทางไกลเสมือนจริง ช่วยให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรงกับกระบวนการตัดสินใจของรัฐบาล (Bekkers & Homburg, 2007) แพลตฟอร์มเหล่านี้ขยายการเข้าถึงการมีส่วนร่วมของพลเมือง ทำให้บุคคลต่างๆ สามารถแสดงความคิดเห็นและมีอิทธิพลต่อนโยบายได้โดยไม่คำนึงถึงข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์หรือทางกายภาพ ยิ่งไปกว่านั้น ความคิดริเริ่มด้านข้อมูลเปิดยังส่งเสริมความโปร่งใสโดยอนุญาตให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลของรัฐบาล ซึ่งสนับสนุนการกำกับดูแลสาธารณะที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ความก้าวหน้าเหล่านี้ต้องการให้รัฐบาลนำโครงสร้างพื้นฐานด้านไอทีที่ซับซ้อนมาใช้และจัดหาเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการกำกับดูแลดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์จึงมีแนวโน้มที่ดีในการเพิ่มการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยและปรับปรุงบริการของรัฐบาล แต่ก็ก่อให้เกิดความท้าทายหลายประการด้วยเช่นกัน

ความท้าทายของรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์: ความปลอดภัยทางไซเบอร์และความเท่าเทียมทางดิจิทัล

ความท้าทายที่สำคัญประการหนึ่งที่เกิดจากการเพิ่มขึ้นของรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์คือ ปัญหาความปลอดภัยทางไซเบอร์ เมื่อบริการของรัฐบาลออนไลน์เพิ่มมากขึ้น ความเสี่ยงต่อการโจมตีทางไซเบอร์ การละเมิดข้อมูล และการเข้าถึงข้อมูลที่ละเอียดอ่อนโดยไม่ได้รับอนุญาตก็เพิ่มมากขึ้นเช่นกัน สถาบันสาธารณะเป็นเป้าหมายหลักของอาชญากรไซเบอร์ และการละเมิดความปลอดภัยใดๆ อาจบั่นทอนความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อระบบของรัฐบาลได้ (Dunleavy, Margetts, Bastow และ Tinkler, 2006) การรับรองมาตรการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์ที่แข็งแกร่ง เช่น การเข้ารหัส ระบบการตรวจสอบความปลอดภัยที่ปลอดภัย และการตรวจสอบข้อมูลเป็นประจำ ถือเป็นสิ่งสำคัญในการปกป้องทั้งข้อมูลของรัฐบาลและความเป็นส่วนตัวของประชาชน นอกจากนี้ ความเท่าเทียมทางดิจิทัลยังเป็นปัญหาเรื้อรัง เนื่องจากประชาชนไม่ทุกคนสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้อย่างเท่าเทียมกันหรือมีทักษะด้านความรู้ทางดิจิทัลที่จำเป็นในการใช้บริการออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ ช่องว่างทาง

ดิจิทัลนี้ส่งผลกระทบต่อบุคคลที่มีรายได้น้อย ผู้สูงอายุ และประชากรในชนบทอย่างไม่สมส่วน ทำให้รัฐบาลจำเป็นต้องแก้ไขความแตกต่างเหล่านี้เพื่อให้แน่ใจว่าสามารถเข้าถึงบริการรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างครอบคลุม

ความจำเป็นของความสามารถใหม่ๆ ในหมู่เจ้าหน้าที่ของรัฐ

การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลของการบริหารสาธารณะยังต้องการความสามารถใหม่ๆ ในหมู่เจ้าหน้าที่ของรัฐอีกด้วย เมื่อรัฐบาลนำเครื่องมือและกระบวนการดิจิทัลมาใช้ ผู้ดูแลระบบสาธารณะจะต้องพัฒนาทักษะในการจัดการไอที การวิเคราะห์ข้อมูล และความปลอดภัยทางไซเบอร์ เพื่อนำระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ไปใช้และดูแลรักษาอย่างมีประสิทธิภาพ (Mergel, Edelmann และ Haug, 2019) นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่สาธารณะจำเป็นต้องเข้าใจถึงผลกระทบทางจริยธรรมและกฎหมายของการกำกับดูแลแบบดิจิทัล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวของข้อมูลและสิทธิของพลเมือง ในยุคดิจิทัลนี้ โปรแกรมการฝึกอบรมที่สร้างความรู้ด้านดิจิทัลและส่งเสริมการเรียนรู้ต่อเนื่องถือเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้แน่ใจว่าเจ้าหน้าที่สาธารณะมีความพร้อมในการจัดการกับความต้องการทางเทคนิคและองค์กรของรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ในขณะที่รัฐบาลยังคงนำการเปลี่ยนแปลงเป็นดิจิทัลมาใช้ การลงทุนในการสร้างขีดความสามารถของข้าราชการจึงเป็นกุญแจสำคัญในการนำกลยุทธ์รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ในระยะเวลาอย่างประสบความสำเร็จ

3. การมีส่วนร่วมของพลเมืองและความรับผิดชอบต่อประชาธิปไตย: ความต้องการที่เพิ่มขึ้นสำหรับการรวมเอาทุกคนเข้าไว้ด้วยกัน (Citizen Participation and Democratic Accountability)

การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการบริหารสาธารณะยุคใหม่คือการเน้นย้ำถึงการมีส่วนร่วมของพลเมืองและความรับผิดชอบต่อประชาธิปไตยมากขึ้น เนื่องจากสังคมมีความซับซ้อนและหลากหลายมากขึ้น จึงมีความต้องการรูปแบบการบริหารที่มีส่วนร่วมและครอบคลุมมากขึ้น ซึ่งไปไกลกว่าแนวทางแบบราชการดั้งเดิมที่สั่งการจากบนลงล่างในการกำหนดนโยบาย (Fung, 2015) พลเมืองไม่เพียงพอใจกับการเป็นผู้รับบริการสาธารณะแบบเฉยๆ อีกต่อไป แต่กลับแสวงหาบทบาทที่กระตือรือร้นในการกำหนดนโยบายที่ส่งผลต่อชีวิตของพวกเขา ความต้องการนี้ขับเคลื่อนโดยการเคลื่อนไหวทางสังคมและองค์กรภาคประชาสังคมที่สนับสนุนความโปร่งใส ความเท่าเทียม และการตอบสนองที่มากขึ้นจากสถาบันของรัฐ เป็นผลให้ทฤษฎีการบริหารสาธารณะยุคใหม่มีวิวัฒนาการเพื่อให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของ

พลเมืองและการร่วมกันสร้างนโยบาย ซึ่งช่วยเพิ่มความชอบธรรมของการตัดสินใจของ
สาธารณะและเสริมสร้างการปกครองแบบประชาธิปไตย

บทบาทของการเคลื่อนไหวทางสังคมในการกำหนดรูปแบบการปกครองแบบมีส่วนร่วม

การเคลื่อนไหวทางสังคมมีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้มีรูปแบบการปกครองแบบมี
ส่วนร่วมมากขึ้น การเคลื่อนไหวที่สนับสนุนความโปร่งใส เช่น Open Government
Partnership ได้เน้นย้ำถึงความจำเป็นที่รัฐบาลต้องรับผิดชอบและเปิดเผยต่อการตรวจสอบ
ของสาธารณชนมากขึ้น (Fox, 2015) การเคลื่อนไหวเหล่านี้มักเน้นย้ำถึงข้อจำกัดของ
โครงสร้างราชการแบบดั้งเดิม ซึ่งอาจซ้ำ คลุมเครือ และไม่เกี่ยวข้องกับความต้องการของ
ประชาชนที่ตนให้บริการ ทฤษฎีการบริหารสาธารณะสมัยใหม่ตระหนักถึงความสำคัญของการ
ให้ประชาชนมีเสียงในกระบวนการตัดสินใจผ่านกลไกการมีส่วนร่วม เช่น การปรึกษาหารือ
สาธารณะ การประชุมประชาชน และแพลตฟอร์มการมีส่วนร่วมทางอิเล็กทรอนิกส์ การมีส่วน
ร่วมในรูปแบบเหล่านี้ช่วยให้ประชาชนมีความรับผิดชอบในระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น โดย
ให้ประชาชนมีเครื่องมือในการมีอิทธิพลต่อนโยบาย ตรวจสอบการดำเนินการของรัฐบาล และ
ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลรับผิดชอบ

ความท้าทายในการบูรณาการการมีส่วนร่วมของพลเมืองในการกำหนดนโยบาย

แม้ว่าการเปลี่ยนแปลงไปสู่การปกครองแบบมีส่วนร่วมจะมีแนวโน้มที่ดี แต่การบูรณา
การความคิดเห็นของพลเมืองในการกำหนดนโยบายก็นำมาซึ่งความท้าทายหลายประการ
โครงสร้างการบริหารราชการแบบบนลงล่างแบบดั้งเดิมมักจะต่อต้านการเปลี่ยนแปลง และ
สถาบันสาธารณะหลายแห่งอาจขาดความสามารถหรือความเต็มใจที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วม
ในกระบวนการตัดสินใจอย่างแท้จริง (Bovaird, 2007) ยิ่งไปกว่านั้น การมีส่วนร่วมอาจไม่เท่า
เทียมกัน โดยกลุ่มที่ถูกกลั่นแกล้งอาจเผชิญกับอุปสรรคในการมีส่วนร่วม เช่น การเข้าถึงข้อมูล
เทคโนโลยีดิจิทัล หรือทักษะที่จำเป็นในการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพได้จำกัด เพื่อแก้ไข
ปัญหาเหล่านี้ การปฏิรูปการบริหารราชการต้องมุ่งเน้นไปที่การสร้างกลไกการมีส่วนร่วมที่
ครอบคลุมและเข้าถึงได้ ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนทุกคน โดยเฉพาะผู้ที่มาจากชุมชนที่ไม่ได้รับการ
เป็นตัวแทนเพียงพอ มีสิทธิ์มีเสียงในกระบวนการบริหาร ซึ่งต้องคิดใหม่ว่ารัฐบาลสื่อสารกับ
ประชาชนอย่างไร และพัฒนากลยุทธ์ใหม่ๆ สำหรับการมีส่วนร่วมที่ก้าวข้ามการมีส่วนร่วมใน
เชิงสัญลักษณ์หรือพิธีการ

การปฏิรูปการบริหารราชการเพื่อการบริหารราชการแบบครอบคลุม

เพื่อตอบสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้นสำหรับการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ระบบการบริหารราชการต้องผ่านการปฏิรูปครั้งสำคัญเพื่อรองรับการมีส่วนร่วมของพลเมืองในรูปแบบที่มีความหมาย ซึ่งเกี่ยวข้องกับการนำรูปแบบใหม่ของการปกครองแบบร่วมมือกันมาใช้ โดยที่เจ้าหน้าที่ของรัฐทำงานโดยตรงกับประชาชน องค์กรภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ เพื่อร่วมกันสร้างนโยบายและบริการสาธารณะ (Ansell & Gash, 2008) นอกจากนี้ การปฏิรูปเหล่านี้ควรให้ความสำคัญกับความโปร่งใส โดยให้แน่ใจว่าประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการดำเนินการของรัฐบาลและกระบวนการตัดสินใจ ในท้ายที่สุด การบูรณาการการมีส่วนร่วมของพลเมืองเข้ากับการบริหารสาธารณะจะช่วยเพิ่มความรับผิดชอบต่อประชาธิปไตย โดยให้แน่ใจว่าการดำเนินการของรัฐบาลสอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังของประชาชนมากขึ้น เมื่อประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการปกครอง พวกเขาก็มีแนวโน้มที่จะไว้วางใจสถาบันของรัฐมากขึ้น ส่งผลให้ประชาธิปไตยมีความแข็งแกร่ง ตอบสนองได้ดีกว่า และมีความรับผิดชอบมากขึ้น

4. ความเท่าเทียมทางสังคมและการรวมกลุ่ม: การแก้ไขความไม่เท่าเทียมที่เพิ่มมากขึ้น (Social Equity and Inclusion)

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ความไม่เท่าเทียมทางสังคมมีความเด่นชัดมากขึ้นทั้งภายในและระหว่างประเทศ ความแตกต่างเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นในแง่ของรายได้ การเข้าถึงการศึกษา การดูแลสุขภาพ หรือการเป็นตัวแทนทางการเมือง ทำให้เกิดความต้อการนโยบายสาธารณะที่แก้ไขปัญหาความเท่าเทียมและการรวมกลุ่มมากขึ้น เพื่อตอบสนอง ทฤษฎีการบริหารสาธารณะสมัยใหม่ได้เปลี่ยนไปสู่การรับรู้ถึงความจำเป็นสำคัญในการให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มในการบริหาร การเปลี่ยนแปลงนี้สะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจว่าบริการสาธารณะและนโยบายต้องตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของประชาชนทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่ถูกละเลยและเปราะบางซึ่งถูกกีดกันออกจากระบบการกำหนดนโยบายมาโดยตลอด (Frederickson, 2010) โดยการบูรณาการความเท่าเทียมทางสังคมเป็นหลักการหลัก การบริหารสาธารณะสามารถทำงานเพื่อปิดช่องว่างระหว่างกลุ่มเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน และส่งเสริมสังคมที่ยุติธรรมมากขึ้นได้

เน้นที่ความยุติธรรมทางสังคมและการให้บริการที่เท่าเทียมกัน

การบริหารสาธารณะสมัยใหม่เน้นย้ำว่าการแก้ไขความยุติธรรมทางสังคมเป็นกุญแจสำคัญในการรับรองการให้บริการที่เท่าเทียมกัน ความเสมอภาคทางสังคมในการบริหารสาธารณะหมายถึงการกระจายทรัพยากร โอกาส และบริการอย่างยุติธรรม เป็นธรรม และเป็นกลางในสังคม (Gooden, 2015) ในทางปฏิบัติ หมายความว่าผู้บริหารสาธารณะต้องดำเนินการเชิงรุกเพื่อให้แน่ใจว่ากลุ่มที่ถูกกล่เลย เช่น ชนกลุ่มน้อย คนพิการ และประชากรที่ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ สามารถเข้าถึงบริการและโอกาสของรัฐได้อย่างเท่าเทียมกัน การบรรลุความเสมอภาคทางสังคมไม่เพียงแต่ต้องปฏิรูปการออกแบบนโยบายเท่านั้น แต่ยังต้องดำเนินการตามบริการสาธารณะเพื่อให้แน่ใจว่ากลุ่มเหล่านี้จะไม่ถูกทิ้งไว้ข้างหลัง โดยการเน้นที่ความเสมอภาค ผู้บริหารสาธารณะสามารถช่วยลดอุปสรรคทางโครงสร้างและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือมากที่สุดได้

การลดความเหลื่อมล้ำผ่านนโยบายสาธารณะที่ครอบคลุม

เพื่อลดความเหลื่อมล้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสาธารณะต้องออกแบบและดำเนินการตามนโยบายที่ครอบคลุมซึ่งสะท้อนถึงความต้องการที่หลากหลายของประชากร ซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้แนวทางที่ครอบคลุมมากขึ้นในการกำหนดนโยบาย โดยที่ผู้บริหารพิจารณาว่ารูปแบบต่างๆ ของความเสียเปรียบ เช่น เชื้อชาติ เพศ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม และความพิการ มีปฏิสัมพันธ์และทวีคูณกันอย่างไร (Schlosberg, 2004) นโยบายสาธารณะที่หยั่งรากลึกในความครอบคลุมนั้น ยอมรับความท้าทายเฉพาะตัวที่กลุ่มที่ถูกกล่เลยเผชิญ และทำงานเพื่อปรับระดับสนามแข่งขัน ตัวอย่างเช่น โปรแกรมสวัสดิการสังคมที่กำหนดเป้าหมายนโยบายการปฏิบัติเชิงบวก และการเข้าถึงการดูแลสุขภาพที่ราคาไม่แพง ล้วนเป็นความคิดริเริ่มที่มุ่งลดความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงบริการที่จำเป็น นโยบายดังกล่าวมีความสำคัญในการส่งเสริมความเท่าเทียมกันของโอกาสและการทำให้แน่ใจว่าทุกคนไม่ว่าจะมีภูมิหลังอย่างไรก็มีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จ

บทบาทของผู้บริหารสาธารณะในการส่งเสริมความเท่าเทียมทางสังคม

ผู้บริหารสาธารณะมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความเท่าเทียมทางสังคมและการรวมกลุ่มโดยเป็นสะพานเชื่อมระหว่างการพัฒนาและการนำนโยบายไปปฏิบัติ พวกเขาต้องรับผิดชอบในการทำให้แน่ใจว่านโยบายที่ครอบคลุมนั้นไม่ใช่แค่แนวคิดทางทฤษฎีเท่านั้น แต่จะต้องนำไปปฏิบัติจริงอย่างจริงจัง สิ่งนี้ต้องการความมุ่งมั่นในการตัดสินใจที่ขับเคลื่อนโดย

ความเท่าเทียม โดยผู้บริหารจะต้องประเมินอย่างต่อเนื่องว่าการกระทำของตนนั้นเป็นประโยชน์ต่อทุกภาคส่วนของสังคมหรือทำให้ความไม่เท่าเทียมกันเพิ่มมากขึ้นหรือไม่ (Svara & Brunet, 2005) ผู้บริหารสาธารณะจะต้องมีส่วนร่วมในการเข้าถึงชุมชน โดยทำงานอย่างใกล้ชิดกับชุมชนที่ถูกกล่เลยเพื่อทำความเข้าใจความต้องการของพวกเขาและร่วมกันสร้างแนวทางแก้ไข การสนับสนุนความยุติธรรมทางสังคมและการให้บริการที่เท่าเทียมกันทำให้การบริหารสาธารณะสามารถเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการลดความไม่เท่าเทียมกันและส่งเสริมสังคมที่เปิดกว้างและเหนียวแน่นยิ่งขึ้น

5. ความยั่งยืนและการกำกับดูแลสิ่งแวดล้อม: ประเด็นสำคัญในการบริหารสาธารณะ (Sustainability and Environmental Governance)

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมกลายเป็นปัญหาสำคัญในการบริหารสาธารณะยุคใหม่ ซึ่งส่งผลต่อวิธีที่รัฐบาลจัดการทรัพยากร ดำเนินนโยบาย และร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในขณะที่ชุมชนโลกเผชิญกับอุณหภูมิที่สูงขึ้น เหตุการณ์สภาพอากาศสุดขั้ว และการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ รัฐบาลอยู่ภายใต้แรงกดดันที่เพิ่มมากขึ้นในการนำนโยบายที่แก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเหล่านี้มาใช้ (Meadowcroft, 2009) ปัจจุบัน คาดว่าการบริหารสาธารณะจะต้องบูรณาการความยั่งยืนเข้ากับหน้าที่หลัก เพื่อให้แน่ใจว่านโยบายไม่เพียงตอบสนองต่อความกังวลเฉพาะหน้าเท่านั้น แต่ยังมุ่งเน้นไปที่การดูแลสิ่งแวดล้อมในระยะยาวด้วย การเปลี่ยนแปลงในการบริหารนี้สะท้อนให้เห็นถึงการยอมรับว่าการพัฒนาอย่างยั่งยืนมีความจำเป็นเพื่อให้แน่ใจว่าคนรุ่นต่อไปจะมีสุขภาพแข็งแรงและเจริญรุ่งเรือง ขณะเดียวกันก็ตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันด้วย

บทบาทของรัฐบาลในการรับมือกับสภาพอากาศและพลังงานสะอาด

การบริหารสาธารณะมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความสามารถในการรับมือกับสภาพอากาศและส่งเสริมการเปลี่ยนผ่านไปสู่พลังงานสะอาด ความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพอากาศหมายถึงความสามารถของชุมชนและระบบนิเวศในการต้านทานและปรับตัวต่อผลกระทบเชิงลบของการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ ในขณะที่ความคิดริเริ่มด้านพลังงานสะอาดมุ่งเน้นไปที่การลดการพึ่งพาเชื้อเพลิงฟอสซิลและเพิ่มการใช้แหล่งพลังงานหมุนเวียน (Baker, 2016) รัฐบาลต้องพัฒนานโยบายที่ให้ความสำคัญกับเป้าหมายเหล่านี้ รวมถึงกลยุทธ์สำหรับการเตรียมพร้อมรับภัยพิบัติ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และประสิทธิภาพด้านพลังงาน นอกจากนี้ ผู้บริหารสาธารณะต้องมีส่วนร่วมในความร่วมมือข้ามภาคส่วนกับธุรกิจ องค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐ (NGO) และหน่วยงานระหว่างประเทศเพื่อนำนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมที่ครอบคลุม

ไปปฏิบัติ การกำกับดูแลสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพต้องให้ผู้บริหารสาธารณะมีความกระตือรือร้นในการนำนโยบายที่สร้างสมดุลระหว่างการปกป้องสิ่งแวดล้อมกับการพิจารณาทางเศรษฐกิจและสังคมมาใช้ เพื่อให้แน่ใจว่ามีความคืบหน้าเกิดขึ้นโดยไม่กระทบต่อความยั่งยืนในอนาคต

การบูรณาการความยั่งยืนเข้ากับทฤษฎีและการปฏิบัติของฝ่ายบริหารสาธารณะ

ความสำคัญที่เพิ่มมากขึ้นของความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมต้องการให้ผู้บริหารสาธารณะบูรณาการความยั่งยืนเข้ากับทุกแง่มุมของการบริหารสาธารณะ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการนำหลักการของการพัฒนาอย่างยั่งยืน เช่น การปกป้องทรัพยากรธรรมชาติ การลดรอยเท้าคาร์บอน และการส่งเสริมการกระจายทรัพยากรอย่างเท่าเทียมกัน มาใช้ในกระบวนการตัดสินใจ (Lafferty & Meadowcroft, 2000) ทฤษฎีการบริหารสาธารณะต้องพัฒนาเพื่อรับมือกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเหล่านี้โดยก้าวข้ามแนวทางระยะสั้นที่ขับเคลื่อนด้วยวิกฤต และนำกลยุทธ์การวางแผนและการจัดการระยะยาวมาใช้ การเปลี่ยนแปลงนี้ต้องการให้รัฐบาลคาดการณ์ความท้าทายด้านสิ่งแวดล้อมในอนาคตและสร้างนโยบายที่มีความยืดหยุ่นและปรับตัวได้ซึ่งสามารถจัดการกับความต้องการด้านสภาพอากาศและทรัพยากรที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ ผู้บริหารสาธารณะยังต้องให้ความสำคัญกับความยุติธรรมด้านสิ่งแวดล้อมเป็นอันดับแรก เพื่อให้แน่ใจว่าชุมชนที่เปราะบางซึ่งได้รับผลกระทบจากการเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมอย่างไม่สมส่วนจะได้รับการสนับสนุนและการปกป้องที่พวกเขาต้องการ

ความร่วมมือระหว่างภาคส่วนและการวางแผนระยะยาว

ความท้าทายหลักประการหนึ่งในการบูรณาการความยั่งยืนเข้ากับการบริหารสาธารณะคือความจำเป็นในการทำงานร่วมกันระหว่างภาคส่วนและการวางแผนระยะยาว ปัญหาสิ่งแวดล้อมมักเกิดขึ้นข้ามหลายภาคส่วนและข้ามพรมแดน ทำให้รัฐบาลจำเป็นต้องทำงานควบคู่กับอุตสาหกรรมเอกชน ภาคประชาสังคม และองค์กรระหว่างประเทศ (Börzel & Risse, 2010) การกำกับดูแลสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยความร่วมมือ ตลอดจนความสามารถในการประสานนโยบายในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ ผู้บริหารสาธารณะต้องส่งเสริมความร่วมมือที่ใช้จุดแข็งและทรัพยากรของภาคส่วนต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ซับซ้อน เช่น การปรับตัวต่อสภาพอากาศ การพัฒนาพลังงานหมุนเวียน และการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ นอกจากนี้ การวางแผนระยะยาวยังมีความจำเป็นเพื่อให้แน่ใจว่านโยบายมีความยั่งยืนและยืดหยุ่นเมื่อเผชิญกับความไม่แน่นอนด้านสิ่งแวดล้อมใน

อนาคต หากขาดความร่วมมือและกลยุทธ์ที่มองการณ์ไกลเหล่านี้ การบริหารสาธารณะอาจเสี่ยงต่อการไม่สามารถจัดการกับความท้าทายด้านสิ่งแวดล้อมที่เร่งด่วนที่โลกกำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบันได้

6. ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public-Private Partnerships: PPP) และการกำกับดูแลแบบร่วมมือกัน: การพึ่งพาความร่วมมือที่เพิ่มมากขึ้น (Public-Private Partnerships (PPP) and Collaborative Governance)

ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public-Private Partnerships: PPP) ได้กลายเป็นกลไกที่พบเห็นได้ทั่วไปมากขึ้นในการให้บริการสาธารณะในบริบทของการบริหารจัดการสมัยใหม่ รัฐบาลเผชิญกับแรงกดดันที่เพิ่มขึ้นในการให้บริการที่มีคุณภาพสูงในขณะที่ต้องรับมือกับข้อจำกัดด้านงบประมาณ ซึ่งส่งผลให้มีการร่วมมือกับหน่วยงานภาคเอกชนมากขึ้น ความร่วมมือเหล่านี้ใช้ประโยชน์จากความเชี่ยวชาญ ประสิทธิภาพ และทรัพยากรของภาคเอกชนในการตอบสนองความต้องการของสาธารณะ เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การดูแลสุขภาพ และการศึกษา (Hodge & Greve, 2007) แนวโน้มของ PPP แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงจากการครอบงำของภาคส่วนสาธารณะแบบเดิม โดยเน้นถึงบทบาทของบริษัทเอกชน องค์กรไม่แสวงหากำไร และภาคประชาสังคมในการให้บริการสาธารณะ โดยการร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภาคเอกชน รัฐบาลสามารถใช้ประโยชน์จากศักยภาพใหม่ๆ ซึ่งอาจบรรลุผลสำเร็จในการแก้ปัญหาที่สร้างสรรค์และคุ้มค่ามากขึ้น

ความสำคัญของการกำกับดูแลแบบร่วมมือกัน

การกำกับดูแลแบบร่วมมือกันขยายแนวคิดของ PPP ให้ครอบคลุมถึงความร่วมมือในหลายภาคส่วน โดยที่ผู้บริหารสาธารณะทำงานอย่างใกล้ชิดกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลากหลายกลุ่ม รวมถึงองค์กรไม่แสวงหากำไรและองค์กรภาคประชาสังคม (Ansell & Gash, 2008) รูปแบบนี้สนับสนุนความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาสาธารณะ ตั้งแต่การดูแลสุขภาพและการศึกษา ไปจนถึงโครงสร้างพื้นฐานและความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม การกำกับดูแลแบบร่วมมือกันสะท้อนถึงแนวทางการกำกับดูแลแบบเครือข่ายมากขึ้น โดยที่รัฐบาลไม่ใช่ผู้จัดหาสินค้าสาธารณะเพียงผู้เดียว แต่เป็นผู้ประสานงานทรัพยากรและผู้มีส่วนร่วม รูปแบบนี้มีความสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนและครอบคลุมหลายภาคส่วนที่ภาครัฐไม่สามารถจัดการได้เพียงฝ่ายเดียว โดยการดึงผู้มีส่วนร่วมที่หลากหลายเข้ามามีส่วนร่วม รัฐบาลสามารถรวบรวมทรัพยากรและความรู้ ส่งผลให้มีแนวทางแก้ไขที่ครอบคลุมและปรับเปลี่ยนได้มากขึ้น

ความท้าทายของความรับผิดชอบและความโปร่งใส

แม้ว่า PPP และการกำกับดูแลแบบร่วมมือกันจะมีประโยชน์ แต่รูปแบบเหล่านี้ก็ยังสร้างความกังวลอย่างมากเกี่ยวกับความรับผิดชอบและความโปร่งใส เมื่อรัฐบาลร่วมมือกับบริษัทเอกชน มักจะเกิดความคลุมเครือระหว่างความรับผิดชอบของสาธารณะและของเอกชน ซึ่งอาจทำให้ยากที่จะรับรองว่าผลประโยชน์สาธารณะได้รับการจัดลำดับความสำคัญมากกว่าแรงจูงใจด้านผลกำไร (Greve & Hodge, 2010) การขาดความโปร่งใสในการเจรจาสัญญาหรือข้อตกลงการให้บริการอาจนำไปสู่ความไม่ไว้วางใจของสาธารณะ นอกจากนี้ PPP บางครั้งอาจส่งผลให้การควบคุมของสาธารณะที่มีต่อบริการที่จำเป็นลดลง โดยเฉพาะในภาคส่วนต่างๆ เช่น การดูแลสุขภาพ น้ำ และการขนส่ง ซึ่งการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนอาจนำไปสู่การขึ้นราคาหรือการเข้าถึงที่ไม่เท่าเทียม ดังนั้น ผู้บริหารสาธารณะต้องแน่ใจว่าความร่วมมือเหล่านี้มีโครงสร้างพร้อมกลไกความรับผิดชอบที่ชัดเจนและกรอบการกำกับดูแลที่ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์สาธารณะและรักษาการกำกับดูแล

การสร้างสมดุลระหว่างความร่วมมือกับการควบคุมของสาธารณะ

เพื่อรับมือกับความท้าทายเหล่านี้ รัฐบาลต้องสร้างสมดุลระหว่างการได้รับประโยชน์จากความเชี่ยวชาญและประสิทธิภาพของภาคเอกชน ในขณะที่รักษาการควบคุมของสาธารณะและความโปร่งใสที่มีต่อบริการที่จำเป็น ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดตั้งกรอบกฎหมายและระบบการกำกับดูแลที่แข็งแกร่งที่ควบคุม PPP และข้อตกลงการบริหารจัดการร่วมกัน กรอบงานดังกล่าวควรมีกลไกสำหรับการกำกับดูแลของสาธารณะ การเข้าถึงข้อมูลอย่างเปิดเผย และบทบาทและความรับผิดชอบที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนสำหรับพันธมิตรที่เกี่ยวข้องแต่ละราย (Klijn & Teisman, 2003) นอกจากนี้ ผู้บริหารสาธารณะต้องแน่ใจว่าการกำกับดูแลแบบร่วมมือกันนั้นครอบคลุมทุกฝ่าย โดยให้ภาคประชาสังคมและชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ เพื่อให้แน่ใจว่าความต้องการของสาธารณะได้รับการตอบสนองอย่างเท่าเทียมกัน รัฐบาลสามารถใช้ประโยชน์จาก PPP และการบริหารจัดการแบบร่วมมือกันได้ในขณะที่ปกป้องผลประโยชน์สาธารณะ โดยการส่งเสริมความร่วมมือที่โปร่งใส รับผิดชอบ และครอบคลุม

สรุป

การวิเคราะห์ทฤษฎีการบริหารสาธารณะสมัยใหม่ในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบันเน้นย้ำถึงวิวัฒนาการแบบไดนามิกของแนวทางการบริหารสาธารณะ

การบริหารสาธารณะกำลังเปลี่ยนแปลงจากรูปแบบลำดับชั้นแบบดั้งเดิมไปสู่กรอบการทำงานที่มีความยืดหยุ่น มีส่วนร่วม และร่วมมือกันมากขึ้น ซึ่งตอบสนองต่อความท้าทายในระดับโลกและระดับท้องถิ่น เช่น โลกาภิวัตน์ การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล ความไม่เท่าเทียมทางสังคม และความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม ทฤษฎีสมัยใหม่ เช่น การบริหารสาธารณะแบบร่วมมือกัน บริการสาธารณะรูปแบบใหม่ และการสร้างสรรค์ร่วมกัน เน้นย้ำถึงความสำคัญของความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของประชาชน และความร่วมมือระหว่างภาคส่วน การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการที่เพิ่มมากขึ้นของรัฐบาลในการปรับตัว ครอบคลุม และสร้างสรรค์ เพื่อให้แน่ใจว่านโยบายและบริการต่างๆ สอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายของสังคมในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนาแบบจำลองการบริหารสาธารณะแบบยืดหยุ่นและปรับตัวมาใช้: รัฐบาลควรเดินทางไปสู่โครงสร้างการบริหารสาธารณะแบบร่วมมือกันและปรับตัวมากขึ้น ซึ่งสามารถตอบสนองต่อปัญหาที่ซับซ้อนและข้ามพรมแดน เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การย้ายถิ่นฐาน และการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล

2. ส่งเสริมความครอบคลุมและความเท่าเทียมทางสังคม: การปฏิรูปการบริหารสาธารณะควรเน้นที่การลดความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมโดยการออกแบบนโยบายที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มที่ถูกละเลย การกำกับดูแลแบบครอบคลุมต้องเป็นศูนย์กลางในการบรรลุการส่งมอบบริการที่เท่าเทียมกัน

3. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบของพลเมือง: รัฐบาลควรปรับปรุงกลไกสำหรับการมีส่วนร่วมของพลเมือง เพื่อให้แน่ใจว่าความคิดเห็นของสาธารณะถูกบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพในการกำหนดนโยบาย การเสริมสร้างความโปร่งใสและมาตรการความรับผิดชอบเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความไว้วางใจของสาธารณะ

4. ลงทุนในการเสริมสร้างศักยภาพและเทคโนโลยี: ผู้บริหารสาธารณะควรได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับความสามารถด้านดิจิทัลใหม่ๆ และกลยุทธ์การกำกับดูแลที่ผสมผสานเทคโนโลยีสมัยใหม่ การลงทุนในรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์และแพลตฟอร์มดิจิทัลสามารถอำนวยความสะดวกในการส่งมอบบริการและการมีส่วนร่วมของพลเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5. เพิ่มความร่วมมือข้ามภาคส่วน: รัฐบาลควรส่งเสริมความร่วมมือที่แข็งแกร่งยิ่งขึ้นกับองค์กรเอกชน องค์กรไม่แสวงหากำไร และสังคมพลเมือง เพื่อใช้ประโยชน์จากความเชี่ยวชาญ และทรัพยากรที่หลากหลาย กรอบกฎหมายและข้อบังคับต้องให้แน่ใจว่าความร่วมมือเหล่านี้มีความรับผิดชอบและโปร่งใส

เอกสารอ้างอิง

- Ansell, C., & Gash, A. (2008). Collaborative governance in theory and practice. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 18(4), 543-571.
- Ansell, C., & Gash, A. (2008). Collaborative governance in theory and practice. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 18(4), 543-571.
- Ansell, C., & Gash, A. (2008). Collaborative governance in theory and practice. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 18(4), 543-571.
- Ansell, C., & Gash, A. (2008). Collaborative governance in theory and practice. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 18(4), 543-571.
- Baker, S. (2016). *Sustainable development*. Routledge.
- Bekkers, V., & Homburg, V. (2007). The myths of e-government: Looking beyond the assumptions of a new and better government. *The Information Society*, 23(5), 373-382.
- Börzel, T. A., & Risse, T. (2010). Governance without a state: Can it work? *Regulation & Governance*, 4(2), 113-134.
- Bovaird, T. (2007). Beyond engagement and participation: User and community co-production of public services. *Public Administration Review*, 67(5), 846-860.
- Denhardt, J. V., & Denhardt, R. B. (2003). The new public service: Serving, not steering. M.E. Sharpe.
- Denhardt, J. V., & Denhardt, R. B. (2015). The new public service revisited. *Public Administration Review*, 75(5), 664-672.

- Denhardt, J. V., & Denhardt, R. B. (2015). The new public service revisited. *Public Administration Review*, 75(5), 664-672.
- Dunleavy, P., Margetts, H., Bastow, S., & Tinkler, J. (2006). *Digital era governance: IT corporations, the state, and e-government*. Oxford University Press.
- Farazmand, A. (1999). Globalization and public administration. *Public Administration Review*, 59(6), 509-522.
- Fox, J. (2015). Social accountability: What does the evidence really say? *World Development*, 72, 346-361.
- Frederickson, H. G. (2010). *Social equity and public administration: Origins, developments, and applications*. M.E. Sharpe.
- Frederickson, H. G., Smith, K. B., Larimer, C. W., & Licari, M. J. (2018). *The public administration theory primer*. Westview Press.
- Fung, A. (2015). Putting the public back into governance: The challenges of citizen participation and its future. *Public Administration Review*, 75(4), 513-522.
- Gooden, S. T. (2015). Social equity in public administration: The need for fire. *Public Administration Review*, 75(5), 577-586.
- Greve, C., & Hodge, G. (2010). Public-private partnerships: Governance scheme or language game? *Australian Journal of Public Administration*, 69(S1), S8-S22.
- Heeks, R. (2006). *Implementing and managing eGovernment: An international text*. SAGE Publications.
- Hodge, G. A., & Greve, C. (2007). Public-private partnerships: An international performance review. *Public Administration Review*, 67(3), 545-558.
- Keohane, R. O., & Nye, J. S. (2000). Introduction: Governance in a globalizing world. In J. S. Nye & J. D. Donahue (Eds.), *Governance in a globalizing world* (pp. 1-44). Brookings Institution Press.

- Klijn, E. H., & Teisman, G. R. (2003). Institutional and strategic barriers to public-private partnership: An analysis of Dutch cases. *Public Money and Management*, 23(3), 137-146.
- Lafferty, W. M., & Meadowcroft, J. (2000). *Implementing sustainable development: Strategies and initiatives in high consumption societies*. Oxford University Press.
- Meadowcroft, J. (2009). Climate change governance. *World Politics*, 61(1), 160-164.
- Mergel, I., Edelmann, N., & Haug, N. (2019). Defining digital public administration and putting it to use. *International Journal of Public Administration*, 42(7), 617-627.
- Osborne, S. P. (2010). *The new public governance? Emerging perspectives on the theory and practice of public governance*. Routledge.
- Peters, B. G., & Pierre, J. (2016). Globalization and governance. In *The SAGE handbook of globalization* (pp. 487-501). SAGE Publications.
- Rosenau, J. N. (2003). *Distant proximities: Dynamics beyond globalization*. Princeton University Press.
- Schlosberg, D. (2004). Reconceiving environmental justice: Global movements and political theories. *Environmental Politics*, 13(3), 517-540.
- Scholte, J. A. (2005). *Globalization: A critical introduction*. Palgrave Macmillan.
- Svara, J. H., & Brunet, J. R. (2005). Social equity is a pillar of public administration. *PA Times*, 28(4), 1-5.

นโยบายดิจิทัลวอลเล็ต: การวิเคราะห์ที่มา, ทฤษฎีฐาน, ความเสี่ยงต่อ การทุจริต และผลกระทบ*

DIGITAL WALLET POLICY: ANALYSIS OF ORIGINS, THEORETICAL FOUNDATIONS, CORRUPTION RISKS, AND IMPACTS

ศตวรรษ ชาญญานนท์¹ และ สัญญา เคนาภูมิ²

Sattawat Chanyanon¹ and Sanya Kenaphoom²

¹⁻²คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹⁻²Faculty of Political Science and Public Administration, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand

Corresponding Author's Email: Satawat87@gmail.com

Received 5 October 2024; Revised 7 December 2024; Accepted 8 December 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้จะสำรวจนโยบายกระเป๋าเงินดิจิทัล โดยวิเคราะห์ที่มา รากฐานทางทฤษฎี ความเสี่ยงจากการทุจริต และผลกระทบ กระเป๋าเงินดิจิทัลเกิดขึ้นจากการเติบโตของ เทคโนโลยีทางการเงิน (fintech) ซึ่งให้ประสิทธิภาพ ความปลอดภัย และการเข้าถึงที่เพิ่มมากขึ้นในการทำธุรกรรมทางการเงิน กรอบทฤษฎี เช่น เศรษฐศาสตร์ต้นทุนธุรกรรมและทฤษฎี ความน่าเชื่อถือ อธิบายถึงการนำกระเป๋าเงินดิจิทัลมาใช้มากขึ้น โดยเน้นที่ความสามารถในการ ลดต้นทุนธุรกรรมและเพิ่มความมั่นใจของผู้ใช้ผ่านการจัดการข้อมูลที่ปลอดภัย แม้จะมี ประโยชน์ แต่บทความนี้ก็เน้นย้ำถึงความกังวลที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับความเสี่ยง จากการทุจริตและจุดอ่อนด้านความปลอดภัย เนื่องจากระบบเหล่านี้เปิดช่องทางใหม่สำหรับการฉ้อโกงและ การใช้ในทางที่ผิดโดยขาดการกำกับดูแลที่เหมาะสม นอกจากนี้ บทความนี้ยัง

Citation:

* ศตวรรษ ชาญญานนท์ และ สัญญา เคนาภูมิ. (2567). นโยบายดิจิทัลวอลเล็ต: การวิเคราะห์ที่มา, ทฤษฎีฐาน, ความเสี่ยงต่อการทุจริต และผลกระทบ. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 2(6), 56-66.

Sattawat Chanyanon and Sanya Kenaphoom. (2024). Digital Wallet Policy: Analysis of Origins, Theoretical Foundations, Corruption Risks, and Impacts. Journal of Interdisciplinary Social Development, 2(6), 56-66.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jisdiadp.2024.20>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

ประเมินผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบของกระเป๋าเงินดิจิทัล โดยสังเกตบทบาทของกระเป๋าเงินดิจิทัลในการส่งเสริมการเข้าถึงทางการเงินและความโปร่งใส ขณะเดียวกันก็ยอมรับความเสี่ยงต่อความเป็นส่วนตัวและช่องว่างทางดิจิทัลที่อาจเกิดขึ้นได้ บทความนี้สรุปว่า แม้ว่ากระเป๋าเงินดิจิทัลจะมีศักยภาพในการเปลี่ยนแปลง แต่การนำไปใช้ให้ประสบความสำเร็จนั้นต้องให้ความสนใจอย่างรอบคอบในเรื่องความปลอดภัย กฎระเบียบ และการเข้าถึง

คำสำคัญ: นโยบายดิจิทัลวอลเล็ต, การทุจริต, ผลกระทบทางเศรษฐกิจ, ความเสมอภาคทางสังคม, ทฤษฎีฐาน

Abstract

This article explores the digital wallet policy, analyzing its origins, theoretical foundations, fraud risks, and impacts. Digital wallets emerged from the rise of financial technology (fintech) that offers increased efficiency, security, and accessibility for financial transactions. Theoretical frameworks such as transaction cost economics and trust theory explain the increasing adoption of digital wallets, focusing on their ability to reduce transaction costs and increase user confidence through secure data management. Despite their benefits, the article highlights key concerns, particularly regarding fraud risks and security vulnerabilities, as these systems open new avenues for fraud and misuse without proper oversight. The article also assesses the positive and negative impacts of digital wallets, noting their role in promoting financial inclusion and transparency, while acknowledging the potential risks to privacy and digital divides. The article concludes that, despite the potential for digital wallets to be transformative, successful adoption requires careful attention to security, regulation, and accessibility.

Keywords: Digital wallet policy, Corruption, Economic impact, Social equity, Theoretical foundations

บทนำ

นโยบายกระเป๋าเงินดิจิทัลที่รัฐบาลของเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรีของไทยเสนอตั้งแต่ปี 2023 ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของกลยุทธ์ทางเศรษฐกิจของรัฐบาลที่มุ่งกระตุ้นการเติบโตและแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ นโยบายดังกล่าวซึ่งเป็นคำมั่นสัญญาในการหาเสียงที่สำคัญของพรรคเพื่อไทยในช่วงการเลือกตั้งทั่วไปในปี 2023 มุ่งหวังที่จะแจกจ่ายเงิน 10,000 บาทไทย (ประมาณ 280 ดอลลาร์) ให้กับประชาชนทุกคนที่มีอายุ 16 ปีขึ้นไปผ่านกระเป๋าเงินดิจิทัล เงินดังกล่าวสามารถใช้ได้ภายในรัศมี 4 กิโลเมตรจากที่อยู่อาศัยของผู้รับเท่านั้น โดยมีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นการใช้จ่ายในท้องถิ่นและกระตุ้นเศรษฐกิจในประเทศ (Bangkok Post, 2023) นโยบายนี้เกิดขึ้นในบริบทของการฟื้นตัวของประเทศไทยหลังการระบาดใหญ่ ซึ่งการเติบโตทางเศรษฐกิจค่อนข้างช้า โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบท และรัฐบาลกำลังแสวงหาวิธีการใหม่ๆ เพื่อกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศและลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้

ที่มาของนโยบายกระเป๋าเงินดิจิทัลมีรากฐานมาจากความมุ่งมั่นที่กว้างขึ้นของพรรคเพื่อไทยต่อมาตรการทางเศรษฐกิจแบบประชานิยม ในอดีต พรรคได้เน้นนโยบายที่ส่งเสริมการช่วยเหลือทางการเงินโดยตรงแก่ประชากรที่มีรายได้น้อย ดังที่เห็นได้ในรัฐบาลก่อนหน้าภายใต้ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งการโอนเงินสดและมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจถือเป็นหัวใจสำคัญ รัฐบาลของเศรษฐาได้ขยายมรดกนี้ แต่ด้วยการปรับเปลี่ยนให้ทันสมัยด้วยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นกลไกการกระจายสินค้า การใช้กระเป๋าเงินดิจิทัลสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของโลกที่มุ่งสู่เศรษฐกิจดิจิทัล ซึ่งการชำระเงินผ่านมือถือและโซลูชันเทคโนโลยีทางการเงินมีความโดดเด่นมากขึ้น (Kongkirati, 2023) ความคิดริเริ่มนี้ยังเชื่อมโยงกับเป้าหมายที่กว้างขึ้นของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลในประเทศไทย เนื่องจากรัฐบาลได้แสดงความสนใจที่จะวางตำแหน่งให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางระดับภูมิภาคสำหรับนวัตกรรมดิจิทัล ดังนั้น นโยบายกระเป๋าเงินดิจิทัลจึงไม่เพียงแต่เป็นมาตรการทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังเป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์ที่กว้างขึ้นเพื่อปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินของประเทศไทยให้ทันสมัยอีกด้วย อย่างไรก็ตาม นักวิจารณ์ได้แสดงความกังวลเกี่ยวกับความยั่งยืนและผลกระทบในระยะยาวของนโยบายกระเป๋าเงินดิจิทัล บางคนโต้แย้งว่าแม้ว่านโยบายดังกล่าวอาจช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในระยะสั้น แต่ก็มีความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดการขาดดุลการคลังและเป็นภาระหนักต่องบประมาณของประเทศ ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีคำถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการแจกเงินดังกล่าวในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจเชิงโครงสร้าง เช่น การว่างงาน ความไม่เท่าเทียม และผลผลิตที่หยุดชะงัก

(Chachavalpongpun, 2023) อย่างไรก็ตาม รัฐบาลของเศรษฐา ทวีสินยังคงมองในแง่ดีว่า นโยบายดังกล่าวจะบรรลุเป้าหมายที่ตั้งใจไว้ ได้แก่ การส่งเสริมการใช้จ่ายในประเทศ การสนับสนุนธุรกิจขนาดเล็ก และการฟื้นฟูเศรษฐกิจในท้องถิ่น โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทที่ได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอย่างไม่สมส่วน เมื่อนโยบายดังกล่าวถูกเปิดเผย นโยบายดังกล่าวจะทำหน้าที่เป็นการทดสอบที่สำคัญถึงความสามารถของรัฐบาลในการสร้างสมดุลระหว่างมาตรการเศรษฐกิจแบบประชานิยมกับการบริหารการเงินที่ยั่งยืน

นโยบายกระเป๋าเงินดิจิทัลยังมีความสำคัญต่อศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศไทย รัฐบาลเศรษฐา ทวีสิน กำลังส่งเสริมการนำเทคโนโลยีทางการเงิน (ฟินเทค) มาใช้ทั่วประเทศ โดยการใช้แพลตฟอร์มกระเป๋าเงินดิจิทัลเพื่อแจกจ่ายเงินทุน การเปลี่ยนแปลงนี้สอดคล้องกับแนวโน้มของโลกที่มุ่งสู่การชำระเงินดิจิทัลและสังคมไร้เงินสด ซึ่งมีส่วนสนับสนุนให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายในการเป็นผู้นำในภูมิภาคด้านเศรษฐกิจดิจิทัล (Kongkirati, 2023) รัฐบาลหวังว่าจะส่งเสริมความรู้ด้านดิจิทัลและบูรณาการคนไทยให้เข้ากับระบบการเงินอย่างเป็นทางการมากขึ้น โดยการนำกระเป๋าเงินดิจิทัลมาสู่ประชาชนหลายล้านคน การมีส่วนร่วมที่มากขึ้นในเศรษฐกิจดิจิทัลนี้จะช่วยขับเคลื่อนการสร้างสรรค์นวัตกรรม เพิ่มการเข้าถึงบริการทางการเงิน และสร้างโอกาสมากขึ้นสำหรับธุรกิจและผู้บริโภคในการทำธุรกรรมดิจิทัล ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญในตลาดโลกที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีมากขึ้น สุดท้าย นโยบายกระเป๋าเงินดิจิทัลยังมีความสำคัญในแง่ของผลกระทบทางการเมือง นโยบายนี้สะท้อนถึงวาระประชานิยมที่กว้างขึ้นของพรรคเพื่อไทย ซึ่งสานต่อมรดกของการแทรกแซงทางการเงินโดยตรงที่มุ่งลดความยากจนและส่งเสริมประชากรที่มีรายได้น้อย ในทางการเมือง นโยบายดังกล่าวช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับฐานเสียงชนบท ซึ่งโดยปกติแล้วสนับสนุนพรรคเพื่อไทย เนื่องจากพรรคเน้นที่การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในพื้นที่ชนบท ในแง่นี้ นโยบายกระเป๋าเงินดิจิทัลทำหน้าที่เป็นกลไกในการเสริมสร้างความภักดีทางการเมือง ขณะเดียวกันก็ตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจที่เร่งด่วน (Chachavalpongpun, 2023) นโยบายดังกล่าวเน้นย้ำถึงความสำคัญของการกำกับดูแลที่ตอบสนองและบทบาทของการแทรกแซงของรัฐในการบรรเทาวิกฤตเศรษฐกิจ ดังนั้น นอกเหนือจากผลกระทบทางเศรษฐกิจแล้ว นโยบายกระเป๋าเงินดิจิทัลยังมีน้ำหนักทางการเมืองอย่างมากในฐานะสัญลักษณ์ของความมุ่งมั่นของรัฐบาลในการพัฒนาอย่างครอบคลุมและการสนับสนุนประชากรที่ไม่ได้รับบริการเพียงพอในประเทศไทย

บทวิเคราะห์นโยบายดิจิทัลวอลเล็ต

ที่มาของดิจิทัลวอลเล็ต (The origin of digital wallet)

กระแสการเติบโตของดิจิทัลวอลเล็ตหรือที่เรียกอีกอย่างว่ากระเป๋าตังค์อิเล็กทรอนิกส์มีต้นกำเนิดมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีทางการเงิน (fintech) โดยรวม ซึ่งออกแบบมาเพื่อให้การทำธุรกรรมทางการเงินสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยมากขึ้น กระเป๋าตังค์ดิจิทัลเป็นระบบที่ให้ผู้ใช้งานสามารถจัดเก็บข้อมูลทางการเงินและทำธุรกรรมให้เสร็จสมบูรณ์ผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น สมาร์ทโฟนหรือคอมพิวเตอร์ การถือกำเนิดของกระเป๋าตังค์ดิจิทัลมีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับวิวัฒนาการอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีมือถือ อินเทอร์เน็ต และนวัตกรรมในการเข้ารหัสข้อมูล ซึ่งร่วมกันสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ปลอดภัยและมีประสิทธิภาพมากขึ้น (Kazan & Damsgaard, 2016) นวัตกรรมนี้เข้ามาแทนที่รูปแบบการชำระเงินแบบดั้งเดิม เช่น เงินสดและบัตรเครดิตทางกายภาพ ทำให้ผู้ใช้งานสามารถจัดการการเงินบนแพลตฟอร์มดิจิทัลได้อย่างยืดหยุ่นมากขึ้น

กระเป๋าตังค์ดิจิทัลมีต้นกำเนิดมาตั้งแต่ช่วงปลายทศวรรษปี 1990 และต้นทศวรรษปี 2000 โดยมีอีคอมเมิร์ซเข้ามาเป็นบทบาท ซึ่งจำเป็นต้องมีวิธีการชำระเงินออนไลน์ที่ปลอดภัย บริษัทต่างๆ เช่น PayPal เป็นกลุ่มแรกๆ ที่ทำให้แนวคิดนี้เป็นที่นิยม โดยให้ผู้ใช้งานสามารถเชื่อมโยงบัญชีธนาคารและบัตรเครดิตของตนกับระบบออนไลน์เพื่อให้ซื้อสินค้าได้ง่ายขึ้น (Au & Kauffman, 2008) เมื่อเทคโนโลยีโทรศัพท์มือถือก้าวหน้าขึ้น การพัฒนาของกระเป๋าตังค์ดิจิทัลก็ก้าวหน้าตามไปด้วย ในช่วงกลางทศวรรษ 2010 การแพร่หลายของสมาร์ทโฟน การปรับปรุงการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต และการขยายตัวของแอปธนาคารบนมือถือ ทำให้กระเป๋าตังค์ดิจิทัลได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายไปทั่วโลก ปัจจุบัน ระบบต่างๆ เช่น Apple Pay, Google Wallet และแอปพลิเคชันฟินเทคในประเทศต่างๆ ได้ปฏิวัติวิธีการเก็บเงินและการทำธุรกรรมประจำวันของผู้คน

นอกจากปัจจัยความสะดวกสบายแล้ว กระเป๋าตังค์ดิจิทัลยังได้รับความนิยมเนื่องจากมีคุณลักษณะด้านความปลอดภัยที่ปรับปรุงดีขึ้นเมื่อเทียบกับวิธีการชำระเงินแบบดั้งเดิม กระเป๋าตังค์เหล่านี้ใช้การเข้ารหัส การสร้างโทเคน และการตรวจสอบทางชีวภาพ (เช่น ลายนิ้วมือหรือการจดจำใบหน้า) เพื่อปกป้องข้อมูลทางการเงินที่ละเอียดอ่อน การผสมรวมมาตรการด้านความปลอดภัยเหล่านี้ช่วยลดการฉ้อโกงและการขโมยข้อมูลประจำตัว ทำให้กระเป๋าตังค์ดิจิทัลเป็นตัวเลือกที่น่าสนใจสำหรับทั้งผู้บริโภคและธุรกิจ (Kazan &

Damsgaard, 2016) เนื่องจากกระเป๋าสตางค์ดิจิทัลมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงกลายมาเป็นส่วนสำคัญของระบบนิเวศทางการเงินระดับโลก โดยมีการใช้งานที่ขยายออกไปนอกเหนือจากธุรกรรมส่วนบุคคล ไปจนถึงบริการสาธารณะ การชำระเงินทางธุรกิจ และการโอนเงินข้ามพรมแดน

ทฤษฎีฐานของดิจิทัลวอลเลต (Theories underlying digital wallets)

ทฤษฎีต่างๆ มากมายสนับสนุนการนำมาใช้และการใช้กระเป๋าเงินดิจิทัลอย่างแพร่หลาย โดยเน้นที่การเพิ่มประสิทธิภาพการทำธุรกรรม ลดความเสี่ยงในการจัดการเงินสด และปรับปรุงการเข้าถึงบริการทางการเงิน ทฤษฎีหลักคือเศรษฐศาสตร์ต้นทุนการทำธุรกรรม (TCE) ซึ่งตั้งสมมติฐานว่ากระเป๋าเงินดิจิทัลช่วยลดต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางการเงินแบบดั้งเดิม กระเป๋าเงินดิจิทัลช่วยปรับกระบวนการชำระเงินให้คล่องตัวขึ้นโดยขจัดความจำเป็นในการใช้เงินสด ลดเวลา ความพยายาม และต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางการเงินด้วยการทำให้การชำระเงินรวดเร็วและสะดวกยิ่งขึ้น กระเป๋าเงินดิจิทัลจึงเพิ่มประสิทธิภาพการทำธุรกรรม ซึ่งเป็นที่ดึงดูดใจทั้งธุรกิจและผู้บริโภคในเศรษฐกิจดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Williamson, 1981)

ทฤษฎีพื้นฐานอีกประการหนึ่งคือทฤษฎีการจัดการความเสี่ยง ซึ่งกล่าวถึงความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการพกและใช้เงินสด เช่น การโจรกรรมหรือสูญหาย กระเป๋าเงินดิจิทัลบรรเทาความเสี่ยงเหล่านี้โดยจัดเก็บเงินในระบบอิเล็กทรอนิกส์และเสนอการป้องกันหลายชั้นผ่านการเข้ารหัสและการตรวจสอบทางชีวภาพ ทฤษฎีการเข้ารหัสเป็นรากฐานของความปลอดภัยภายในระบบกระเป๋าสตางค์ดิจิทัล โดยที่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการเข้ารหัสช่วยให้การจัดการข้อมูลและธุรกรรมทางการเงินมีความปลอดภัย (Rivest, Shamir และ Adleman, 1978) โดยใช้เทคโนโลยีการเข้ารหัสและโทเคน กระเป๋าสตางค์ดิจิทัลจึงมอบสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับผู้ใช้ในการทำธุรกรรม ทำให้มั่นใจได้ว่าข้อมูลที่ละเอียดอ่อน เช่น หมายเลขบัญชีและรหัสผ่านได้รับการปกป้องจากการฉ้อโกงและการโจรกรรม ซึ่งจะช่วยเพิ่มความมั่นใจของผู้ใช้และลดความเสี่ยงโดยธรรมชาติในการจัดการเงินสดได้อย่างมาก

นอกจากนี้ ทฤษฎีความน่าเชื่อถือยังมีบทบาทสำคัญในการนำกระเป๋าสตางค์ดิจิทัลมาใช้ ผู้ใช้มีแนวโน้มที่จะนำเทคโนโลยีกระเป๋าสตางค์ดิจิทัลมาใช้มากขึ้นเมื่อพวกเขาเชื่อว่าระบบนั้นเชื่อถือได้และปลอดภัย กระเป๋าสตางค์ดิจิทัลสร้างความไว้วางใจให้กับผู้ใช้ผ่านการผสมรวมระบบการจัดการข้อมูลที่ปลอดภัยและอินเทอร์เน็ตเพชที่ใช้งานง่ายซึ่งให้ความสำคัญกับความเป็น

ส่วนตัวและความปลอดภัย (Gefen, Karahanna และ Straub, 2003) ความไว้วางใจในกระเป๋าสตางค์ดิจิทัลได้รับการเสริมสร้างด้วยการสนับสนุนที่แข็งแกร่งจากสถาบันต่างๆ เช่น ธนาคาร สถาบันการเงิน และบริษัทเทคโนโลยีที่เชื่อถือได้ การรับรองความปลอดภัยและความน่าเชื่อถือของธุรกรรมดิจิทัล ทำให้ระบบกระเป๋าสตางค์ดิจิทัลได้รับการนำไปใช้อย่างแพร่หลายมากขึ้น โดยเฉพาะในตลาดที่ความเชื่อมั่นต่อระบบธนาคารแบบดั้งเดิมอาจต่ำ

ความเสี่ยงดิจิทัลวอลเล็ตต่อการทุจริต (Digital Wallets Risk of Fraud)

แม้ว่ากระเป๋าสตางค์ดิจิทัลจะสะดวกและมีประสิทธิภาพ แต่ก็เสี่ยงต่อการฉ้อโกงในรูปแบบต่างๆ เช่น การขโมยข้อมูลประจำตัว การแฮ็กบัญชี และการฉ้อโกงทางการเงิน การขโมยข้อมูลประจำตัวเกิดขึ้นเมื่อผู้ไม่ประสงค์ดีเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต เช่น ข้อมูลรับรองการเข้าสู่ระบบหรือข้อมูลการชำระเงิน ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการทำธุรกรรมฉ้อโกงได้ ความเสี่ยงนี้จะเพิ่มมากขึ้นในระบบกระเป๋าสตางค์ดิจิทัลหากมีช่องโหว่ด้านความปลอดภัย เช่น รหัสผ่านที่อ่อนแอ การเข้ารหัสที่ไม่เพียงพอ หรือการเก็บข้อมูลผู้ใช้ที่ไม่ปลอดภัย (Khan & Alshare, 2019) เนื่องจากกระเป๋าสตางค์ดิจิทัลจัดเก็บข้อมูลทางการเงินที่ละเอียดอ่อน จึงกลายเป็นเป้าหมายที่น่าสนใจสำหรับอาชญากรทางไซเบอร์ ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์จากช่องโหว่เหล่านี้เพื่อกระทำการฉ้อโกงได้

การแฮ็กบัญชีเป็นความเสี่ยงทั่วไปอีกประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับกระเป๋าสตางค์ดิจิทัล โดยผู้โจมตีจะเจาะเข้าบัญชีผู้ใช้เพื่อทำธุรกรรมที่ไม่ได้รับอนุญาต การแฮ็กอาจเกิดขึ้นได้จากการโจมตีแบบฟิชชิง มัลแวร์ หรือการใช้ประโยชน์จากช่องโหว่ของระบบ ตัวอย่างเช่น มาตรการรักษาความปลอดภัยที่อ่อนแอ เช่น โปรโตคอลการเข้ารหัสที่ไม่ดีหรือซอฟต์แวร์ที่ไม่ได้รับการแก้ไข อาจทำให้ผู้ใช้เสี่ยงต่อการถูกแฮ็ก (Liao & Cheung, 2002) ผู้โจมตีอาจใช้กลวิธีทางวิศวกรรมสังคมเพื่อหลอกล่อให้ผู้ใช้เปิดเผยข้อมูลที่ละเอียดอ่อน ทำให้พวกเขาสามารถเข้าถึงบัญชีได้ หากขาดการตรวจสอบปัจจัยหลายอย่างหรือการตรวจสอบธุรกรรมแบบเรียลไทม์ที่เหมาะสม ผู้ใช้จะมีความเสี่ยงสูงที่จะสูญเสียทางการเงินเนื่องจากการละเมิดบัญชี

นอกจากนี้ การฉ้อโกงทางการเงินอาจเกิดขึ้นได้จากการกระทำที่ไม่เป็นธรรมของผู้ใช้หรือแม้แต่ผู้ให้บริการ ซึ่งเน้นย้ำถึงความสำคัญของความไว้วางใจในระบบกระเป๋าสตางค์ดิจิทัล กิจกรรมฉ้อโกงอาจเกี่ยวข้องกับการจัดการธุรกรรม การกล่าวอ้างเท็จ หรือการใช้ประโยชน์จากข้อบกพร่องของระบบเพื่อดำเนินการเคลื่อนไหวทางการเงินที่ไม่ได้รับอนุญาต ในบางกรณี ผู้ให้บริการที่ไร้จริยธรรมอาจใช้ข้อมูลของผู้ใช้ในทางที่ผิดหรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมซึ่งทำให้ผู้ใช้เสี่ยงมากขึ้น จุดอ่อนเหล่านี้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการใช้มาตรการรักษาความปลอดภัย

ที่แข็งแกร่ง รวมถึงการเข้ารหัส การสร้างโทเคน การตรวจสอบปัจจัยหลายอย่าง และการอัปเดตระบบเป็นประจำ เพื่อลดความเสี่ยงจากการฉ้อโกงในระบบกระเป๋าตังค์ดิจิทัล (Srivastava & Kaushik, 2015) ยิ่งไปกว่านั้น บทบาทของกรอบการกำกับดูแลและการกำกับดูแลที่เข้มแข็งของสถาบันยังถือเป็นสิ่งสำคัญในการทำให้แน่ใจว่าทั้งผู้ให้บริการและผู้ใช้อยึดมั่นในแนวทางปฏิบัติที่เป็นธรรมและมาตรฐานความปลอดภัย

ผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบ (Positive and Negative Impacts of Digital Wallets)

ผลกระทบเชิงบวก:

กระเป๋าตังค์ดิจิทัลมีข้อดีที่สำคัญหลายประการโดยทำให้ธุรกรรมทางการเงินมีประสิทธิภาพมากขึ้นและลดความต้องการเงินสด ทำให้การชำระเงินมีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยให้ผู้ใช้สามารถทำธุรกรรมได้อย่างรวดเร็วผ่านสมาร์ทโฟนหรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ เพิ่มความสะดวกให้กับทั้งผู้บริโภคและธุรกิจ นอกจากนี้ กระเป๋าตังค์ดิจิทัลยังส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงิน โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลหรือพื้นที่ที่บริการธนาคารแบบดั้งเดิมอาจมีข้อจำกัด ด้วยการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีมือถือ กระเป๋าตังค์ดิจิทัลจึงช่วยให้บุคคลที่ไม่มีบัญชีธนาคารสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินได้ ทำให้พวกเขาสามารถมีส่วนร่วมในเศรษฐกิจอย่างเป็นทางการได้ (Kikulwe, Fischer และ Qaim, 2014) ประโยชน์สำคัญอีกประการหนึ่งคือความโปร่งใสที่กระเป๋าตังค์ดิจิทัลนำมาสู่การจัดการทางการเงิน กระเป๋าตังค์ดิจิทัลช่วยให้ผู้ใช้ติดตามรูปแบบการใช้จ่ายได้อย่างง่ายดาย ช่วยปรับปรุงความรับผิดชอบทางการเงินส่วนบุคคลและลดโอกาสการฉ้อโกงหรือการจัดการที่ไม่เหมาะสมทั้งในบริบทส่วนบุคคลและทางธุรกิจ

ผลกระทบเชิงลบ:

แม้จะมีข้อดีเหล่านี้ กระเป๋าตังค์ดิจิทัลก็ยังนำเสนอความท้าทาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยของข้อมูล เนื่องจากกระเป๋าตังค์ดิจิทัลจัดเก็บข้อมูลทางการเงินและข้อมูลส่วนบุคคลที่ละเอียดอ่อน กระเป๋าตังค์ดิจิทัลจึงกลายเป็นเป้าหมายของอาชญากรทางไซเบอร์ หากมาตรการรักษาความปลอดภัย เช่น การเข้ารหัสหรือการพิสูจน์ตัวตนหลายปัจจัยนั้นอ่อนแอ ผู้ใช้จะต้องเผชิญกับความเสี่ยงในการละเมิดข้อมูล การขโมยข้อมูลประจำตัว และการฉ้อโกงทางการเงิน (Srivastava & Kaushik, 2015) นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับกระเป๋าตังค์ดิจิทัลอาจทำให้ความไม่เท่าเทียม

กันทางสังคมรุนแรงขึ้น เนื่องจากบุคคลทุกคนไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีหรือความรู้ที่จำเป็นในการใช้ระบบเหล่านี้ได้อย่างเท่าเทียมกัน ตัวอย่างเช่น ผู้สูงอายุ ประชากรในชนบท หรือบุคคลที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีจำกัด อาจประสบปัญหาในการนำกระเป๋าเงินดิจิทัลมาใช้ ซึ่งส่งผลให้พวกเขาไม่ได้รับบริการทางการเงินบางประเภท ช่องว่างทางดิจิทัลนี้เสี่ยงต่อการทำให้กลุ่มที่เปราะบางถูกละเลย และสร้างอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมในเศรษฐกิจดิจิทัล

สรุป

สรุปด้วยการเน้นย้ำถึงลักษณะหลายแง่มุมของนโยบายกระเป๋าเงินดิจิทัล โดยเน้นทั้งศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายโดยธรรมชาติของนโยบายเหล่านี้ ต้นกำเนิดของกระเป๋าเงินดิจิทัลมีรากฐานมาจากการเติบโตของเทคโนโลยีทางการเงิน ซึ่งได้ปฏิวัติธุรกรรมทางการเงินด้วยการทำให้มีประสิทธิภาพ ปลอดภัย และเข้าถึงได้มากขึ้น รากฐานทางทฤษฎี เช่น เศรษฐศาสตร์ต้นทุนธุรกรรมและทฤษฎีความน่าเชื่อถือ เป็นรากฐานของการนำกระเป๋าเงินดิจิทัลมาใช้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเทคโนโลยีเหล่านี้ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเงินสด และเพิ่มความไว้วางใจของผู้ใช้ผ่านการจัดการข้อมูลที่ปลอดภัยได้อย่างไร

อย่างไรก็ตาม บทความนี้ยังกล่าวถึงความกังวลที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับความเสี่ยงจากการทุจริตและช่องโหว่ด้านความปลอดภัย เมื่อกระเป๋าเงินดิจิทัลแพร่หลายมากขึ้น กระเป๋าเงินดิจิทัลก็จะเปิดช่องทางใหม่ๆ สำหรับการฉ้อโกงและการทุจริตหากไม่มีกรอบการกำกับดูแลและโปรโตคอลความปลอดภัยที่เหมาะสม บทความนี้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการใช้การเข้ารหัสที่แข็งแกร่ง การตรวจสอบหลายปัจจัย และการกำกับดูแลที่โปร่งใสเพื่อลดความเสี่ยงเหล่านี้

ในที่สุด บทความนี้จะประเมินผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบของนโยบายกระเป๋าเงินดิจิทัล ในแง่หนึ่ง ระบบเหล่านี้ส่งเสริมการเข้าถึงทางการเงิน ความโปร่งใส และความสะดวกสบาย โดยเฉพาะในภูมิภาคที่ไม่ได้รับการบริการเพียงพอ ในอีกแง่หนึ่ง ระบบเหล่านี้ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อความเป็นส่วนตัวและอาจทำให้ความไม่เท่าเทียมกันรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มประชากรที่ขาดการเข้าถึงเทคโนโลยีหรือความรู้ที่จำเป็น ข้อสรุปชี้ให้เห็นว่าแม้ว่ากระเป๋าเงินดิจิทัลจะมีข้อดีมากมาย แต่การพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับความปลอดภัย กฎระเบียบ และการรวมเข้าไว้ด้วยกันนั้นมีความจำเป็นเพื่อให้แน่ใจว่าผลประโยชน์ต่างๆ จะได้รับการกระจายอย่างเท่าเทียมกันและลดความเสี่ยงต่อการทุจริตให้เหลือน้อยที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- Au, Y. A., & Kauffman, R. J. (2008). The economics of mobile payments: Understanding stakeholder issues for an emerging financial technology application. *Electronic Commerce Research and Applications*, 7(2), 141-164.
- Bangkok Post. (2023). Pheu Thai's 10,000 baht digital wallet plan: Will it work?. <https://www.bangkokpost.com>
- Chachavalpongpun, P. (2023). Populism and fiscal responsibility in Thailand: The digital wallet dilemma. *Journal of Southeast Asian Affairs*, 45(2), 123-135.
- Gefen, D., Karahanna, E., & Straub, D. W. (2003). Trust and TAM in online shopping: An integrated model. *MIS Quarterly*, 27(1), 51-90.
- Kazan, E., & Damsgaard, J. (2016). Towards a market entry framework for digital payment platforms. *Communications of the Association for Information Systems*, 38(1), 761-785.
- Khan, I., & Alshare, K. (2019). Predicting mobile payment adoption: An enhanced technology acceptance model. *International Journal of Mobile Communications*, 17(5), 533-554.
- Kikulwe, E. M., Fischer, E., & Qaim, M. (2014). Mobile money, smallholder farmers, and household welfare in Kenya. *PLoS ONE*, 9(10), e109804.
- Kongkirati, P. (2023). The digital wallet and Thailand's economic future: Policy, politics, and possibilities. *Southeast Asia Economic Review*, 62(1), 78-94.
- Liao, Z., & Cheung, M. T. (2002). Internet-based e-banking and consumer attitudes: An empirical study. *Information & Management*, 39(4), 283-295.
- Rivest, R. L., Shamir, A., & Adleman, L. (1978). A method for obtaining digital signatures and public-key cryptosystems. *Communications of the ACM*, 21(2), 120-126.

Srivastava, P., & Kaushik, N. (2015). Secure transaction management in digital payment systems: Challenges and solutions. *Journal of Financial Services Marketing*, 20(4), 287-294.

Williamson, O. E. (1981). The economics of organization: The transaction cost approach. *American Journal of Sociology*, 87(3), 548-577.

มือที่มองไม่เห็นของผู้กุมอำนาจการเมืองไทย*

THE INVISIBLE HAND OF THOSE HOLDING POWER IN THAI POLITICS

สนธยา บัวผาย¹ และ สันญา เคนาภูมิ²

Sontaya Buaphai¹ and Sanya Kenaphoom²

¹⁻²คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹⁻²Faculty of Political Science and Public Administration, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand

Corresponding Author's Email: Satawat87@gmail.com

Received 5 October 2024; Revised 7 December 2024; Accepted 8 December 2024

บทคัดย่อ

ต้นกำเนิดของ “มือที่มองไม่เห็น” ในทางการเมืองของไทยนั้นสืบย้อนไปถึงโครงสร้างอำนาจทางประวัติศาสตร์ของประเทศ โดยเฉพาะกองทัพ ซึ่งมีอิทธิพลอย่างมากนับตั้งแต่การปฏิวัติในปี 2475 ที่ยุติการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มือที่มองไม่เห็นนี้แสดงถึงพลังที่มองไม่เห็นแต่ทรงพลัง เช่น กองทัพ กลุ่มชนชั้นนำชนชั้นสูงในระบบราชการ และกลุ่มนักธุรกิจที่มีอิทธิพลซึ่งกำหนดผลลัพธ์ทางการเมืองในขณะดำเนินการอยู่เบื้องหลัง ความสำคัญของมือที่มองไม่เห็นอยู่ที่การรักษาเสถียรภาพและการควบคุมของชนชั้นสูง ซึ่งมักจะต้องแลกมาด้วยการปฏิรูปประชาธิปไตยและความโปร่งใสทางการเมือง

“มือที่มองไม่เห็น” ของผู้กุมอำนาจทางการเมืองของไทย หมายถึง อิทธิพลที่มองไม่เห็นแต่ทรงพลังของ ทหาร ข้าราชการชั้นสูง ผู้ประกอบการ และเครือข่ายอุปถัมภ์ที่มีอิทธิพลต่อวิถีการเมืองของประเทศ มือที่มองไม่เห็นนี้สามารถทำหน้าที่เป็นพลังในการสร้างเสถียรภาพได้ แต่

Citation:

* สนธยา บัวผาย และ สันญา เคนาภูมิ. (2567). มือที่มองไม่เห็นของผู้กุมอำนาจการเมืองไทย. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาศคม, 2(6), 67-88.

Sontaya Buaphai and Sanya Kenaphoom. (2024). The Invisible Hand of Those Holding Power in Thai Politics. Journal of Interdisciplinary Social Development, 2(6), 67-88.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jisdiadp.2024.21>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

ก็เป็นอุปสรรคต่อการปฏิรูปประชาธิปไตยได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อขบวนการเรียกร้องประชาธิปไตยได้รับแรงผลักดันและผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบการเมือง

คำสำคัญ: มือที่มองไม่เห็น, อำนาจการครองอำนาจ, การเมืองไทย

Abstract

The origins of the “invisible hand” in Thai politics can be traced back to the country’s historical power structures, particularly the military, which have exerted significant influence since the 1932 revolution that ended absolute monarchy. The invisible hand represents the invisible but powerful forces, such as the military, the monarchy, the bureaucratic elite, and influential businessmen, who determine political outcomes while operating behind the scenes. The importance of the invisible hand lies in the stability and control of the elite, often at the expense of democratic reform and political transparency.

The “invisible hand” of those holding political power in Thailand refers to the invisible but powerful influence of the military, high-ranking bureaucrats, entrepreneurs, and patronage networks that influence the country’s political trajectory. This invisible hand can act as a stabilizing force, but it can also be an obstacle to democratic reform, especially when the pro-democracy movement gains momentum and pushes for changes in the political system.

Keywords: Invisible hand, Holding power, Thai politics

บทนำ

วิวัฒนาการของการเมืองไทยถูกกำหนดรูปร่างโดยปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนของปัจจัยทางประวัติศาสตร์ สังคม และสถาบัน เริ่มตั้งแต่การปฏิวัติในปี 2475 ที่เปลี่ยนประเทศไทยจากการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นราชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ ประเทศประสบกับการรัฐประหารหลายครั้ง การปฏิรูปการเมือง และการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ ทศวรรษแรกๆ หลังการปฏิวัติมีลักษณะไม่มั่นคง โดยมีช่วงเวลาสลับกันระหว่างการปกครองโดยทหารและรัฐบาลพลเรือนที่ดำรงอยู่ได้ไม่นาน ระบบการเมืองของไทยในช่วงเวลานี้มีลักษณะเด่นที่กลุ่มชน

ชั้นนำมีอำนาจเหนือ โดยเฉพาะกองทัพและระบบราชการ ซึ่งมีอำนาจอย่างมากในการกำหนดทิศทางของรัฐบาล (McCargo, 2005) แม้จะมีการจัดตั้งกรอบรัฐธรรมนูญ แต่ในช่วงแรกๆ ดังกล่าว ประชาชนมีส่วนร่วมได้จำกัด เนื่องจากภูมิทัศน์ทางการเมืองส่วนใหญ่อยู่ภายใต้การควบคุมของกลุ่มชนชั้นนำ

การเติบโตของการเมืองแบบเลือกตั้งในช่วงทศวรรษ 1980 และ 1990 ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในการเมืองไทย ในช่วงเวลานี้ ประเทศได้เคลื่อนตัวไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น โดยมีพรรคการเมือง การเลือกตั้ง และการมีส่วนร่วมของประชาชนเพิ่มมากขึ้น รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ซึ่งมักเรียกกันว่า "รัฐธรรมนูญของประชาชน" ถือเป็นประวัติศาสตร์การเมืองที่สำคัญของไทย โดยมุ่งหวังที่จะส่งเสริมความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการตรวจสอบอำนาจบริหารที่มากขึ้น อย่างไรก็ตาม การเกิดขึ้นของผู้นำประชานิยม เช่น ทักษิณ ชินวัตร ในช่วงต้นทศวรรษ 2000 ทำให้ภูมิทัศน์ทางการเมืองเปลี่ยนแปลงไป นโยบายของทักษิณซึ่งดึงดูดผู้มีสิทธิเลือกตั้งในชนบทและกลุ่มรายได้ต่ำ ได้ท้าทายกลุ่มชนชั้นนำแบบดั้งเดิม รวมถึงกองทัพส่งผลให้เกิดความแตกแยกทางการเมืองและการรัฐประหารตามมาในปี 2549 และ 2557 (Hewison, 2010) เหตุการณ์เหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความตึงเครียดที่ยังรากลึกระหว่างประชาธิปไตยและการควบคุมของชนชั้นนำ

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา วิวัฒนาการของการเมืองไทยได้รับการหล่อหลอมมากขึ้นจากขบวนการเรียกร้องประชาธิปไตยที่เติบโตขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่ การเคลื่อนไหวเหล่านี้เรียกร้องให้มีการปฏิรูปเพื่อลดอิทธิพลของกองทัพในทางการเมือง โดยเรียกร้องเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตยและสิทธิพลเมืองมากขึ้น (Pavin, 2020) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประท้วงในปี 2020-2021 ได้เน้นย้ำถึงการเปลี่ยนแปลงของรุ่นต่อรุ่นอย่างมีนัยสำคัญในจิตสำนึกทางการเมือง เนื่องจากเยาวชนไทยเรียกร้องความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริงมากขึ้น แม้ว่ารัฐบาลที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทัพจะพยายามปราบปรามผู้เห็นต่าง แต่การพัฒนาทางการเมืองของไทยยังคงมีลักษณะเฉพาะคือการต่อสู้ระหว่างกองกำลังอนุรักษ์นิยมที่พยายามรักษาสถานะเดิมและขบวนการปฏิรูปที่ผลักดันการเปลี่ยนแปลงในระบอบประชาธิปไตย

การพัฒนาทางการเมืองของประเทศไทยได้รับผลกระทบจากความไม่มั่นคงอย่างต่อเนื่องและความท้าทายที่เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากความขัดแย้งที่ยังรากลึกระหว่างระบอบเผด็จการและความปรารถนาในระบอบประชาธิปไตย ในอดีต กองทัพมี

บทบาทโดดเด่น โดยมักแทรกแซงกระบวนการทางการเมืองผ่านการรัฐประหาร ซึ่งบ่อนทำลายสถาบันประชาธิปไตย การหยุดชะงักของการปกครองของพลเรือนบ่อยครั้งนี้ขัดขวางการเสริมสร้างบรรทัดฐานประชาธิปไตย นอกจากนี้ ระบบการเมืองยังได้รับผลกระทบจากอิทธิพลของเครือข่ายอุปถัมภ์และกลุ่มชนชั้นนำที่มักใช้ประโยชน์จากอำนาจทางเศรษฐกิจเพื่อบงการผลการเลือกตั้งและการตัดสินใจด้านนโยบาย ส่งผลให้การพัฒนาประชาธิปไตยยิ่งแย่ลงไปอีก (Chambers & Waitoolkiat, 2016) พลวัตเหล่านี้ก่อให้เกิดรูปแบบวงจรของความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลที่ได้รับการเลือกตั้งและระบอบการปกครองที่กองทัพหนุนหลัง ส่งผลให้เกิดความแตกแยกทางการเมืองและขาดเสถียรภาพในระยะยาว ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งในการพัฒนาการเมืองของไทยคือความแตกแยกทางสังคมที่ลึกซึ้ง โดยเฉพาะระหว่างประชากรในเมืองและชนบท รวมถึงอิทธิพลของลัทธิชาตินิยมแบบราชานิยม ภูมิทัศน์ทางการเมืองมักถูกหล่อหลอมโดยความแตกแยกระหว่างกลุ่มสนับสนุนประชาธิปไตย ซึ่งมักได้รับการสนับสนุนจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งในชนบท และกลุ่มอนุรักษ์นิยมแบบราชานิยม ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากกองทัพและชนชั้นนำในเมือง ความแตกแยกดังกล่าวได้กระตุ้นให้เกิดการแบ่งขั้วทางการเมืองดังที่เห็นได้จากการเผชิญหน้าระหว่างกลุ่ม "เสื้อแดง" และ "เสื้อเหลือง" ยิ่งไปกว่านั้น การรวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลางในกรุงเทพฯ ยังทำให้พื้นที่รอบนอกถูกละเลย ส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำในภูมิภาคและความแตกแยกทางการเมืองทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น (McCargo, 2020) ความตึงเครียดเหล่านี้ เมื่อรวมกับการขาดกระบวนการทางการเมืองที่ครอบคลุมและโปร่งใส ยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาการเมืองของไทย

คนที่อยู่เบื้องหลังฉากของการเมืองไทย

ในการเมืองไทย บุคคลที่อยู่เบื้องหลังมักถูกเรียกว่า "มือที่มองไม่เห็น" หรือผู้มีอำนาจ มีบทบาทสำคัญในการกำหนดภูมิทัศน์ทางการเมือง บุคคลเหล่านี้มักเป็นกลุ่มชนชั้นนำที่มีอิทธิพล เช่น เจ้าพ่อธุรกิจ ผู้นำกองทัพ และที่ปรึกษาของราชวงศ์ ซึ่งมีอำนาจควบคุมการตัดสินใจทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญโดยไม่ต้องดำรงตำแหน่งอย่างเป็นทางการ อิทธิพลของพวกเขามาจากอำนาจทางเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์เชิงยุทธศาสตร์ และความสามารถในการระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนหรือบ่อนทำลายผู้มีบทบาททางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บทบาทที่ยั่งยืนของกองทัพในการเมืองไทยมีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับผู้มีบทบาทเบื้องหลังเหล่านี้ เนื่องจากพวกเขามักจะกำหนดผลลัพธ์ทางการเมืองโดยการสนับสนุนการรัฐประหารหรือกดดันรัฐบาลให้สอดคล้องกับผลประโยชน์ของตน (McCargo & Ukrist, 2005) ชัยอำนาจที่ซ่อนเร้นนี้ทำให้กระบวนการประชาธิปไตยอย่างเป็นทางการ เช่น การเลือกตั้ง มีประสิทธิภาพ

น้อยลง เนื่องจากผู้ที่มีอิทธิพลอย่างไม่เป็นทางการจำนวนมากมักจะลบล้างเจตจำนงของประชาชนด้วยวิธีการที่ไม่โปร่งใส ความสำคัญของผู้ที่มีอิทธิพลเบื้องหลังเหล่านี้ยังเห็นได้ชัดจากวิธีที่พวกเขารักษาสถียรภาพทางการเมืองและความต่อเนื่องท่ามกลางความวุ่นวายทางการเมืองที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในประเทศไทย ผู้ที่มีอิทธิพลเบื้องหลังเหล่านี้มักทำหน้าที่เป็นคนกลางในช่วงเวลาที่วิกฤตทางการเมือง โดยคอยหาทางระหว่างกลุ่มที่ขัดแย้งกันและรักษาผลประโยชน์ของสถาบันที่มีอำนาจ ตัวอย่างเช่น กลุ่มชนชั้นนำซึ่งแยกจากการเมืองภายนอกแล้วถูกใช้และแอบอ้างจากชนชั้นนำในการให้ร้ายฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง ดังนั้น แม้ว่าเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองจะปรากฏให้เห็นในแว่นหน้า แต่บ่อยครั้งที่ผู้คนเบื้องหลังเป็นผู้ทำให้แน่ใจว่าระบบการเมืองของประเทศไทยยังคงทนทานต่อแรงกดดันทั้งภายในและภายนอก (Ockey, 2004) พลวัตนี้เน้นย้ำถึงความซับซ้อนของการเมืองไทย ซึ่งสถาบันประชาธิปไตยอย่างเป็นทางการได้รับอิทธิพลอย่างมากจากโครงสร้างอำนาจที่ไม่เป็นทางการ

บทบาทของมือที่มองไม่เห็นในการเมืองไทย

แนวคิดเรื่อง “มือที่มองไม่เห็น” ในทางการเมืองของไทยหมายถึงอิทธิพลของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ดำเนินการเบื้องหลังเพื่อกำหนดผลลัพธ์ทางการเมืองโดยที่สาธารณชนไม่เห็นโดยตรง ผู้กระทำการเหล่านี้ได้แก่ เจ้าหน้าที่ทหาร ที่ปรึกษาของราชวงศ์ ชนชั้นสูงทางธุรกิจที่มีอิทธิพล และเทคโนโลยีโนแครต ซึ่งมักมีอำนาจอย่างมากแม้จะไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอย่างเป็นทางการ บทบาทของพวกเขามีความสำคัญอย่างยิ่งในการรักษาสมดุลของอำนาจ โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่มีการเมืองไม่มั่นคงหรือในช่วงเปลี่ยนผ่านรัฐบาล ตัวอย่างเช่น กองทัพทำหน้าที่เป็น “มือที่มองไม่เห็น” ที่มีอำนาจเหนือตลอดประวัติศาสตร์การเมืองสมัยใหม่ของไทย โดยวางแผนการรัฐประหารและกำหนดนโยบายของรัฐบาลเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตนเองและกลุ่มชนชั้นนำ (McCargo, 2005) อิทธิพลของกลุ่มชนชั้นนำ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากผู้รักชาติภายในกองทัพและระบบราชการ ทำให้บทบาทของผู้กระทำการเบื้องหลังเหล่านี้ในการขึ้นการตัดสินใจทางการเมืองยิ่งฝังรากลึกลงไปอีก

“มือที่มองไม่เห็น” นี้มักจะทำให้มั่นใจได้ว่าแม้จะมีผลการเลือกตั้งหรือการเปลี่ยนแปลงผู้นำทางการเมือง แต่ผลประโยชน์หลักบางประการก็ยังคงได้รับการปกป้อง ตัวอย่างเช่น ในขณะที่ประเทศไทยได้จัดการเลือกตั้งและเปิดโอกาสให้มีกระบวนการประชาธิปไตย อำนาจที่แท้จริงมักตกอยู่กับบุคคลที่ซ่อนเร้นเหล่านี้ ซึ่งคอยรับประกันความต่อเนื่องของอำนาจทาง

การเมืองของชนชั้นนำ ผ่านทางเครือข่ายอุปถัมภ์ การล๊อบบี้ และการควบคุมสถาบันสำคัญ เช่น ฝ่ายตุลาการและกองกำลังรักษาความปลอดภัย ผู้มีอิทธิพลเหล่านี้ป้องกันการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงซึ่งอาจทำลายสถานะเดิมได้ (Connors, 2007) อิทธิพลของพวกเขาทำให้การเมืองไทย โปร่งใสน้อยลงและทำให้เป็นประชาธิปไตยได้ยากขึ้น เนื่องจากเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการเลือกตั้ง และสถาบันการเมืองอย่างเป็นทางการมักจะตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้มีอิทธิพลที่มีอำนาจมากกว่าแต่ไม่เด่นชัดเหล่านี้

ดังนั้นการศึกษาบทความเรื่อง “มือที่มองไม่เห็นของผู้กุมอำนาจในการเมืองไทย” มีรากฐานมาจากความจำเป็นในการทำความเข้าใจโลกที่ซับซ้อนและมักซ่อนเร้นซึ่งหล่อหลอมระบบการเมืองของไทย แม้ว่าสถาบันการเมืองอย่างเป็นทางการ เช่น การเลือกตั้ง พรรคการเมือง และสภานิติบัญญัติ จะมีบทบาทอย่างเห็นได้ชัด แต่การตัดสินใจและพลังอำนาจที่แท้จริงส่วนใหญ่เกิดขึ้นหลังประตูที่ปิดสนิท ซึ่งขับเคลื่อนโดยกลุ่มชนชั้นนำที่มีอิทธิพลอย่างไม่เป็นทางการจำนวนมาก บทความนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจ “มือที่มองไม่เห็น” นี้ และผลกระทบที่มีต่อผลลัพธ์ทางการเมือง การปกครอง และสภาพแวดล้อมทางสังคมและการเมืองโดยรวมของประเทศไทย โดยการวิเคราะห์พลังที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังการเมืองไทย การศึกษานี้จะช่วยเปิดเผยความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างโครงสร้างอย่างเป็นทางการและเครือข่ายที่ไม่เป็นทางการ พร้อมทั้งให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับความท้าทายของการประชาธิปไตยและการปฏิรูปการเมืองในประเทศ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาถึงประวัติศาสตร์ของไทยในการแทรกแซงทางทหาร การมีส่วนร่วมของกลุ่มชนชั้นนำและการควบคุมของชนชั้นนำ ซึ่งทั้งหมดนี้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดเสถียรภาพทางการเมืองและทิศทางนโยบาย นอกจากนี้การศึกษานี้ยังมาจากความสำคัญในวงกว้างของการเปิดเผยโครงสร้างอำนาจที่มีมุมมองไม่เห็นซึ่งมีอยู่ในระบบการเมืองต่างๆ มากมาย ไม่ใช่แค่ในประเทศไทยเท่านั้น การทำความเข้าใจมือที่มองไม่เห็นถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักวิชาการ ผู้กำหนดนโยบาย และประชาชน เพราะจะเผยให้เห็นว่าอำนาจที่แท้จริงถูกกระจายไปอย่างไร ทำให้สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมทางการเมืองและการปกครองได้แม่นยำยิ่งขึ้น ในบริบทของประเทศไทย เหตุผลมีความสำคัญเป็นพิเศษเนื่องจากวิกฤตการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า เช่น การรัฐประหาร การประท้วง และการแบ่งขั้วทางการเมือง ซึ่งล้วนได้รับอิทธิพลจากปัจจัยที่มองไม่เห็นเหล่านี้ การให้แสงสว่างแก่พลวัตเหล่านี้ บทความนี้จะช่วยให้เข้าใจอุปสรรคต่อการรวมอำนาจของประชาธิปไตยและการดำรงอยู่ของการเมืองที่กลุ่มชนชั้นนำครอบงำในประเทศไทยได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น นอกจากนี้

บทความนี้ยังสามารถใช้เป็นบทเรียนสำหรับประเทศอื่นๆ ที่มีรูปแบบทางการเมืองคล้ายกันได้ อีกด้วย ทำให้การศึกษาวิจัยนี้มีความเกี่ยวข้องในระดับโลก

ประเภทและบทบาทของมือที่มองไม่เห็นของผู้กุมอำนาจการเมืองไทย

“มือที่มองไม่เห็นของผู้กุมอำนาจทางการเมือง” หมายถึงอิทธิพลที่มองไม่เห็นหรืออยู่เบื้องหลังที่บุคคล ชนชั้นสูง หรือสถาบันต่างๆ มีต่อการกำหนดภูมิทัศน์ทางการเมืองของประเทศ คำนี้มักใช้เพื่ออธิบายบทบาทของผู้มีอำนาจซึ่งแม้จะไม่ปรากฏให้เห็นหรือเกี่ยวข้องโดยตรงในตำแหน่งทางการเมืองอย่างเป็นทางการเสมอไป แต่กลับมีอิทธิพลอย่างมากต่อการตัดสินใจที่สำคัญ นโยบายของรัฐบาล และดุลอำนาจ ผู้มีอิทธิพลเหล่านี้อาจรวมถึงกองทัพ กลุ่มชนชั้นนำชนชั้นสูงในระบบราชการ ผู้ปกครองธุรกิจ และกลุ่มผู้มีอิทธิพลอื่นๆ ที่ดำเนินการนอกสายตาของสาธารณชน

1. กองทัพ (Military)

กองทัพไทยมีบทบาทสำคัญและต่อเนื่องในการพัฒนาการเมืองของประเทศมาตั้งแต่การปฏิวัติ พ.ศ. 2475 ซึ่งยุติการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์และนำระบบรัฐธรรมนูญมาใช้ ในฐานะผู้มีบทบาททางการเมืองที่สำคัญ กองทัพมักอ้างเหตุผลว่าการแทรกแซงทางการเมืองเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อฟื้นฟูความสงบเรียบร้อยและเสถียรภาพ โดยเฉพาะในช่วงที่มีความไม่สงบหรือวิกฤต บทบาทของกองทัพในฐานะกองกำลังรักษาเสถียรภาพได้กลายมาเป็นที่ยอมรับ ทำให้กองทัพสามารถวางตำแหน่งตัวเองในฐานะผู้พิทักษ์อำนาจอธิปไตยของชาติและผู้ปกป้องกลุ่มชนชั้นนำได้ (Chambers & Waitookiat, 2016) อิทธิพลของกองทัพที่มีต่อกิจการทางการเมืองขยายออกไปนอกเหนือจากการปกครองโดยตรงผ่านการรัฐประหาร กองทัพยังคงควบคุมสถาบันที่สำคัญและใช้พลังอำนาจเพื่อกำหนดทิศทางการเมือง โดยมักจะทำให้การแทรกแซงของกองทัพมีความชอบธรรมในนามของความมั่นคงของชาติ

ตลอดประวัติศาสตร์สมัยใหม่ของประเทศไทย กองทัพได้ก่อรัฐประหารหลายครั้ง โดยครั้งล่าสุดคือในปี 2549 และ 2557 การก่อรัฐประหารเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มที่เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่าของกองทัพในการยึดอำนาจควบคุมรัฐบาลโดยตรง เมื่อกองทัพมองว่ารัฐบาลพลเรือนไม่สามารถปกครองได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือเป็นภัยคุกคามต่อผลประโยชน์ของกองทัพหรือกลุ่มชนชั้นนำการก่อรัฐประหารในปี 2549 ได้ขับไล่ นายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร ซึ่งถูกกล่าวหาว่าทุจริตและบ่อนทำลายกลุ่มชนชั้นนำออกไป ในขณะที่การก่อรัฐประหารในปี 2557

ได้ขับไล่รัฐบาลของยิ่งลักษณ์ ชินวัตร น้องสาวของทักษิณ ท่ามกลางความวุ่นวายทางการเมืองและการประท้วง (McCargo, 2019) การกระทำเหล่านี้เน้นย้ำถึงบทบาทสำคัญของกองทัพในการปราบปรามขบวนการประชานิยมที่คุกคามผลประโยชน์ของชนชั้นนำ และเสริมสร้างอำนาจเหนือขอบเขตทางการเมือง แม้จะมีคำมั่นสัญญาว่าจะกลับคืนสู่ระบอบประชาธิปไตย แต่กองทัพก็มักจะปรับโครงสร้างระบบการเมืองเพื่อรักษาอิทธิพลไว้แม้ว่าจะลงจากอำนาจโดยตรงแล้วก็ตาม

แม้ไม่ได้อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลโดยตรง กองทัพไทยก็ยังคงมีอิทธิพลอย่างมากต่อภูมิทัศน์ทางการเมืองของประเทศโดยทำหน้าที่เป็น "ผู้พิทักษ์" กลุ่มชนชั้นนำและผู้ปกป้องความมั่นคงของชาติ ความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพกับกลุ่มชนชั้นนำมีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากกองทัพมองว่าตนเองเป็นผู้ปกป้องกลุ่มชนชั้นนำซึ่งเป็นศูนย์กลางของอัตลักษณ์และความชอบธรรมทางการเมืองของไทย ความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งนี้ทำให้กองทัพได้เสริมสร้างบทบาทในระบบการเมือง โดยมักจะร่วมมือกับชนชั้นนำด้านเศรษฐกิจและการเมืองเพื่อปกป้องผลประโยชน์ร่วมกัน นอกจากนี้ กองทัพยังสามารถเข้าถึงทรัพยากรจำนวนมาก และผู้นำของกองทัพยังเชื่อมโยงกับชนชั้นนำด้านเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้กองทัพสามารถใช้พลังอำนาจของตนได้นอกเหนือเวทีการเมืองอย่างเป็นทางการ (Connors, 2007) อิทธิพลที่ยั่งยืนนี้เน้นย้ำถึงความท้าทายต่อการสร้างประชาธิปไตยในประเทศไทย ซึ่งการควบคุมของกองทัพยังคงกำหนดผลลัพธ์ทางการเมืองและจำกัดขอบเขตของการปกครองโดยพลเรือน

2. ระบบราชการชั้นสูงและนักเทคโนโลยี (Elite Bureaucracy and Technocrats)

ในประเทศไทย ข้าราชการระดับสูงและนักเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการกำหนดภูมิทัศน์ทางการเมืองและนโยบายของประเทศมาอย่างยาวนาน เจ้าหน้าที่ระดับสูงเหล่านี้ ซึ่งมักดำรงตำแหน่งในสถาบันสำคัญ เช่น ตุลาการ หน่วยงานกำกับดูแล และหน่วยงานตามรัฐธรรมนูญอื่นๆ มีอำนาจมหาศาลในการกำหนดทิศทางการบริหาร อิทธิพลของพวกเขาโดดเด่นเป็นพิเศษในการกำหนดกรอบกฎหมายและกฎระเบียบของประเทศ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่ออย่างลึกซึ้งต่อผลลัพธ์ทางการเมือง ซึ่งแตกต่างจากเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการเลือกตั้งซึ่งต้องอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ชนชั้นสูงเหล่านี้ดำเนินการด้วยความเป็นอิสระอย่างมาก โดยมักทำหน้าที่เป็นผู้เฝ้าประตูอำนาจทางการเมือง ด้วยการควบคุมการบังคับใช้กฎหมายและข้อบังคับ พวกเขาสามารถกำหนดนโยบายและมีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนักการเมืองได้ (Nielsen, 2016) การแต่งตั้งของพวกเขา ซึ่งโดยทั่วไปจะขึ้นอยู่กับ

ผลงานหรือความสัมพันธ์ของชนชั้นสูงมากกว่าการเลือกตั้งสาธารณะ ช่วยให้พวกเขาทำหน้าที่เป็นกำลังสำคัญในการสร้างเสถียรภาพภายในสภาพแวดล้อมทางการเมืองที่มักวุ่นวายของประเทศไทยได้

ตุลาการในประเทศไทยถือเป็นสถาบันสำคัญแห่งหนึ่งที่ชนชั้นสูงในระบบราชการและเทคโนโลยีใช้อิทธิพล โดยมีบทบาทสำคัญในกระบวนการทางการเมือง ศาลมักมีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจประเด็นทางการเมืองที่มีความสำคัญสูง เช่น การยุบพรรคการเมือง การปลดนายกรัฐมนตรี และการตีความรัฐธรรมนูญ ตัวอย่างเช่น ศาลรัฐธรรมนูญมีบทบาทสำคัญในการปลดผู้นำที่ได้รับการเลือกตั้ง เช่น ในปี 2551 เมื่อนายกรัฐมนตรีสมัคร สุนทรเวชถูกตัดสินให้พ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุผลทางเทคนิค (Dressel, 2010) คำตัดสินเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความสามารถของตุลาการในการมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและรักษาสถานะเดิมไว้ โดยมักจะสอดคล้องกับผลประโยชน์ของชนชั้นสูงในกองทัพและกลุ่มกษัตริย์นิยม ผ่านกลไกของสถาบันเหล่านี้ ข้าราชการชั้นสูงจึงมั่นใจได้ว่าอำนาจทางการเมืองจะกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มเล็กๆ ที่ไม่ได้รับการเลือกตั้ง ซึ่งมักจะมีอำนาจเหนือกว่าความต้องการของผู้แทนที่ได้รับการเลือกตั้งและประชาชนทั่วไป

นอกจากตุลาการแล้ว เทคโนโลยีในภาคส่วนต่างๆ เช่น การเงิน สาธารณสุข และโครงสร้างพื้นฐาน ยังมีอิทธิพลอย่างมากต่อการกำหนดนโยบายและการนำไปปฏิบัติ เทคโนโลยีเหล่านี้มักทำงานอย่างใกล้ชิดกับองค์กรระหว่างประเทศ โดยให้ความน่าเชื่อถือและความเชี่ยวชาญในการตัดสินใจ ซึ่งอาจบดบังอิทธิพลของนักการเมืองได้ บทบาทของพวกเขาในนโยบายเศรษฐกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการเส้นทางการพัฒนาของประเทศไทย ดังจะเห็นได้จากการควบคุมหน่วยงานกำกับดูแลและหน่วยงานวางแผนเศรษฐกิจ โครงสร้างการกำกับดูแลแบบเทคโนโลยีนี้ช่วยให้แน่ใจว่ามีความต่อเนื่องและเสถียรภาพในพื้นที่นโยบายที่ถือว่าสำคัญเกินกว่าที่จะปล่อยให้ขึ้นอยู่กับความไม่แน่นอนของการเมืองการเลือกตั้ง (Chambers, 2013) อย่างไรก็ตาม การครอบงำของชนชั้นนำที่ไม่ได้รับการเลือกตั้งเหล่านี้ทำให้เกิดคำถามเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อประชาธิปไตยและการกระจุกตัวของอำนาจในมือของบุคคลเพียงไม่กี่คนที่ดำเนินการอยู่นอกเหนือขอบเขตของการกำกับดูแลของสาธารณะ

3. ผู้ทรงอิทธิพลทางธุรกิจและชนชั้นสูงทางเศรษฐกิจ (Business Oligarchs and Economic Elites)

ในประเทศไทย กลุ่มนักธุรกิจและกลุ่มคนชั้นสูงมีอิทธิพลอย่างมากต่อภูมิทัศน์ทางการเมืองของประเทศ โดยดำเนินการเบื้องหลังเพื่อกำหนดนโยบายและผลลัพธ์ทางการเมืองที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของพวกเขา ครอบครัวและบริษัทที่มีฐานะร่ำรวย โดยเฉพาะในภาคส่วนต่างๆ เช่น โทรคมนาคม ธนาการ และสื่อ มีอิทธิพลอย่างมากเนื่องจากทรัพยากรทางการเงินและความสามารถในการสนับสนุนหรือต่อต้านนักการเมือง กลุ่มคนชั้นสูงเหล่านี้มักพยายามสร้างเสถียรภาพทางการเมือง เนื่องจากเป็นสิ่งสำคัญในการรักษาสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่เอื้ออำนวย ดังนั้น พวกเขาจึงมักสร้างพันธมิตรกับสถาบันที่มีอำนาจอื่นๆ เช่น กองทัพและกลุ่มชนชั้นนำซึ่งมีเป้าหมายที่คล้ายคลึงกันในการรักษาสภาพเดิมและป้องกันการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่ก่อความวุ่นวาย (Phongpaichit & Baker, 2004) ความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยกันระหว่างกลุ่มคนชั้นสูงทางเศรษฐกิจและโครงสร้างอำนาจทางการเมืองเป็นตัวอย่อย่างว่าผลประโยชน์ทางธุรกิจและการเมืองเชื่อมโยงกันอย่างลึกซึ้งในประเทศไทย ตัวอย่างที่โดดเด่นที่สุดประการหนึ่งของการที่กลุ่มธุรกิจผูกขาดเข้าสู่การเมืองคือ ทักษิณ ชินวัตร เจ้าพ่อธุรกิจโทรคมนาคม ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในปี 2544 การก้าวขึ้นสู่อำนาจของทักษิณสะท้อนให้เห็นถึงเส้นแบ่งที่ไม่ชัดเจนระหว่างธุรกิจและการเมือง เนื่องจากเขาใช้ความมั่งคั่งมหาศาลและการควบคุมสื่อของตนเพื่อสร้างเครื่องจักรทางการเมืองที่ตอบสนองผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งในเขตเมืองและชนบท นโยบายของเขา เช่น การนำระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าและการผ่อนปรนหนี้สำหรับเกษตรกรมาใช้ ได้รับความนิยมในหมู่ประชาชนทั่วไป แต่ทำลายผลประโยชน์ของชนชั้นนำแบบดั้งเดิม รวมถึงกองทัพและกลุ่มชนชั้นนำ (McCargo & Ukrist, 2005) ในที่สุด รัฐบาลของทักษิณก็ถูกโค่นอำนาจโดยการรัฐประหารของกองทัพในปี 2549 ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นการตอบสนองต่อการท้าทายโครงสร้างอำนาจที่มีอยู่ กรณีของเขาแสดงให้เห็นว่ากลุ่มธุรกิจผูกขาดสามารถทำลายระเบียบการเมืองแบบดั้งเดิมได้อย่างไร เมื่อผลประโยชน์ของพวกเขาแตกต่างไปจากผลประโยชน์ของชนชั้นนำที่ยังรากลึก แม้จะได้รับผลกระทบจากการดำรงตำแหน่งของทักษิณ แต่บรรดานักธุรกิจและกลุ่มคนชั้นสูงทางเศรษฐกิจจำนวนมากก็ยังคงมีอำนาจอย่างมากในวงการเมืองไทย โดยร่วมมือกับนักการเมืองคนสำคัญหรือสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยตรง ความสัมพันธ์เหล่านี้ทำให้พวกเขาสามารถมีอิทธิพลต่อนโยบายในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของพวกเขา โดยมักจะต้องแลกมาด้วยการละเมิดการประชาธิปไตยที่กว้างขวางกว่า ตัวอย่างเช่น กลุ่มคนชั้นสูงทางเศรษฐกิจ

มักจะล๊อบบี้ให้มีนโยบายที่ปกป้องการผูกขาดหรือจำกัดการแข่งขันในตลาด เพื่อให้แน่ใจว่าพวกเขายังคงครองอำนาจในอุตสาหกรรมสำคัญต่อไป นอกจากนี้ การบริจาคเงินเพื่อการรณรงค์หาเสียงยังทำให้พวกเขาสามารถมีอิทธิพลต่อเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการเลือกตั้งได้ ทำให้เกิดวงจรการตอบรับซึ่งอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจจะเสริมซึ่งกันและกัน (Chambers, 2013) ความสัมพันธ์อันแนบแน่นระหว่างกลุ่มคนชั้นสูงทางธุรกิจ กองทัพ และกลุ่มชนชั้นนำทำให้ระบบการเมืองที่ขับเคลื่อนโดยกลุ่มคนชั้นสูงดำรงอยู่ต่อไป โดยที่ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจได้รับการปกป้อง โดยมักจะต้องแลกมาด้วยความรับผิดชอบต่อประชาธิปไตยและการพัฒนาที่เท่าเทียมกัน

4. เครือข่ายอุปถัมภ์ (Patronage Networks)

เครือข่ายอุปถัมภ์เป็นลักษณะที่หยั่งรากลึกในวงการเมืองไทย โดยทำหน้าที่เป็นกลไกในการกระจายอำนาจและรักษาความภักดีทางการเมือง เครือข่ายเหล่านี้ทำงานบนระบบของภาระผูกพันซึ่งกันและกัน โดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจะมอบผลประโยชน์หรือความช่วยเหลือทางวัตถุเพื่อแลกกับการสนับสนุนทางการเมือง การแลกเปลี่ยนนี้สร้างความสัมพันธ์ตามลำดับชั้นของความภักดี มักจะเป็นระหว่างชนชั้นนำทางการเมืองหรือบุคคลที่มีฐานะร่ำรวย ซึ่งมักเรียกกันว่า "เจ้าพ่อ" กับผู้สนับสนุนหรือผู้แทนในพื้นที่ "เจ้าพ่อ" เหล่านี้มักมีอิทธิพลอย่างมากผ่านความมั่งคั่งและเส้นสายของพวกเขา ทำให้พวกเขามีอำนาจในการสั่งการความภักดีทางการเมืองโดยไม่จำเป็นต้องดำรงตำแหน่งอำนาจอย่างเป็นทางการ (Phongpaichit & Baker, 1997) ระบบอุปถัมภ์-ลูกความนี้แพร่หลายไปทั่วทุกระดับของการเมืองไทย ตั้งแต่การปกครองในท้องถิ่นไปจนถึงการเลือกตั้งระดับชาติ โดยกำหนดพันธมิตรทางการเมืองและมีอิทธิพลต่อผลการเลือกตั้ง

เครือข่ายอุปถัมภ์เหล่านี้ทำหน้าที่เป็นสถาบันทางการเมืองที่ไม่เป็นทางการ โดยมักจะใช้อิทธิพลอยู่เบื้องหลัง คล้ายกับ "มือที่มองไม่เห็น" ในการเมืองไทย แม้ว่าจะมีสถาบันทางการเมืองอย่างเป็นทางการ เช่น พรรคการเมือง รัฐสภา และตุลาการ แต่เครือข่ายอุปถัมภ์มักจะเข้ามาแทนที่โครงสร้างเหล่านี้ โดยขึ้นการตัดสินใจและผลลัพธ์ของนโยบายผ่านความภักดีส่วนบุคคลและแรงจูงใจทางเศรษฐกิจ นักการเมืองและพรรคการเมืองมักพึ่งพาเครือข่ายเหล่านี้เพื่อให้ได้คะแนนเสียงและรักษาอำนาจ เนื่องจาก "เจ้าพ่อ" ในท้องถิ่นสามารถระดมกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ภักดีจำนวนมากได้ ในทางกลับกัน ผู้ที่อยู่ในเครือข่ายจะได้รับสิทธิพิเศษในการเข้าถึงสัญญาของรัฐบาล โอกาสทางธุรกิจ และการคุ้มครองจากภัยคุกคามทางกฎหมาย

หรือทางการเมือง (Aphornsuvan, 2009) สิ่งนี้สร้างระบบที่การสนับสนุนทางการเมืองเป็นแบบธุรกรรม เสริมสร้างอำนาจเหนือของชนชั้นนำและจำกัดขอบเขตของการมีส่วนร่วมหรือการปฏิรูปประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

อิทธิพลของเครือข่ายอุปถัมภ์ขยายออกไปนอกการเมืองในท้องถิ่นไปจนถึงระดับสูงสุดของรัฐบาล ซึ่งผู้นำประเทศมักพึ่งพาโครงสร้างเหล่านี้เพื่อรักษาการควบคุม เครือข่ายเหล่านี้มีส่วนสนับสนุนเสถียรภาพทางการเมืองโดยให้รูปแบบการปกครองที่เป็นส่วนตัวและสัมพันธ์กันแต่ยังขัดขวางการพัฒนาทางการเมืองโดยฝังรากลึกความไม่เท่าเทียมและจำกัดการแข่งขันตามคุณธรรม การมีอยู่ของเครือข่ายเหล่านี้บั่นทอนกระบวนการประชาธิปไตยอย่างเป็นทางการ โดยยอมให้กลุ่มชนชั้นนำเพียงไม่กี่กลุ่มใช้อิทธิพลทางอ้อมแต่ได้ติดต่อผลลัพธ์ทางการเมือง ระบบอุปถัมภ์นี้ทำให้เกิดการทุจริตและขัดขวางการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่สำคัญ เนื่องจากผู้ที่อยู่ในเครือข่ายให้ความสำคัญกับการรักษาอำนาจและความมั่งคั่งมากกว่าผลประโยชน์ที่กว้างขวางกว่าของการปกครองแบบประชาธิปไตย (Callahan, 2005) ดังนั้นระบบอุปถัมภ์จึงยังคงเป็นลักษณะสำคัญแต่สร้างปัญหาให้กับชีวิตทางการเมืองของไทย โดยทำหน้าที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างประชาธิปไตยและการปฏิรูปการเมือง

บทบาทแสดงของ “มือที่มองไม่เห็น” (Manifestations of the "Invisible Hand")

• การเคลื่อนไหวทางการเมือง (Political Maneuvering)

การเคลื่อนไหวทางการเมือง: อิทธิพลของ “มือที่มองไม่เห็น” ในทางการเมืองของไทยมักจะมองเห็นได้ชัดเจนที่สุดในช่วงวิกฤตการเมือง โดยเฉพาะเมื่อสถาบันการเมืองอย่างเป็นทางการถูกมองว่าอยู่ในภาวะสับสนหรือไม่สามารถรักษาความสงบเรียบร้อยได้ ในช่วงเวลาดังกล่าว ผู้มีอำนาจ เช่น กองทัพหรือตุลาการ มักจะเข้ามาแทรกแซงเพื่อเติมเต็มช่องว่างหรือฟื้นฟูเสถียรภาพ จึงยืนยันการควบคุมภูมิทัศน์ทางการเมือง การแทรกแซงเหล่านี้มักเกิดขึ้นโดยวิธีการที่ไม่โปร่งใส โดยการตัดสินใจและการเปลี่ยนแปลงอำนาจเกิดขึ้นแบบลับๆ เพื่อไม่ให้ถูกตรวจสอบโดยสาธารณชน ตัวอย่างที่โดดเด่นประการหนึ่งของการเคลื่อนไหวทางการเมืองดังกล่าวเกิดขึ้นระหว่างการรัฐประหารในปี 2549 และ 2557 เมื่อกองทัพอ้างว่าการกระทำของตนมีความจำเป็นเพื่อฟื้นฟูเสถียรภาพทางการเมืองหลังจากความไม่สงบครั้งใหญ่ (Chambers & Waitookiat, 2016) ในสถานการณ์ดังกล่าว ประชาชนมักไม่รู้ตัวถึงการเจรจาที่ซับซ้อนและ

การจัดวางอำนาจใหม่ที่เกิดขึ้นเบื้องหลัง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า “มือที่มองไม่เห็น” มีอิทธิพลอย่างไรในช่วงเวลาสำคัญของการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

นอกเหนือจากการแทรกแซงของกองทัพแล้ว ตุลาการในประเทศไทยยังมีบทบาทสำคัญในการเคลื่อนไหวทางการเมือง โดยมักจะทำหน้าที่เป็นกำลังสำคัญในช่วงเวลาที่มีความขัดแย้งทางการเมือง ตุลาการ โดยเฉพาะศาลรัฐธรรมนูญ มีส่วนเกี่ยวข้องในคำตัดสินที่มีชื่อเสียงหลายกรณีที่น่าไปสู่การปลดเจ้าหน้าที่ที่มาจากการเลือกตั้ง การยุบพรรคการเมือง และการเปลี่ยนแปลงอำนาจที่สำคัญ ตัวอย่างเช่น การเพิกถอนสิทธิของนายกรัฐมนตรีสมัคร สุนทรเวช ในปี 2551 และการปลดรัฐบาลที่สนับสนุนทักษิณในเวลาต่อมา เกิดจากการแทรกแซงของตุลาการ ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในภูมิทัศน์ทางการเมือง (Dressel, 2010) การกระทำเหล่านี้ของตุลาการ ซึ่งมักได้รับอิทธิพลจากชนชั้นนำที่มีอำนาจ สะท้อนให้เห็นว่าการเคลื่อนไหวทางการเมืองของ “มือที่มองไม่เห็น” ได้ปรับเปลี่ยนผลลัพธ์ทางการเมืองในลักษณะที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมองไม่เห็น การตัดสินของตุลาการในประเทศไทยมักจะสอดคล้องกับผลประโยชน์ของกองทัพและกลุ่มชนชั้นนำทำให้การครอบงำของชนชั้นนำยิ่งแข็งแกร่งขึ้นและจำกัดกระบวนการประชาธิปไตย

“มือที่มองไม่เห็น” ยังปรากฏให้เห็นในการจัดการสถาบันทางการเมืองผ่านกลไกทางกฎหมายหรือขั้นตอน โดยมักจะอยู่ภายใต้หน้าฉากของการรักษาความมั่นคงของชาติหรือระเบียบรัฐธรรมนูญ การแทรกแซงเหล่านี้อาจจัดกรอบเป็นการตัดสินใจที่เป็นกลางหรือตามแนวทางเทคนิคเครต แต่บ่อยครั้งที่การแทรกแซงเหล่านี้มุ่งเป้าไปที่ผลประโยชน์ของชนชั้นนำด้วยการจำกัดการเคลื่อนไหวของกลุ่มประชาชนนิยมหรือทำให้ผู้มีบทบาททางการเมืองที่ทำลายสถานะเดิมเป็นกลาง หน่วยงานกำกับดูแลและองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งมักมีชนชั้นนำที่ไม่ได้รับการเลือกตั้งเป็นเจ้าหน้าที่ อาจใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมทางการเมืองเพื่อกำหนดนโยบายในลักษณะที่เป็นประโยชน์ต่ออำนาจที่ฝังรากลึก (Nielsen, 2016) สถาบันดังกล่าวสร้างภาพลักษณ์ของความถูกต้องตามกฎหมายและความเป็นกลาง แต่การกระทำของพวกเขา มักสะท้อนถึงความสำคัญของกองทัพ กลุ่มชนชั้นนำและชนชั้นนำทางเศรษฐกิจ ซึ่งล้วนดำเนินการโดยมีการกำกับดูแลจากสาธารณะเพียงเล็กน้อย ผ่านกลไกเหล่านี้ “มือที่มองไม่เห็น” ยังคงจัดการภูมิทัศน์ทางการเมืองต่อไป เพื่อให้แน่ใจว่าอำนาจยังคงกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มชนชั้นนำ โดยมักจะต้องเสียสละการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยในวงกว้าง

- **การควบคุมรัฐบาลที่ได้รับการเลือกตั้ง (Control Over Elected Governments)**

การควบคุมรัฐบาลที่ได้รับการเลือกตั้ง: แม้แต่รัฐบาลที่ได้รับการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทยก็มักจะดำเนินการภายใต้ข้อจำกัดที่กำหนดโดย "มือที่มองไม่เห็น" ของกองทัพ ชนชั้นสูงในระบบราชการ และโครงสร้างอำนาจที่ฝังรากลึกอื่นๆ ในขณะที่การเลือกตั้งทำให้ดูเหมือนว่าเป็นการปกครองแบบประชาธิปไตย กองกำลังชนชั้นสูงเหล่านี้มักจะมีอิทธิพลหรือกำหนดนโยบายและการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการเลือกตั้ง เพื่อให้แน่ใจว่าผลประโยชน์ของพวกเขาได้รับการปกป้อง อิทธิพลนี้เห็นได้ชัดโดยเฉพาะเมื่อนโยบายของรัฐบาลหรือการปฏิรูปการเมืองดูเหมือนว่าจะทำลายสถานะเดิมหรืออำนาจของกองทัพและกลุ่มชนชั้นนำ ตัวอย่างเช่น ผู้นำที่ได้รับการเลือกตั้งมักพบว่าเป็นเรื่องยากที่จะดำเนินการปฏิรูปที่สำคัญโดยไม่เผชิญกับการต่อต้านจากบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับกองทัพ ชนชั้นสูงในระบบตุลาการ หรือกลุ่มธุรกิจที่มีอิทธิพล (Phongpaichit & Baker, 2004) ผู้กระทำเหล่านี้ดำเนินการเบื้องหลัง โดยกดดันผ่านกลไกทางกฎหมาย กระบวนการราชการ หรือโดยใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงกับสถาบันที่มีอำนาจเพื่อจำกัดอำนาจปกครองตนเองของเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการเลือกตั้ง

การแสดงออกที่สำคัญอย่างหนึ่งของมือที่มองไม่เห็นในการควบคุมรัฐบาลที่ได้รับการเลือกตั้งคืออิทธิพลอย่างต่อเนื่องของกองทัพเหนือการกำหนดนโยบาย แม้ว่าจะไม่ได้อยู่ในอำนาจโดยตรงก็ตาม หลังจากการรัฐประหารในปี 2014 รัฐบาลที่นำโดยกองทัพได้จัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ในปี 2017 ซึ่งมีผลจำกัดอำนาจของรัฐบาลที่ได้รับการเลือกตั้งในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพโดยการสร้างวุฒิสภาที่ได้รับการแต่งตั้งโดยกองทัพซึ่งมีอิทธิพลทางกฎหมายอย่างมาก กลไกโครงสร้างนี้ทำให้มั่นใจได้ว่ารัฐบาลใดๆ ที่จัดตั้งขึ้นผ่านการเลือกตั้งจะต้องรับมือกับข้อจำกัดที่กำหนดโดยชนชั้นนำทางทหาร ทำให้ผู้นำที่ได้รับการเลือกตั้งประสบความยากลำบากในการดำเนินนโยบายที่ขัดต่อผลประโยชน์ของกองทัพหรือกลุ่มนิยมกษัตริย์ (McCargo, 2019) แม้ว่าจะมีการเลือกตั้ง มือที่มองไม่เห็นของบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับกองทัพและชนชั้นนำในระบบราชการยังคงดำรงอยู่อย่างมั่นคง โดยกำหนดผลลัพธ์ของนโยบายเพื่อปกป้องการควบคุมของชนชั้นนำในด้านสำคัญๆ เช่น ความมั่นคงแห่งชาติ ระบบตุลาการ และนโยบายเศรษฐกิจ

ยิ่งไปกว่านั้น การปฏิรูปทางการเมืองที่คุกคามผลประโยชน์ของชนชั้นนำมักถูกขัดขวางหรือถูกผลักดันไปสู่ผลลัพธ์ที่รักษาสถานะเดิมไว้ ตัวอย่างเช่น ความพยายามในการกระจาย

อำนาจหรือการปฏิรูปเพื่อจำกัดอิทธิพลของกองทัพในการเมืองถูกบ่อนทำลายอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลที่ได้รับการเลือกตั้ง โดยเฉพาะรัฐบาลที่เป็นตัวแทนของขบวนการประชานิยมหรือกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งในชนบท มักเผชิญกับอุปสรรคทางสถาบันและกฎหมายที่ขัดขวางไม่ให้พวกเขาดำเนินการเปลี่ยนแปลงที่มีความหมายได้ ในอดีต หน่วยงานตุลาการ หน่วยงานกำกับดูแล และหน่วยงานอื่นๆ ที่ไม่ได้รับการเลือกตั้งซึ่งควบคุมโดยบุคคลระดับสูงมีบทบาทในการขัดขวางการปฏิรูปที่จะทำให้พลังของชนชั้นนำอ่อนแอลง ซึ่งเห็นได้ชัดโดยเฉพาะในช่วงดำรงตำแหน่งของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร ซึ่งความพยายามปฏิรูประบบการเมืองของเขาได้รับการต่อต้านอย่างรุนแรงจากกองทัพ ตุลาการ และชนชั้นนำฝ่ายกษัตริย์นิยม จนสุดท้ายเขาถูกปลดออกจากตำแหน่งในปี 2549 (McCargo & Ukrist, 2005) ตัวอย่างดังกล่าวเน้นย้ำถึงข้อจำกัดที่รัฐบาลที่ได้รับการเลือกตั้งต้องเผชิญในประเทศไทย ซึ่งมีมือที่มองไม่เห็นของกองกำลังระดับสูงยังคงควบคุมผลลัพธ์ทางการเมืองอยู่

• อิทธิพลต่อสื่อและความคิดเห็นของประชาชน (Influence on the Media and Public Opinion)

อิทธิพลต่อสื่อและความคิดเห็นของประชาชน: “มือที่มองไม่เห็น” ในทางการเมืองของไทยขยายวงกว้างไปถึงสื่อ ซึ่งการควบคุมและการเซ็นเซอร์มักถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความเห็นของประชาชนและปราบปรามความเห็นต่าง ในประเทศไทย ทั้งกลุ่มชนชั้นนำฝ่ายทหารและฝ่ายกษัตริย์นิยมต่างก็มีอิทธิพลอย่างมากต่อภูมิทัศน์ของสื่อ โดยทำให้ประเด็นสำคัญต่างๆ โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกองทัพ กลุ่มชนชั้นนำหรือโครงสร้างอำนาจของชนชั้นนำ ไม่ได้รับการให้ความสำคัญหรือหลีกเลี่ยงเลย สื่อมักเผชิญกับแรงกดดันโดยตรงจากหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องกับกองทัพหรือกลไกทางกฎหมาย เช่น กฎหมายหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ ซึ่งห้ามไม่ให้วิพากษ์วิจารณ์กลุ่มชนชั้นนำ (Streckfuss, 2011) กฎหมายเหล่านี้และรูปแบบอื่นๆ ของการควบคุมสื่อทำหน้าที่เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมเรื่องราวและให้แน่ใจว่าการนำเสนอข่าวยังคงเอื้อประโยชน์ต่อผลประโยชน์ของชนชั้นนำ เป็นผลให้การอภิปรายในที่สาธารณะมักถูกหล่อหลอมโดยอิทธิพลที่ซ่อนเร้นเหล่านี้ ซึ่งจำกัดความสามารถของสื่อในการทำหน้าที่เป็นแพลตฟอร์มสำหรับการโต้เถียงทางการเมืองอย่างเปิดเผย

การเซ็นเซอร์สื่อของไทย โดยเฉพาะหลังจากการรัฐประหารหรือในช่วงที่การเมืองไม่มั่นคง ถือเป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของมือที่มองไม่เห็นที่ทำงานอยู่เบื้องหลัง ตัวอย่างเช่น หลังการรัฐประหารในปี 2557 คณะรัฐประหารได้ใช้มาตรการควบคุมสื่ออย่างเข้มงวด โดยจำกัดการ

รายงานข่าวที่วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลหรือที่อาจก่อให้เกิดความไม่สงบ (Prachatai, 2015) สื่อทั้งแบบดั้งเดิมและดิจิทัลได้รับผลกระทบ โดยนักข่าวและนักเคลื่อนไหวหลายคนต้องเผชิญกับการดำเนินคดีในข้อหาแสดงความคิดเห็นที่ไม่เห็นด้วย การควบคุมการไหลของข้อมูลทำให้กองทัพและกลุ่มคนชั้นนำอื่นๆ สามารถสร้างการรับรู้ของสาธารณชนเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมืองได้ และทำให้การต่อต้านสถานะเดิมใดๆ ก็ตามถูกละเลย การควบคุมสื่อดังกล่าวทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการรักษาอำนาจของกลุ่มคนชั้นนำ เนื่องจากป้องกันไม่ให้มุมมองทางเลือกได้รับความสนใจจากประชากรส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในประเด็นทางการเมืองที่ละเอียดอ่อน

ยิ่งไปกว่านั้น สื่อต่างๆ ในประเทศไทยมักจะเซ็นเซอร์ตัวเองเพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นกับมือที่มองไม่เห็นของกลุ่มคนชั้นนำ เจ้าของบริษัทสื่อซึ่งส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกลุ่มธุรกิจและกลุ่มการเมืองระดับสูง มักต้องการปกป้องผลประโยชน์ของตนและรักษาสถานะของตนภายในลำดับชั้นอำนาจ สิ่งนี้สร้างสภาพแวดล้อมของสื่อที่ไม่ค่อยมีการรายงานข่าวเชิงวิจารณ์เกี่ยวกับกองทัพ กลุ่มคนชั้นนำหรือผู้มีอิทธิพลทางการเมือง และที่ซึ่งเสียงคัดค้านถูกปิดกั้นผ่านแรงกดดันทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ (McCargo, 2014) ดังนั้น ความเข้าใจของสาธารณชนเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมืองจึงมักถูกกรองผ่านเลนส์ของผลประโยชน์ของกลุ่มคนชั้นนำ ซึ่งมีโอกาสจำกัดในการมีส่วนร่วมเพื่อประชาธิปไตยอย่างแท้จริง การเซ็นเซอร์ตัวเองนี้ควบคู่ไปกับการควบคุมอย่างเป็นทางการ ทำให้มือที่มองไม่เห็นสามารถบงการความคิดเห็นของสาธารณชนและรักษาเสถียรภาพทางการเมืองให้เอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มคนชั้นนำ ส่งผลให้กระบวนการประชาธิปไตยและเสรีภาพในการพูดถูกบั่นทอนลงไปอีก

กรณีศึกษา: ทักษิณ ชินวัตรและการรัฐประหารในปี 2549

การก้าวขึ้นสู่อำนาจของทักษิณ ชินวัตรในฐานะนักธุรกิจมหาเศรษฐีที่ผันตัวมาเป็นการเมือง ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในภูมิทัศน์ทางการเมืองของประเทศไทย เนื่องจากนโยบายประชานิยมของเขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายที่มุ่งเป้าไปที่การพัฒนาชนบทและการดูแลสุขภาพถ้วนหน้า ได้รับการสนับสนุนอย่างกว้างขวางจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งในชนบทและคนจนในเขตเมือง กลยุทธ์ทางการเมืองของเขาผ่านพรรคไทยรักไทย (TRT) ช่วยให้เขาสามารถรวบรวมฐานเสียงที่แข็งแกร่งในการเลือกตั้งได้ โดยเฉพาะในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ซึ่งโดยปกติแล้วมักถูกละเลยจากนโยบายที่ขับเคลื่อน

โดยชนชั้นนำ (Phongpaichit & Baker, 2009) อย่างไรก็ตาม ความมั่งคั่งที่เพิ่มขึ้นและอำนาจทางการเมืองที่เพิ่มขึ้นของทักษิณได้กลายเป็นแหล่งกังวลของชนชั้นนำดั้งเดิมของประเทศไทยอย่างรวดเร็ว รวมถึงกองทัพ ตุลาการ และกลุ่มชนชั้นนำความสามารถของเขาในการหลีกเลี่ยงการควบคุมของชนชั้นนำด้วยการดึงดูดมวลชนโดยตรง และการรวมอำนาจของเขาภายในฝ่ายบริหาร ถูกมองว่าเป็นภัยคุกคามพื้นฐานต่อระเบียบทางการเมืองที่จัดตั้งขึ้น ซึ่งสถาบันชนชั้นนำมักจะควบคุมการปกครองสูงสุด

เพื่อตอบสนองต่ออิทธิพลที่เพิ่มมากขึ้นของทักษิณ กองทัพจึงก่อรัฐประหารในปี 2549 โดยปลดเขาออกจากอำนาจภายใต้ข้ออ้างเพื่อปกป้อง "ความมั่นคงของชาติ" อย่างไรก็ตาม การอ้างเหตุผลดังกล่าวทำให้กลุ่มคนชั้นนำของไทยมีความกังวลมากขึ้นเกี่ยวกับรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตยของทักษิณและการท้าทายต่ออิทธิพลแบบเดิมของพวกเขา (McCargo & Ukrist, 2005) แม้ว่านโยบายของทักษิณจะได้รับความนิยมจากประชาชน แต่ก็ก่อกวนเครือข่ายอุปถัมภ์และกลไกการควบคุมที่กองทัพและกลุ่มชนชั้นนำเคยพึ่งพาเพื่อรักษาอิทธิพลทางการเมืองมาช้านาน การมีส่วนร่วมโดยตรงกับประชาชนของเขา ประกอบกับข้อกล่าวหาเรื่องการทุจริตและพวกพ้อง ทำให้กลุ่มคนชั้นนำวิตกกังวลว่าการควบคุมทรัพยากรทางการเมืองและเศรษฐกิจของประเทศของพวกเขากำลังจะหมดไป กองทัพอ้างว่าดำเนินการเพื่อผลประโยชน์ของความสามัคคีในชาติ และกำหนดกรอบการดำเนินการของตนว่าจำเป็นเพื่อป้องกันความไม่มั่นคงทางการเมืองเพิ่มเติม อย่างไรก็ตาม การรัฐประหารครั้งนี้ยังสะท้อนให้เห็นมือที่มองไม่เห็นของชนชั้นนำที่ทำงานเบื้องหลังเพื่อยืนยันการควบคุมระบบการเมืองของประเทศไทยอีกครั้ง

การรัฐประหารในปี 2549 เพื่อโค่นล้มทักษิณแสดงให้เห็นว่า "มือที่มองไม่เห็น" ของชนชั้นนำสามารถเคลื่อนไหวอย่างเด็ดขาดต่อผู้นำที่ได้รับการเลือกตั้งซึ่งถูกมองว่าเป็นภัยคุกคามต่อผลประโยชน์ของพวกเขา แม้ว่าทักษิณจะมีความชอบธรรมในระบอบประชาธิปไตยอย่างที่เราเห็นได้จากชัยชนะในการเลือกตั้งของเขา แต่กองทัพและกลุ่มชนชั้นนำมองว่าอิทธิพลที่เพิ่มมากขึ้นของเขาเป็นความท้าทายต่อการดำรงอยู่ของอำนาจของพวกเขา การรัฐประหารและความวุ่นวายทางการเมืองที่ตามมาเน้นย้ำถึงข้อจำกัดของประชาธิปไตยแบบเลือกตั้งในประเทศไทย ซึ่งผู้นำที่ได้รับการเลือกตั้งมีความเสี่ยงที่จะถูกปลดออกจากตำแหน่งหากนโยบายของพวกเขาไปรบกวนพลวัตของอำนาจที่วางไว้ (Connors, 2007) แม้ว่าการรัฐประหารครั้งนี้จะถูกนำเสนอต่อสาธารณชนในฐานะมาตรการฟื้นฟูความสงบเรียบร้อยและป้องกันความขัดแย้ง แต่

โดยพื้นฐานแล้ว การรัฐประหารครั้งนี้เป็นความพยายามของชนชั้นนำที่จะปกป้องอำนาจที่ครอบงำสถาบันการเมืองของประเทศไทยมาอย่างยาวนาน การปลดทักษิณออกจากตำแหน่งเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนว่ามือที่มองไม่เห็นดำเนินการอย่างไรในแวดวงการเมืองของไทย โดยใช้มาตรการนอกรัฐธรรมนูญเพื่อรักษาสถานะเดิมไว้ เมื่อกระบวนการประชาธิปไตยอย่างเป็นทางการก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ไม่เอื้ออำนวยต่อผลประโยชน์ของชนชั้นนำ

ความท้าทายต่อ “มือที่มองไม่เห็น”

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยต้องเผชิญกับแรงกดดันที่เพิ่มขึ้นจากขบวนการเรียกร้องประชาธิปไตย โดยเฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่ ที่ท้าทายอำนาจของ “มือที่มองไม่เห็น” ในระบบการเมืองของประเทศ การประท้วงเหล่านี้เรียกร้องให้มีความโปร่งใสมากขึ้น มีเสรีภาพทางการเมืองมากขึ้น และลดอำนาจของสถาบันที่ยังรากลึก เช่น กลุ่มชนชั้นนำและกองทัพ ซึ่งในอดีตเคยดำเนินการเบื้องหลังเพื่อกำหนดผลลัพธ์ทางการเมือง ขบวนการเหล่านี้ โดยเฉพาะในปี 2563 แสดงความไม่พอใจต่อการขาดความรับผิดชอบต่อประชาธิปไตยและบทบาทที่ต่อเนื่องของชนชั้นนำที่ไม่ได้รับการเลือกตั้งในการตัดสินใจทางการเมือง (Pavin, 2023) ความผิดหวังที่เห็นได้ชัดของผู้ประท้วงรุ่นเยาว์บ่งชี้ถึงความต้องการที่เพิ่มขึ้นสำหรับการปฏิรูปประชาธิปไตยและระบบการเมืองที่อำนาจกระจายอย่างเท่าเทียมและโปร่งใสมากขึ้น ซึ่งเป็นความท้าทายโดยตรงต่ออิทธิพลที่ยาวนานของ “มือที่มองไม่เห็น”

ข้อเรียกร้องหลักประการหนึ่งของขบวนการเรียกร้องประชาธิปไตยคือการปฏิรูปกลุ่มชนชั้นนำซึ่งเป็นสถาบันที่ได้รับการปกป้องและสนับสนุนจากกองทัพและตุลาการมาโดยตลอด และแทบไม่มีช่องทางให้วิพากษ์วิจารณ์จากสาธารณชน นักเคลื่อนไหวเรียกร้องให้ลดบทบาทของกลุ่มชนชั้นนำในทางการเมืองลง และให้มีการกำกับดูแลการเงินและอิทธิพลของสถาบันมากขึ้น ซึ่งโดยปกติแล้ว กลุ่มชนชั้นนำจะไม่ถูกตรวจสอบโดยกฎหมายหมิ่นพระบรมเดชานุภาพที่เข้มงวด (Streckfuss, 2020) การเรียกร้องให้ปฏิรูปนี้คุกคามเครือข่ายชนชั้นนำโดยตรงซึ่งใช้ประโยชน์จากความสัมพันธ์กับกลุ่มชนชั้นนำมายาวนานเพื่อรักษาอำนาจไว้เบื้องหลัง นอกจากนี้ ผู้ประท้วงยังเรียกร้องให้กองทัพถอยห่างจากการเมือง และสนับสนุนระบบการปกครองที่ควบคุมโดยพลเรือนมากขึ้น ซึ่งถือเป็นความท้าทายพื้นฐานต่อบทบาทของกองทัพในฐานะ “ผู้พิทักษ์” ความมั่นคงของชาติ โดยมักใช้เหตุผลในการแทรกแซงทางการเมืองผ่านการรัฐประหารและวิธีการที่ไม่เป็นประชาธิปไตยอื่นๆ

เสียงเรียกร้องให้ปฏิรูปที่เพิ่มขึ้นเหล่านี้ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดคำถามเกี่ยวกับบทบาทในอนาคตของ "มือที่มองไม่เห็น" ในทางการเมืองของไทยเท่านั้น แต่ยังชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในการกระจายอำนาจและการแข่งขันอำนาจในประเทศอีกด้วย แม้ว่าในอดีตกองทัพและกลุ่มชนชั้นนำจะทำหน้าที่เป็นกองกำลังรักษาเสถียรภาพที่รักษาผลประโยชน์ของชนชั้นนำไว้ แต่อิทธิพลที่เพิ่มขึ้นของโซเชียลมีเดียและการตระหนักรู้ทางการเมืองทั่วโลกได้มอบเครื่องมือให้กับคนรุ่นใหม่ในการระดมพลและเรียกร้องการเปลี่ยนแปลง (Giles, 2020) การผลักดันประชาธิปไตยในระดับรากหญ้านี้เป็นสัญญาณของการเผชิญหน้าระหว่างโครงสร้างอำนาจแบบดั้งเดิมของไทยและการเคลื่อนไหวทางการเมืองครั้งใหม่ที่กำลังพยายามจะทำลายกลไกการควบคุมที่ใช้โดยชนชั้นนำ แม้ว่าการเคลื่อนไหวเหล่านี้จะเผชิญกับการต่อต้านอย่างมากจากกองทัพและกลุ่มชนชั้นนำแต่ความจริงที่ว่าความท้าทายดังกล่าวเกิดขึ้นและได้รับแรงผลักดันมากขึ้นก็บ่งชี้ว่ามือที่มองไม่เห็นมีอำนาจในการเมืองไทยน้อยลง ซึ่งสร้างเวทีสำหรับการกำหนดนิยามใหม่ของพลวัตของอำนาจที่ครอบงำประเทศมานานหลายทศวรรษ

สรุป

“มือที่มองไม่เห็น” ในทางการเมืองของไทยนั้นหมายถึงอิทธิพลที่มองไม่เห็นแต่ทรงพลังของกลุ่มชนชั้นนำทหาร ชนชั้นสูงในระบบราชการ ผู้ปกครองธุรกิจ และเครือข่ายอุปถัมภ์ พลังเหล่านี้แม้จะมักจะทำงานอยู่เบื้องหลัง แต่ก็มีความสำคัญในการกำหนดภูมิทัศน์ทางการเมืองของประเทศ กำหนดดุลอำนาจ และมีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ของนโยบาย แม้ว่ามือที่มองไม่เห็นนี้จะทำหน้าที่เป็นพลังในการสร้างเสถียรภาพในช่วงเวลาที่มีวิกฤตทางการเมืองมาโดยตลอด แต่ก็ยังเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการปฏิรูปประชาธิปไตยด้วยเช่นกัน ชนชั้นสูงสามารถป้องกันการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่สำคัญได้ โดยการรักษาการควบคุมสถาบันสำคัญและจำกัดอำนาจปกครองตนเองของรัฐบาลที่ได้รับการเลือกตั้ง ซึ่งมักจะทำไปในนามของการรักษาความมั่นคงของชาติหรือปกป้องกลุ่มชนชั้นนำ

อย่างไรก็ตาม ความแข็งแกร่งที่เพิ่มมากขึ้นของขบวนการเรียกร้องประชาธิปไตย โดยเฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่ของไทย ถือเป็นความท้าทายอันยิ่งใหญ่ต่อการควบคุมของมือที่มองไม่เห็น การเคลื่อนไหวเหล่านี้เรียกร้องให้มีความโปร่งใสมากขึ้น ลดอิทธิพลของกองทัพและกลุ่มชนชั้นนำที่มีต่อการเมือง และขยายเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตย เมื่อข้อเรียกร้อง

เหล่านี้มีมากขึ้น ก็เกิดคำถามสำคัญเกี่ยวกับอนาคตของระบบการเมืองของไทย และว่ามือที่มองไม่เห็นจะยังคงครอบงำต่อไปหรือไม่ หรือพลังประชาธิปไตยใหม่จะสามารถเปลี่ยนทิศทางการเมืองของประเทศได้หรือไม่ ความตึงเครียดระหว่างการรักษาอำนาจควบคุมของชนชั้นนำ และการผลักดันให้เกิดประชาธิปไตย สะท้อนให้เห็นถึงธรรมชาติที่เปลี่ยนแปลงไปของการเมืองไทย ซึ่งบทบาทของมือที่มองไม่เห็นกำลังถูกโต้แย้งมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Aphornsuvan, T. (2009). Thailand: A short history of politics and the military. SEAP Publications.
- Callahan, W. A. (2005). The discourse of vote buying and political reform in Thailand. *Pacific Affairs*, 78(1), 95-113.
- Chambers, P. (2013). Khaki capitalism and the economic clout of the Thai military. *Asian Journal of Political Science*, 21(2), 156-178.
- Chambers, P., & Waitookiat, N. (2016). Khaki capital: The political economy of the military in Southeast Asia. NIAS Press.
- Connors, M. K. (2007). Democracy and national identity in Thailand. NIAS Press.
- Dressel, B. (2010). Judicialization of politics or politicization of the judiciary? Considerations from recent events in Thailand. *The Pacific Review*, 23(5), 671-691.
- Giles, J. (2020). Protests in Thailand: Challenging the monarchy and military. *Asian Affairs*, 51(3), 445-459.
- Hewison, K. (2010). Thailand's conservative democratization. *The Pacific Review*, 23(2), 211-231. <https://doi.org/10.1080/09512741003624415>
- McCargo, D. (2005). Network monarchy and legitimacy crises in Thailand. *The Pacific Review*, 18(4), 499-519. <https://doi.org/10.1080/09512740500338937>

- McCargo, D. (2014). The media and politics in Thailand. In R. J. Harrison & P. A. Jackson (Eds.), *The ambiguous allure of the west: Traces of the colonial in Thailand* (pp. 191-208). Hong Kong University Press.
- McCargo, D. (2019). Thailand's monarchy and the military: The relationship between legitimacy and power. *Journal of Contemporary Asia*, 49(1), 5-27.
- McCargo, D. (2020). *Fighting for virtue: Justice and politics in Thailand*. Cornell University Press.
- McCargo, D., & Ukrist, P. (2005). *The Thaksinization of Thailand*. NIAS Press.
- Nielsen, K. B. (2016). The political elite and technocracy in Thailand. *Journal of Contemporary Southeast Asia*, 38(2), 194-215.
- Ockey, J. (2004). *Making democracy: Leadership, class, gender, and political participation in Thailand*. University of Hawaii Press.
- Pavin, C. (2020). The future of Thai democracy: Protests and the role of youth. *Journal of Southeast Asian Studies*, 51(4), 679-691.
- Pavin, C. (2020). The rise of youth protests in Thailand: Unprecedented demands for reform. *Asian Affairs*, 51(4), 623-643. <https://doi.org/10.1080/03068374.2020.1846214>
- Phongpaichit, P., & Baker, C. (1997). *Power in transition: Thailand in the 1990s*. SEAP Publications.
- Phongpaichit, P., & Baker, C. (2004). *Thaksin: The business of politics in Thailand*. NIAS Press.
- Phongpaichit, P., & Baker, C. (2009). *Thaksin: Second edition*. Silkworm Books.
- Prachatai. (2015). Thai junta imposes new media controls to curb dissent. Prachatai English. <https://prachatai.com/english/node/4975>
- Streckfuss, D. (2011). *Truth on trial in Thailand: Defamation, treason, and lese-majesté*. Routledge.

Streckfuss, D. (2020). Lese-Majeste and the changing role of the monarchy in Thailand. *Southeast Asian Affairs*, 47(1), 103-122.

วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม

วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม เป็นวารสารในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทัศน์ บทวิจารณ์หนังสือ แก่นักวิชาการ นักวิจัย คณาจารย์ นักศึกษาทุกระดับ และผู้สนใจทั่วไป ในมิติทางด้านศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ใน 3 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสารทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา ทางวารสารกำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ (ราย 2 เดือน) ดังนี้ ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - กุมภาพันธ์, ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม - เมษายน, ฉบับที่ 3 เดือน พฤษภาคม - มิถุนายน, ฉบับที่ 4 เดือน กรกฎาคม - สิงหาคม, ฉบับที่ 5 เดือน กันยายน - ตุลาคม และ ฉบับที่ 6 เดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม

1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนวคิดใหม่

3) บทความปริทัศน์ (Review Article) เป็นบทความที่เขียนขึ้นจากการทบทวนเอกสารวิชาการ ทั้งทางด้านทฤษฎีและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งที่กำหนดไว้ โดยมีการทบทวนวรรณกรรมค้นคว้า รวบรวม ข้อมูลที่มีอยู่แล้วจากแหล่งต่างๆ และนำมาประมวลเรียบเรียงในรูปแบบความ

4) บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) เป็นการค้นหาข้อดีและข้อไม่ดีของเรื่องที่จะวิจารณ์ชี้ให้เห็นข้อบกพร่อง พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขให้ดีขึ้น เป็นการวิจารณ์เพื่อสร้างสรรค์

3. รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 8 - 12 หน้ากระดาษ A4 (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ THSarabunPSK ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนาเช่นตารางที่ 1 หรือ Table 1 และ ภาพที่ 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่ต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางหน้าแรก

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน

4) มีบทคัดย่อภาษาไทย จำนวนคำอยู่ที่ 250-300 คำ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ให้เว้นระยะห่าง 1 บรรทัด

7) การใช้ตัวเลข คำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) ชื่อผู้เขียนและผู้ร่วมเขียนบทความ
- 3) สถาบันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 4) Corresponding Author's Email (อีเมลผู้ติดต่อประสานบทความ)
- 5) บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป สั้นกะทัดรัดได้ใจความ
- 6) บทนำ (Introduction) ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัยและระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 7) วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัย การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
- 8) ผลการวิจัย (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ
- 9) อภิปรายผล (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด
- 10) องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (Originality and Body of Knowledge) ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย
- 11) สรุป (Conclusion) /ข้อเสนอแนะ (Recommendation) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป
- 12) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการอ้างอิงที่มีปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) ชื่อผู้เขียนและผู้ร่วมเขียนบทความ

- 3) สถาบันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 4) Corresponding Author's Email (อีเมลผู้ติดต่อประสานบทความ)
- 5) บทคัดย่อ (Abstract)
- 6) บทนำ (Introduction)
- 7) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 8) สรุป (Conclusion)
- 9) เอกสารอ้างอิง (Reference)

บทความปริทัศน์และบทวิจารณ์หนังสือ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) ชื่อผู้เขียนและผู้ร่วมเขียนบทความ
- 3) สถาบันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 4) Corresponding Author's Email (อีเมลผู้ติดต่อประสานบทความ)
- 5) ข้อมูลส่วนประกอบของหนังสือที่วิจารณ์ ดังนี้
 - 5.1 ภาพปกหนังสือ
 - 5.2 แปลจากหนังสือ:
 - 5.3 ผู้เขียน:
 - 5.4 ผู้แปล:
 - 5.5 สำนักพิมพ์:
 - 5.6 ปีที่พิมพ์:
 - 5.7 จำนวนหน้า:
- 6) บทนำ (Introduction)
- 7) เนื้อเรื่อง (Content)
- 8) บทวิจารณ์
- 9) สรุป (Conclusion)
- 10) เอกสารอ้างอิง (Reference)

4. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงบทความ ควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความ

จะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม – ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ตัวอย่างเช่น การปฏิวัติทางอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 (Industry 4.0) ภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมจะต้องเตรียมพร้อมในหลาย ๆ ด้านและสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ การเตรียมพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมใหม่และเศรษฐกิจยุคใหม่ เป็นการพัฒนาศักยภาพคนสู่อนาคต เชื่อมโยงทรัพยากรบุคคล ความรอบรู้ นวัตกรรมทางความคิด และเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นหนึ่งเดียวกับการขับเคลื่อนอุตสาหกรรม (ธนิต โสรัตน์, 2559) โดยเอกสารอ้างอิงที่ใช้ในการอ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ / เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า แล้วตามด้วยชื่อหน่วยงานผู้จัดทำ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) พร้อมปีที่ตีพิมพ์ ตัวอย่าง เช่น “ภิกษุทั้งหลาย รูปเวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ เป็นอนัตตา ภิกษุทั้งหลาย ถ้ารูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้จักเป็นอนัตตาแล้วไซ้รูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาพาธ” (วิ.ม. 4/20/27) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่ตีพิมพ์ เช่น (เกสรวดี เขียวชาญ, 2557)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่ตีพิมพ์ เช่น (นิรมัย คุ่มรักษา และอัจฉิมา ศิริพิบูลย์ผล, 2560)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งรายแรก แล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ทศพร คำผลศิริ และคณะ, 2560)

5) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคน ให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงกับปีปัจจุบันมากที่สุด (ค้นพบล่าสุด) หรือหากเป็นแนวคิดทฤษฎี ก็ควรอ้างอิงเจ้าของแนวคิดทฤษฎี หรือบุคคลผู้เป็นที่ยอมรับของวงการวิชาการส่วนใหญ่เป็นสำคัญ

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Phathong, K., 2007)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลาง ตามด้วยนามสกุลของผู้แต่งรายที่สอง และตามด้วยอักษรย่อของชื่อภาษาอังกฤษ แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Werker, J. F. & Desjardins, R. N, 2004)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Bloom, B. S., et al.)

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา.//สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อหนังสือ.//(ครั้งที่พิมพ์).//สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษงา ผาทอง. (2548). ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ : แนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: พิสิษฐ์ ไทย ออฟเซต.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง/ (เลขหน้าที่ย่าง).// สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ชลิตา บัณทวงศ์. (2556) ข้าวและชาวนาไทยในกระแสการเปลี่ยนแปลง ใน พจนก กาญจนจันทร์ (บรรณาธิการ), คน ข้าว นา ควาย ในวัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (หน้า 39-68). กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่/ (ฉบับที่), /เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษงา ผาทอง และคณะ. (2562). พระพุทธศาสนากับการเมือง. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทรรศน์, 3(2), 16-31.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อสารานุกรม, / (เล่มที่ย่าง, หน้า เลขหน้าที่ย่าง). สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนิทอาจพันธ์. (2537). หม้อคอคควาย. ใน สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขต หัวเมืองฝ่ายเหนือ, (หน้า 274-275). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริน.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. //(วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์). //ชื่อบทความ. //ชื่อหนังสือพิมพ์, /เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เผือกสกนธ์. (9 มิถุนายน 2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น.13.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. //(ปีที่พิมพ์). // ชื่อวิทยานิพนธ์. //ใน/ ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา. /ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์.

ตัวอย่าง :

พรไทย ศิริสาธิตกิจ. (2558). การพัฒนารูปแบบการปรับตัวของชาวนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นายมนัส ภาณุภูมิ. (2540). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางชุมชน. ใน รายงานการวิจัย. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์. //(วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์). //ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์. //(ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

ไชยศิริ ลีศิริกุล. (5 พ.ย. 2562). วิธีการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานข้าว. (พระมหาปรัชญ์ อรรถาพร, สัมภาษณ์)

(9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. //(ปีที่เผยแพร่). // ชื่อเรื่อง. //เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

ฤทัยชนก จริ่งจิตร. (2555). กลยุทธ์ข้าวไทยบนฐาน AEC เพื่อก้าวสู่การเป็น Trading Nation เรียกใช้เมื่อ 1 สิงหาคม 2563 จาก <http://www.tpso.moc.go.th/sites/default/files/862-img.pdf>

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2561). เลื่อนข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับชำนาญงาน คำสั่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ 593/2562 . เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2562 จาก <http://www.onab.go.th/category/news/คำสั่ง-ประกาศ/>

(10) ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง (ถ้ามี).// ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/(วันเดือนปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนพิเศษ 97 ง หน้า 1 (20 มิถุนายน 2555).

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

- เกษภา ผาทอง. (2564). ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ : แนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. ปทุมธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ประภัสสร ปรีเอี่ยม และธรรมบุญ รวีผ่อง. (2554). ผลการส่งเสริมพัฒนาการ กล้ามเนื้อมัดเล็ก สำหรับเด็กพัฒนาการช้าโดยพ่อแม่ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษใน จังหวัด มหาสารคาม. ใน รายงานการวิจัย. สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.
- พระสุรภักษ์ วิสุทโธ และเดชชาติ ตรีทรัพย์. (2561). บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชน ในตำบลทรายขาว อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารสังคมศาสตร์และ วัฒนธรรม, 2(2), 8-13
- พระสถาพร ปุณณนนโท (ร่ำจวนจจร) และคณะ. (2562). การวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักพุทธ ธรรมในการทำงานจิตอาสา ของชุมชนวัดสระเกษ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 3(2), 16-31.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. (2535). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2500. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ. (2560). รายงานการก้น้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม ได้รับการ คัดกรองพัฒนาการ DSPMปีงบประมาณ 2560 (อินเทอร์เน็ต). เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2562 จาก <http://atg.hdc.moph.go.th>
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง. (2563). ศิลปะการแห่งโนราห์. เรียกใช้เมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2563 จาก https://www.m-culture.go.th/phetthalung/ewt_news.php?nid=508&filename=index.
- Elizabet, B. (1990). Ecotourism: The Potentials and Pitfalls. Vol.1 and 2. World Wildlife Fund. Washington, D.C.
- Dunst, C. J. & Triette, C. M. (1996). Empowerment, effective helpgiving practices and family-Centered care. *Pediatr Nurs*, 22(2), 334-337.

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์ของวารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม ได้ที่ <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/> เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง Email : journalsocialdevelopment@gmail.com

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2010 หรือมากกว่า หากต้นฉบับประกอบด้วยภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร ในรูปแบบไฟล์ภาพ สกุล *.PDF*.JPG*.GIF หรือ *.bmp ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 12 หน้า (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญเมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับวารสารลี้ลับฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (อังกฤษ) (12 pt)

Corresponding Author's Email: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt)วัตถุประสงค์ของการวิจัย ระบุประเภทของวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัย ที่พบ (เลือกนำเสนอเฉพาะผลการวิจัยที่มีความน่าสนใจมากที่สุด)

.....
.....
.....
.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

.....(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย

.....
.....
.....
.....

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า)

...(16.pt) 1. กล่าวถึงความเป็นมาแล้วความสำคัญของปัญหา โดยกว้าง ๆ (อ้างนโยบาย กฎหมาย หรือแนวคิดทฤษฎีมารองรับ).....

2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างงานวิจัยหรือทฤษฎีมารองรับ).....

3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา.....

4. สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (18 pt)

1.....(16.pt).....

2.....(16.pt).....

3.....(16.pt).....

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16.pt)..... ระบุรูปแบบของการวิจัย, ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง, วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง, การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ, การเก็บรวบรวมข้อมูล, การวิเคราะห์ข้อมูล.....

ผลการวิจัย (18 pt)

(16 pt).....ผลการวิจัยต้องตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

(16 pt).....ระบุนองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สักระยะที่ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป/ข้อเสนอแนะ (18 pt)

(16 pt) สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กระชับรัดได้ใจความ พร้อมข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย และการนำผลการวิจัยไปใช้ รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีซื้อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

...(16.pt) ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2559 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในบริบทภาคใต้ตอนล่าง.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16.pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (อังกฤษ) (12 pt)

Corresponding Author's Email: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt)

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt)

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt)

.....(16 pt).....

[illegible]

১৭১

.....(16 pt).....

สรุป (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความปริทัศน์และบทวิจารณ์หนังสือ

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (อังกฤษ) (12 pt)

Corresponding Author's Email: (12 pt)

(14 pt)

แปลจากหนังสือ:

ผู้เขียน:

ผู้แปล:

สำนักพิมพ์:

ปีที่พิมพ์:

จำนวนหน้า:

บทนำ (18 pt)

(16 pt) บริบท ความเป้นมา ของหนังสือหรือประเด็นที่ศึกษา.....

.....

.....

.....

.....

เนื้อเรื่อง (18 pt)

...(16.pt) องค์ประกอบของหนังสือหรือประเด็นที่ศึกษา บท หมวดหมู่ ลักษณะ ชนิด ประเภท วัตถุประสงค์ สาระ ประเด็น แง่คิด มุมมอง ฯลฯ

บทวิจารณ์ (18 pt)

...(16.pt) นำเสนอหลักการ แนวคิด ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัย ที่ สะท้อนมุมมองเหตุผลความคาดหวัง ผลกระทบ สาระสำคัญ ตามหลักทฤษฎีเชิงวิชาการ พร้อมเสนอแนะแนวทางเพื่อการแก้ไข การส่งเสริมและพัฒนาต่อยอด (อ้างอิงตาม)

จุดเด่น

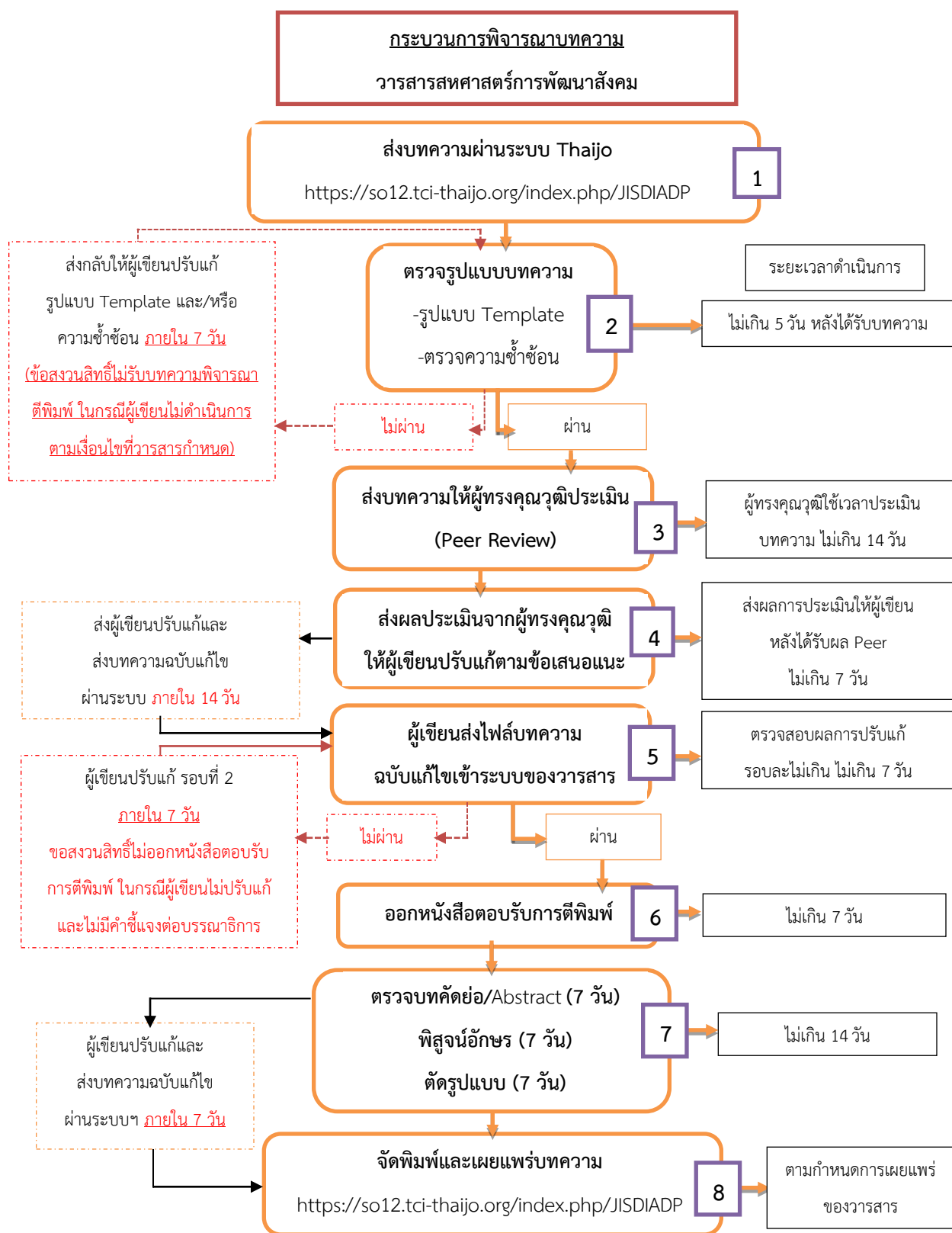
จุดด้อย

สรุป (18 pt)

(16.pt) สรุปภาพรวมครอบคลุมผลการศึกษาที่นำเสนอ สะท้อนคุณค่า การนำไป ใช้ประโยชน์ เป็นความเรียงไม่ใส่เลขเป็นขอมাত্রา ไม่เอียง ไม่หนา ไม่แทรกภาพโมเดล สะท้อนคุณค่าทางวิชาการ

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16.pt)

หมายเหตุ: ระยะเวลาของกระบวนการพิจารณาบทความตั้งแต่ผู้พิมพ์ส่งบทความเข้าระบบ ขั้นตอนที่ 1-6 ใช้ระยะเวลาประมาณ 1 เดือน ในการออกหนังสือตอบรับการตีพิมพ์ (ผู้พิมพ์บทความต้องปรับแก้บทความตามกำหนด)